

Kerkelijk zaken m.b.t. Markelo uit archief huis Weleveld (inv.nr 557) en familie Dijkers (inv.nr 227.1.1), o.a. betreffende de rechtszaak over de aanstelling van dominee ten Cate. Het betreffen mogelijk stukken welke oorspronkelijk afkomstig zijn van de fam. van Haersolte op Oldenhof, medecollator van de kerk te Markelo. 1639-1761

Den uittogte van het boek soo wel van aantekeninge der opkomste van de karke van Markel, als mede het geene bevonden is van den jare 1639 den 7 marty als volgt, welkers boek alnogh is berustende onder de weduwe van wijlen de heer pastor Sertorius.

(Nb dit stuk is gezien het modernere handschrift overgeschreven en daarbij is per ongeluk Sertorius vermeld, maar dit moet zijn Schrunderus, die was nl in 1637 overleden).

Opkomsten gehoorende tot de kerke van Markel.

De welke aanhorende landerijen door de wel edele heeren collateuren als Wolter Splinter, Borghard van Coeverden, Palk van Hoevel, Henderik Wigman, in prie (presentie) des persoons en kerkmeesters Joannes Tremperi, Jan Lambertink, Jan Rosink en Garrit Ikkink, ses navolgende jaren voor vrij gelde verpagtet waarvan de eerste paght op S. Martini deses jaars 1639 sal verschijnen, hebben ook die pagters alsoo voorts voor onraadgelden betaalt van ieder daelder 2 st.

Roemium i manu Gorkink 2 tr.

Ao 1641 den 7 janua is het kerkenerve in prie (presentie) des wel edelen jr. Pallik van Hoevel en met ratificatione des wel edelen jr. van Coeverden bijgaans ook des H. pastor Tremperien kerkmeester wederom aan Harmen Kerkmeyers schoonsoon Henderik Harmens en sijn huisvrouw Maria ter Wylen, hij Harmen het erve vrijwilligh quiteere vier pacht volgende jaren welke Harman daer nogh aangehad hadde verpagte voor de pagt gelijk Harmen den 7 Martini 1639 gepagtet heeft, namentlijk voor 27 gl ende daarbij geseget jaerlijks te doen tot behoeff der kerke over spandiensten en dat hij bij verlies sijner gedane winninge in het broek tot het kerkenerve gehorige niet meer rijssse houwen ofte houwen laten, sal als hij tot onderhoudinge sijner tuine nodig, veele weiniger ook niemand daar in consent te verlenen, item dat hij het erve in goede effe recht en geregtigheid gelijk van oldes gebruyke en verdedigen sal het huis in goeden dak en rack te houden. M Tr.

M po. M Tr.

Ao 1644 den 12 7bris door de wel edele heeren collateuren ter presentie des e. predicanten en kerkmeesters de karkenlanderijen ses navolgende jaren verpagtet waarvan de eerste paght op Martini deses 1645 jaars erschijen ende op Martini deses 1650 jaars sigh eindigen sal op conditie dat een ieder pagter alle jaar ons eere diensten, soo peerd, wagens met spandiensten, soo karre met haren en eenen liefdienst doen, sal neffens den aanstaende jare een ieder een paar hoender.

IV M Tr.

Ao 1650 den 20 feber. synt de landerijen tot de karke alhier tot Markelo gehoorende volgens kerkensprake door de wel edele heeren collateuren, pastoren en kerkmeesters ondergeschreven de navolgende jaren wederom verpagtet beginnende op Martini naastkomstigh [16]51 jaars en eindigen op Martini des 1655 jaars (nb hier was veranderinge gemaakt dat niet eigentlich te sien was welk jaar wierde beduit, sal in het volgende moeten blijken) op conditiën als volgt ita et vav 5 an ut patet ex registoo sui judicis rublicas:

1. sullen de pagters gehouden sijn op den dagh des Heeren vlijtelijk het woord des Heeren te aenhooren en van alle insolentien (*onbeschaamtheit*), waardoor den dagh des Heeren geprofaneert (= *ontheiligen*) word sig te onthouden en naa Godsalige vermanige (soo veel als mogelijk is) laten tot des Heeren H. Avontmaal te disponeren.

2. hare gepagtede landerijen ter haere gehoorende in goede lengte en termines te holden, dat daarvan niet afgebouwt off op eenigerley manieren verkleindet worde.

3. sorge dragen dat hare pagtgelderen op Martini offte 14 dagen daar nae opregtelijk betaling ende bovendien gehouden sijn alle jaar een dienst te doen en naa gelegenheid dewelke tot profijte der kerke en weemehuis sullen gebruikt worden.

4. aenstonts betalen van ieder daalder s st. voor onraatsgeld ende soo iemand in eeniger maten hiertegens handelen wolde, sal als dan van sijn pagtjaren versteken sijn.

Onderstonden soo bevonden word.

Jacob van Coeverden tot Stoevelaar.
Jan van Hoevel ten Westervliet.
Hendrik Wigman tot Keppels rigter.
Joes Tremperi pastor
kerkmr. Jan Roesink, Jan Swanenburg, Arent Ikink.
dese onderschrift was mede Tremperi hand, alsoo eene copie dogh geloofwaerdige copie.

Ao 1644 den 30 xbris heeft den heer predicant Joannis Trempirius in presentie van hier onder geschrevene sijne volkomene rekeninge, soo wel van inkomsten der kerke van Markelo als mede van seker holdt, soo op dat kerken erve Ao 1644 in de somer verkoft is geweest; hiervan rekeninge gedaen nig't exempt tot desen jare toe van anno duisent ses hondert en vier en veertigh inclus, dat bevonden word dat de kerke tot voordeel heeft de somma van een en dartigh car. glds 2 st.

Onderstonden soo bevonden word.

Pallick van Hoevel, Henderik Wigmans.
dit is X het mark van Jan Rossing selfs getrokken.
dit is H het mark van Jan Swanenburg selfs getrokken.

M T.

Ao 1648 14 augusti volgens de gedaane kerken sprake Jan Roussink kerkmr. ter presentie der wel edele heeren colateuren als Jacob van Coeverden, Henr. Wigman rigter ook des pastores en de kerkmeesters sijn rekeninge gedaan, is bevonden dat de kerk hem Roussink schuldigh blijft 40 guldens 3½ st.

Nb Jr Jan van Hoevel sijn verexcuseert laten.

De H.H. uit sekere oorsake aangenomen tot afmakinge der swarigheid van Swanenburg te betalen 10 dls. f 15-0-0.

Eodem geresolveert dat de sake aangaende Manten als erfgename van salige Boogholden sal vervolgt worden.

opponit se Manten (*nb Henrick Manten is burgemeester van Diepenheim*).

Ao 1652 den 19 mey.

Wel edele geboorene heeren colatoren alhier binnen Markel vergadert ter presentie des predicanten en kerkmeesteren om goede ordre ten einde dat alles tot plicht der kerken volgens mogte geobserveert en gehouden worden.

Eerstelijk herlesen (su lego) welke te voren geschien en geresolveert was en de sake aangaende Manten blijft in voorgaende staad mits dat Manten bij goeder gelegenheid van eener haar collators en pastoren loci goedelijk sal vermaand en aangesproken worden.

Ten tweeden is goed gevonden dat de resolutie van het jaar 1641 des 5 augusti over het ... te mogen inbrengen, maar ook het verschot van ordinarise lasten content hebben te vertonen.

Dat als dan geemployeert sal kunnen worden daar het de H. collatoren ter meesten dienste van de kerke oorbaalijks sullen agten en dat den ontfanger jaarlicx daar voor hebben te genieten eens den somma 3 riksdalder en sal dit getrou duiren tot nader opsag der heeren collatoren,

waar bij ook goed gevonden dat voorsch. ontfanger sal doen maken twee boeken, stellende in het eene den vervolgh van den ontfanck van jaarlixen inkomsten en in het andere de uitgave met overgevinge het welk van quitancien op ieder post op de rugge is geinvaliseert.

Eodem den predicant, in namen Arent Ickink rekeninge gedaan de Ao 1650 en bevonden den ontfanck te zijn 186 gld en de uitgave 235 gld 16½ st, de welke afgetrokken, komt den ontfanger 48 gld 6½ st, item Henr. Cost de Ao 1651 den ontfanck beloopt sijn 184, de uytgave beloopt sijn 180 gld en sijn alsoo de beide rekeningen van heeren collatoren gevalideert en aangenomen, mits dat Cost aen de kerke schuldigh blijft 4 gld en worden versoght dat mijn heer van Coeverde wolle gelieven aen heeren landdroste aen te holden ten einde de kerke wegens de opgelegte 100 daelders gelibereert, ter wijle het de kerke wegens eenige extraordinaris kopen in schulden geraakt ende dat denselve op het kerspel geleght moge worden en volgens de sake op aenstaende holtink ten besten te recommanderen.

Lijste van hetgeene ordinaris moet betaalt worden.

costen van visitatie	f 8-0-0
nagtmaal	f 4-10-0
leydecker	f 26-10-0
armen	f 8-15-0
kerkmeester vor een hoed	f 2-5-0
coster	f 10-0-0
pastoor	f 6-0-0 Nb off een anker wijn
ontfanger	f 7-10-0
voorts luiden	f 1-10-0

ware gerekent.

A.J. Haersolte, Jan van Hoevel, Jacob van Coeverden.

Joannis Tremperus pastor.

kerkmeesters Jan Roussink, Jan Swanenborgh, Arent Ickink.

Ao 1654 16 8bris de wel geboren Jacob van Coeverden met approbatie, als ook de wel ed. Jan van Hoevel, waarvan schriftelijke approbatie is verdoont ter presentie des predicants, de kerke en tooren bestadet 6 navolgende jaren an mr. Willem Leidecker aanvangende Martini 1654 en eindigende 1660, de leidecker sal gehalten sijn op sijne kosten te zijde naa het Snijder op te nemen voor soo veele het nodigh ende de selve met leyen te beleggen, dat het water sal kunnen afvallen en langs den geevel ook alsoo te versien dat alles goed ende dighte sal worden bevonden ende volgens den tooren, kerke en chor is goeden dack en rack te onderhouden, sonder opsprake van iemand, mits dat hier toe nodige materialen sullen bestelt worden uit bescheiden de hier toe nodige nagelen, de welke den leydecker op sijn kosten bestellen sal.

Hiertegens sal mr. Willem Leydecker hebben te profiteren wanneer hij kerk, tooren en alles wel versiet 20 gld ende 10 guld. op Matini de nechts volgende jaren alle jaar 20 guld., de welke hem ook op Martini opregtelijk sullen betaalt worden.

Onderstonden

Jacob van Coeverden, Joas Tremperus pastor, Willem Henderiksen Leydecker.

Anno 1655 18 aprillis sijn verkoght door heer Jacob van Coeverden, heere Jan van Hoevel als collatoren negst voorgaende deliberatie eenige goedheren als Coeverden tot Scharpensel, borgemr. Jan Cuiper ende Arnold Stuir eerstelijck twee boomen bij Oyngs huis staande voor 28 gld 15 st. vrij geld aan Cuiper borgemr.

Ten tweede drie boomen staande jegens Montenien huis aen borgemr. Stuir voor 13 gld 10 st. Ten derden aen Jan Cuiper borgemr. twee boomen jegens des costers huis voor 22 gld, totaal f 64 gld 15 st.

De welke aen den rentmr. Cost op negst comende Martini sullen betaelt worden.
Ende tien dellien te bestellen om den solder daar mede te versien.
Item is getracteert met den glasemaker te Goor.

Ao 1656 9 maay door den wel geboren Jan van Hoevel in het Westervliet ter presentie van mij en Henderik Cost verkocht aen den meest biedenden Hermen Helmich het holdt op het kerken erve ter somma ad 31 gld, de welke opregt volgende Martini aen den ontfanger opregt sullen betaalt worden.

Ao 1656 18 augusti.

Henderik Kost als ontfanger van de kerke tot Markel in sijn huis siene rekeninge gedaen de annis 1652-53-54-55 tot op den 18 augusti anno 1656.

Ter presentie van wel edele gebooren Jan van Hoevel tot Westervliet ook als volmagtiger van mijn heer Jacob van Coeverden ten Stuivelaar, Joannes Tremperius predicant, schulte Brand volmagtiger van heer Haersolte tot den Oldenhave, kerkmeesteren Jan Roussing, Lambert ter Welle en Arent Ikking ende sijn alle voorgeschreven jaren ontfang ende uitgave tegens malkanderen geliquideert ende berekent, uitgenomen den wijser soo anno 1656 aan toren gebraght, met verteringe en costen onberekent, soo dat Cost de kerke in het slot van rekeninge schuldigh blijft 29 gld 7 st.

Dat hold soo van kerkhoff aan burgem. Jan Cuiper, Arent Stuir, ook aen Harmen Helmich verkocht, blijft onberekent en staat tot voordeele van de kerke.

Onderstonden.

Jan van Hoevel als mede voor neve van Coeverden

Joes Tremperus pastor

Jan Brand

Jan Roussink signum X, Lambert ter Welle H, Arent Ickink X

Nb dit was een copie G.[uylhelmus] S.[ertorius].

17-04-1696.

Acte van beroepinge van Samuel Sertorius tot den predikdienst in de gemeente J.[esu] C.[hristi] tot Marckeloo.

Alzoo de eerw. welgeleerde heer Wilhelmus Sertorius predicant in onze gemeente tot Marckeloo door zijn menigvuldige jaaren en dagelijks toeneemende lichaemelijke swakheden onbequaam wordt om alleenig den kerkdienst naar behooren te kunnen waarneemen en het derhalven zeer nodig is dat zijn eerw. daar in worde gesubleveert, zoo hebben wij ondergeschreeven ledemaaten des voorledenen en tegenw. kerkenraads op presentatie van de daartoe gequalificeerde heeren met eenparige genegentheid en stemmen beroepen, gelijk wij kragt deezes beroepen, den eerw. welgeleerden Samuel Sertorius van wiens gaaven ende bequaamheid wij ten vollen versekert zijn, tot onzen tweeden herder ende leeraar om nevens zijn eerw. vader voornoemt, Gods woord suyverlijck te verkondigen, de heylige sacramenten te bedienen, kerkelijke diserplijn te oeffenen en vorders alles te doen wat den oppersten herder der schaapen van een herder sijner gemeente in zijn H. woort vordert; en dat op zodaanige emolumenten als Ridderschap en Steden denzelven zal gelieven toe te leggen en op conditie dat zijn eerw. ten tegenwoordigen ouden leeraar, zijnde zijn eerw. waarde vader, naar desselvs doot in het pastoraat tot Marculo nevens in desselvs profijten en emolumenten zal succedeeren. Wordende om dit ons beroep ten effecte te brengen uit het midden van onze kerkelijke vergaderinge gecommitteerd de eerw. welgel. H. Wilh. Sertorius en de ouderling Jan Lamberting om bij de eerw. classis, gelijk ook bijzonder met alle mogelijke respecte, bij zijn welg. gestrenge de heere Landdroste van Twenthe moet geschieden de approbatie te versoeken en vorders te doen wat nae gewoonlijke ordre vereyscht word opdat zoo deeze onze

verkoorne leeraar in onze gemeynthe bevestigd word. Biddende vooral den opperheere des oogsts dat hij uit zijne genade deesen onsen leeraar wil zegenen en onze gemeente onder desselvs opsicht wil laten toeneemen in getal en Godzaligheid.

Aldus geschied in onze vergaderinge in de kerke tot Marculo den 17 april 1696.

Guilielmus Sertorius pastor tot Marculo.

Derk Jaling als old olderling.

Jan Lamberting olderling.

signum (=merkteken) Y Hendrik Snellinck als olderling selfs get.

signum – Hermen Hekhuis ouderling selfs get.

Jan Elkink diaken.

Berend Gelkinck diaken.

Derk Becker diaken.

Benjamin van Eybergen eccles. in Diepenheym ut testis.

Hoseas Meiling eccles. Gorensis testis ut supra. (=getuigen zoals boven)

Dit beroep word van mij landdrost geapprobeert.

van Ripperda actum den 20 april [16]96.

De eerw. classis Daventriensis dit nevensgaande instrument van beroepinge tot den predikdienst van Markelo op Dom. Samuel Sertorius S.S.M. (=Securitate si Sanatate in Munca) candidaat, nae voorstel der daartoe gequalificeerde heeren door den kerkenraad van Markel eenpaarig gedaan, in des Heeren vreesse rijpelijk hebbende overwoogen, heeft hetzelve met veel genoeg en blijdschap geapprobeert, gelijk zij ditzelve approveert mits deesen.

Gegeven in onze classicale vergaderinge den 21 april in den jare 1696.

nomine classis A.[rnold] Moonen classis h.t. scriba.

collata concordant ut testor Samuel Sertorius.

collata concordant P.J. Schriever Dav. l.t. deput.

17-04-1730.

Alsoo door het overlijden van Garrijt Jan Gorkinck de koster en schoolmeestersplaatse tot Markelo is komen open te vallen, soo ist dat wij ondergeschreven collatoren van de kerke van Markelo in desselvs plaatse komen aan te stellen, gelijk wij aanstellen bij desen Willem Quax tot koster en schoolmeester tot Markel op het goede raport dat ons gedaan is van de bequaamheyt en goet gedrag van hem en op soodanige tractementen en emolumenten daartoe staande, sig gedragende naa de schoolorder.

Actum Campen den 17 april 1700 en dartig.

J.P.C. van Keppel W.J. van Haersolte

20-07-1733.

Acte van sommatie voor de hr rigter Joan van der Sluys van Diepenheym.

Aldewijl niet alleen wijlen de predikant Sertorius gerichtelijk heeft aangeboden aen de richter van Diepenheym Joan van der Sluis en aan ieder die het begeerd op derselver costen copie te verleenen van sodane boeken, extracten en aantekeningen waerin van kerkensaken gemeld en aangetekent is. Ne maer ook desselvs nagelaten weduwe noch onlangs de gemelde aantekeningen en boek waerin van kerkensaken aangetekent staat, sedert lange jaeren aen desselvs bedienden heeft verdoond en aangenomen om daer van op de kosten van den gem. richter van der Sluis eenige extracten en copien van dien te sullen verleenen. Ende egter nu daeromtrent tegens alle regten en redenen weygerig blijft, zoo word de onderrigter gerequireerd omme uit de namen van de weduwe van wijlen de ed. Gerrit van der Sluis en hare kinderen als respective besitteren van den huise Westervlier met kennisse van den heere

richter van Kedingen sigh te vervoegen bij gem. weduwe van wijlen de predikant Sertorius van Markel en haer ed. alnog minnelijk en met min gerigtelijk in en vermits, desen te sommeren en af te vragen off tot voorkominge van vordere kosten gesint is, om in der minne aan de sommanten op hunne kosten uit te reynen en te laten toekomen de voorschr. extracten ofte copien uit het voorschr. vertoonde boek en aantekeninge bij de predikanten van Markel gehouden en waer in als voorschr. van kerkensaken staat aangetekent, gesinnende dat de gem. wed. Sertorius daer op een catagoris en posityff antwoord sal hebben te verlenen, sullende andersins desselfs stilswijgen off dubbelsinnig antwoord voor verweygeringe moeten opnemen en alsdan genoodsaekt wesen, hoewel ongaarn, om middelen regtens te moeten bij der hand nemen; willende in sodanen val ter verlixten geprotesteerd hebben over alle kosten, schaden en interessen. En sal gem. onderrigter van sijn wedervaren schriftelijk hebben te relateren voor gebeur om te komen strekken als na regte.

Actum den 20 july 1733.

Assuerus Fockinck rigter [van Kedingen]

Relatere ik ondegeschreven dat ik mij hebbe vervoegt bij jufr. de weduwe Sertoryus tot Marckel op den 21 july 1733 en het binnen oft bovenstande van woort tot woort voorgeleesen en daar op door de weduwe Sertoryus geantwoort terwiel zij een weduwe waer dat sij daartijds op versogte om daar met een wijs manier over te spreken en die oordeelde verpligt te sijn daar niet onwilligh.

Jan Floris Meyer scholtus

03-09-1733.

Also de weduwe van wijlen de E. Gerrit van der Sluys en hare kinderen als respective besitteren van den huise Westervlier op den 21 july jongstleden de weduwe van wijlen de predikant Sertorius tot Markel minnelijk en met min gerigtelijk hebben doen sommeren en afvragen off haer ed. aldewijl niet alleen wijlen haren eheman voornoemd gerigtelijk heeft aangeboden aen de richter van Diepenheim Joan van der Sluys en aen ieder die het begeert op derselver kosten copie te verlenen van sodane boeken, extracten en aentekeningen waer in van kerkensaken gemeld en aengetekent is.

Neen maer ook sij weduwe nogh onlangs de gem. aentekeningen en boek waer in van kerkensaken aengetekent staat, sedert lange jaren aen desselfs bedienden heeft vertoond en aengenomen om daer van op de kosten van den gem. richter van der Sluys enige extracten en copien van dien te sullen verlenen.

Tot voorkominge van vordere kosten gesinnet ware om in der minne aen de sommanten op hunne kosten uit te reynen en te laten toekomen de voorschr. extracten ofte copyen uit het voorschr. vertoonde boek en aentekeningen en de haer ed. als doen daer op hebbe gelieven te antwoorden dat sij verwijl sij een weduwe waer daer tijd op versogt om daer met een wijs man over te spreken ende dat die oordelende verpligt te sijn daer toe niet onwilligh ware.

Ende sij weduwe Sertorius als nu daer toe tijds genoeg gehad hebbe, so word den onderrigter gerequireerd om als nu uit name van voorgemelte sommanten met kennisse van den here richter van Kedingen, sigh te vervoegen bij gemelde weduwe Sertorius en de deselve gerichtelijk wederom al nogh te sommeren en af te vragen off haer ed. vorseyde extracten off copyen in manieren voorschr. aen hun sommanten gelieft uit te reynen en te laten toekomen waer op een catagoris en posityff antwoord verwagten ende andersints haer stilsijgen off dubbelsinnigh antwoord voor verweygeringe opnemen moeten sullen.

In welken onvermoedelijken geval sij, hoewel ongaerne, genoodsaekt sullen wesen hun goedhebbent regt door regts middelen te bevorderen ende mits desen previe ende vooraff ten kragtigsten protesteren over alle kosten, schaden en interessen.

Wordende de gem. onderrigter gerequireerd van dese gedane sommatie de overgifte van het dubbelt deses ende sijn wedervaren voor gebeur schriftelijk te relateren om te strekken als na regten.

Actum de 3 september 1733.

Relatere ik ondergeschrevene dat op den 3 sept. 1733 het dubbelt deses aan de weduwe Sertoryus heb geinsinueert en voorgeleesen en door de weduwe aan mij geantwoordt dat zij noch geen copye conde geven off het gerigte zou het ordonneeren.

Jan Floris Meyer scholtus

12-09-1733.

Van de acte van presentatie ter beroepinge van Gabriel van Hoorn tot predicant in de gemeente J.[esu] C.[hristi] Markelo.

Alzoo door het overlijden van den eerwaarden en welgeleerden heer Samuel Sertorius den predikdienst van Markeloo is koomen te vaceeren en het zeer noodzaakelijk is dat deeze plaats met een bequaam leeraar en herder worde voorsien, zoo hebben wij ondergeschreven collatoren van de kerke tot Markelo gepresenteerd, gelijk wij presenteeen mits deesen, den eerwaarden en welgeleerden Gabriel van Hoorn (van wiens gaven en bekwaamheid wij ten vollen verzekerd zijn), representeerende de gemeente te Markelo met versoek dat dezelve zijn eerw. willen beroepen tot haaren herder en leeraar op zodaane tractementen en emolumenten als daartoe zijn staande.

In waarheids oirconde hebben wij desen met onze eigenhandige ondertekeninge bekrachtigd.

Kampen den 12 september 1733.

W.J. van Haersolte J.P.C. van Keppel

Copie van de kerkelijke beroepinge.

Alzoo door het overlijden de eerw. en welgeleerde heer Samuel Sertorius den predikdienst alhier tot Markeloo is koomen te vaceeren.

En het zeer noodzaakelijk is dat deeze plaatze wederom met een bequaam leeraar en herder word voorsien, zoo hebben sij ondergeschreevene ledematen (zoo veel als er van de tegenwoordige kerkenraad in weesen waaren, vermits alle de leeden van den ouden en twee van den tegenwoordigen kerkenraad reets gestorven waaren), op presentatie van de HWGeb heer van Stoevelaar en zijn HWGeb de heer van Oldenhoff, als heeren der inliggende adelijke hovesaten met eenparige genegentheid en stemmen beroepen, gelijk wij beroepen kragt deses, den weleerw. welgeleerde heer Gabriel van Hoorn S.S.M. candidatus, van wiens bequaamheid en gaven wij ten vollen verzekerd zijn, tot onzen herder en leeraar om Gods woord zuiver te verkondigen, de H. sacramenten te bedienen, kerkelijke discipline te houden en verder alles te doen wat den oppersten herder der schapen van een herder in zijn gemeente in zijn woord eischt en dat op zodanige tractementen en emolumenten als daar toe zijn staande, wordende om dit ons beroep ten effecte te brengen uit het midden onzer kerkelijke bijeenkomst of vergaderinge gerecommitteert den ouderling Jan ten Hekhuis en den diaken Wolther Snelling om bij de eerw. classis, gelijk ook bijzonder met alle mogelijke respect bij zijn HWGeb Gestr heer de Landdrost van Twenthe moet geschieden de approbatie te verzoeken en verder te doen wat na gewoonelijke order vereyscht wordt, op dat zoo deeze onze beroepene leeraar in onze gemeente bevestigd worden, biddende vooral den opper herder der schapen dat hij uit zijne genade dezen onzen herder wil zegenen en onze gemeente onder desselvs opsig wil laten toeneemen in getal in Godzaligheid.

Aldus geschied in onze kerkelijke vergaderinge te Markelo den 14 septmbr. 1733.

Se huic vocationi ad fuisse testantur.

Fred. Hendr. Monhemius V.D.M. in Goor (*Verbi Divini Minister = bedienaar des Goddelijken woords*)

Arnold Maur. Meyringh V.D.M. in Diep.[enheim]

Jan Hekhuis als ouderling

Wolter Snellink als diaken

Egbert Roessink als diaken

Jan Vinkers als diaken

collate concordant Petr. Js. Schriever Dav. l.t. deput.

14-09-1733.

Requeste voor de wed. van Gerrit van der Sluis en haer kinderen.

Hoogwelgeboren Gestr heer,

Mijn Heer Wilh. Bentink heere van Diepenheim en Schoonheten Landdroste van de Twente.

Remonstreren met schuldig ontzag de weduwe van wijlen Gerrit van der Sluis en hare kinderen als eygenaren en tijdelijke possesseurs des huyses Westervlier, hoedat remonstranten in ervaeringe gekomen sijn dat de hoogwelgeboren gestr heere van Haarsolte tot den Oldenhof Landdroste van Zalland, nevens den hoogwelgeboren heere van Keppels tot Stoevelaar, van voornemen zouden sijn om in qualiteit als eygenaren en besitters van de huysen Oldenhof en Stoevelaar respectie voornoemd, aan den kerkenraad te Markelo imand te presenteren om door deselve na kerkenordre tot predikant in de open gevallen plaatse van den overledenen leraar aldaar verkooren te mogen worden en wel sulx privative op haar hoogwelgeborene name alleen sonder concurrentie van de jegenwoordige eygenaren en besitteren van den huys Westervlier.

Daar nogtans deselve van oudsher tot het doen van dusdanen presentatie en regt van collatie aldaar teffens mede beregtiget geweest sijn.

Deselve nu in dit haar incontestable regt niet geprejudiceert en benadeelt te mogen worden en te raede sijn geworden bereits op den 27 en 28 april deses jaars 1733 aan welgemelde heeren het nevenstaande protest gerigtelijke insinuatie dieswegen te laten doen en tot confercatie van haar regt daarbij verklaard, dat in val welgemelde heeren onvermoedelijk mogten kunnen goedvinden om dusdanen presentatie op hun beyder name alleen te doen, deselve als dan in den kragtigen steen in de kundigste forme regtens daartegens wilde hebben geprotesteerd als sub A.

En vermits egter dies welgemelde heeren hebben gelieven goed te vinden om met die collatie via facti voort te gaan en privative op hun beyder namen alleen op den aan den kerkenraad van Markelo dog nulliter te presenteeren de persoon van N.N. van Hoorn.

Zoo hebben de remonstranten tot maintien van haar oude regt den huys Westervlier notoir daartoe mede competerende geensins komen nog willen ledig staan om onder inhesie van haar formeel gedane protest de prejudicando sig bij deese ant detale requeste aan uw hoogwelgeboren gestr tot conseriatie als haar regt en verhoedinge van alle prejudicie te moeten adresseren met seer eerbiedig versook dat uw hoogwelgeboren gestrenghe als Landdrost van de Twente dien aangaande sonder eenige de minste prejudice tot administratie een stato van onpartijdige justitie de voorschr. nulliter buiten der remonstranten concurrentie gedane presentatie en verkiesinge tot predikant van Markelo soo lange wil gelieven buyten de nodige approbatie te houden tot dat het bovengem. questieuse point daaromtrent tussen de respectie partijen na behoren sal weesen getermineerd en afgedaan.

Dit doende, was getekend.

W. Bloemendal weduwe van der Sluis

G. van der Sluis.

J. van der Sluis.

14-09-1733.

Denuntiatio verbrotert an de kerkenraad van Markelo.

Attesteren en verklaren wij ondergeschreven ter instantie van de E. Willemina Bloemendal weduwe van wijlen Garhard van der Sluis en hare kinderen dat derselver knecht in onse presentie op den 14 septemb. 1733 (wanneer tot Markel een predicant soude beroepen worden), een brief off protestatie aan den karkenraad van Markel geadresseert aldaar heeft gebraght en als de leeden van den karkenraad in de kerke wilden gaan om die beroepinge te willen doen door mij van Ledden dien voornoemden brieff aan dominus Monhemius, die aldaar als consulent mede waar, is overgegeven met versoeck denselven in den karkenraad voor de te doene beroepinge mogte gelesen worden luidende deselve als volgt:

Eersame vroomde discrete,

alsoo wij in ervaringe zijn gekomen dat UUE op heden sult vergaderen om de vacante predikants plaatse tot Markel wederom te vervullen door een nuwe beroepinge op de presentatie van de Hoogh Welgeb heeren tot den Oldenhof en Stoevelaar en wij op gegronde redenen sustineren als besitteren van het huis Westerflier tot sulk een presentatie mede beregticht te zijn, waarom wij ook bij opgamelte heeren van Oldenhoff en Stoevelaar ten vierigsten hebben laten protesteren tegens alle handelinghe en onderneminghe die tot onse nadele en krenkinge van ons recht mogten gedaen en ondernomen worden, soo hebben wij nodigh geaght UEE hier van kennisse te geven en een autentique copie van dat gedane protest toe te senden om niet te voorbarigh met dese beroepinge voor te varen op de presentatie alleen van die heeren bovengemelt met uitsluitinge van ons als besitters van het Westervlier voorm. Te gelijk verklaren dat bij aldien UEE des niet tegenstaande onvermoedelijk souden kunnen goed vinden om op de presentatie alleen van de voorschr. heeren eene beroepinge uit te brengen, wij al mede tegens sulk een beroepinge tot onse nadeel en krenkinge van ons wel gefundeerde recht ondernomen, ten kragtigste protesteren en de selve als nul en van geender waarde houden.

Tot dat dese zake, de welke wij voornemens zijn in reghte te vervolgen bij den competenten richter sal wesen gedecideert, versoeckende dat desen tot weder zijdts naright in het kerkenboeke van Markel magh worden geinsereert.

Gedaan op den huise Westervlier den 14 sept. 1733.

Uit aller naam J. van der Sluis.

en dat weinigh tijts daar naa in de kerke zijn geroepen en den dominus Monhemius seide dat de brief is in den kerkenraad gelesen en daar sal aen den rigter van Diepenheim wederom schriftelijk geandtwoort worden.

alle het welke des noodt sijnde beloven met rede tot Godt almagtig te starcken.

Sonder argh list hebben wij desen getekent op den huise Westervlier den 22 octob. 1733.

J. Hendrik van Ledden Hendrick Roelofsen.

25-11-1733.

Het E. classis van Deventer gesien en geexamineert hebben de beroepinge van den kerkenraad van Markeloo op presentatie van de Hoog Welgeb heeren van Oldenhof en Stoevelaar gedaen en gevallen op de persoon van dom. Gabriel van Hoorn S.S.M. Cand.

Voorts gelet op de schriftelijke remonstrantie met eenige bijlagen daer tegen gedaen door de tijdelijke besitteren van den huise Westervlier; de vorige acten van beroepinge nagelesen, nevens de handelingen des classis daer over gehouden, uit alle welke haer niet evident heeft kunnen blijken wien eigentlijk het regt van presentatie competeert. Heeft goed gevonden, soo wel de presentatie van die heeren op welke dese beroepinge gedaen is, als de remonstrantie daer tegen gedaen, te laten in sijn waerde en onwaerde, sonder iemant der litigerende partijen hier in te willen hebben geprejudicieert, maer hebben des onvermindert geen swarigheit

gemaakt om den beroepenen dom. van Hoorn te approberen, gelijk te doen bij desen, en aen de gemeente van Markeloo als haren ordinaris herder en leeraer toe te wijsen.

Des te meer, vermits deselve onderrigt is, dat sijn persoon en gaven niet alleen aen de gemeente aldaer, neen maer ook aen de opposanten, soo wel als aen de heeren op welkers presentatie dese beroeping geschied is, lief en aengenaem soude zijn.

Wenscht de classis dat sijnen dienst onder de genoemde gemeente van den oppersten herder der schapen mag gezegent zijn.

Verder niet twijffelende of dese sal door sijn Hoogwelgeb gestr de heer Landdrost van Twente gunstiglijk worden geapprobeert.

Aldus gedaen in onse classice vergadering te Deventer den 25 novemb. 1733.

Jacobus Hoogklimmer cl.h.t. scriba.

Advocaat Besier.

Extract uit het register der resolutien van Ridderschap en Steden de Staten van Overijssel.

Zwolle den 11 maart 1734.

Op de requeste van Willemina Bloemendal weduwe van wijlen Gerrit van der Sluis en desselfs kinderen remonstrerende hoe sijn gelijk alle vorige besitteren van den huise Westervlier deswegens beregtigt sijnde tot het beroepen van een predicant tot Markel, daar in als nu door het beroepen van de proponent Gabriel van Hoorn door de heeren besitteren van de havesaten Oldenhoff en Stoevelaar alleen gedaan sijn, worden geprejudicieert.

Versoekende dat tot de melling van dit besluit en aantoning van haar goed hebbend recht een onpartijdigh richter gestelt en parthijen een korte manier van procederen in desen te houden voorschreven moge worden.

Sal onder het cachet van de provintie gestelt worden in handen van de heeren beklagden en derselver bericht daar op aan haar edele mogende te laten toekomen.

Accordeert met het vooschr. register.

Joan Rouse.

15-04-1734.

Also erschen de Hoogwelgeb gestr heeren van Haersolte en Keppel als tijdelijke eygenaren en besitteren van de huisen Oldenhoff en Stoevelaar ter eene, ende de weduwe van wijlen Gerrit van der Sluys ende desselfs kinderen, als tegenswoordige eygenaren en possessieurs van den huise Westervlier ter anderen sijden, questie ende verschil ware erresen over het recht van presentatie off collatie van een predicant tot Markel, instinerende wel gemelte heeren van Oldenhoff en Stoevelaar sonder concurrentie van welgem. weduwe van der Sluys en hare kinderen, privative alleen daertoe beregticht te wesen en de laaste als besitteren van den huise Westervlier, het tegendeel bewerende en pretenderende te moeten concurreren en daer toe mede van outsher berechtigt te sijn.

En respectie parthien het convenabelste vonden en oordeelden hun onderlinge verschil over het vooschr. regt van presentatie en collatie in der minne, so doenelijk daar tussen spreken van goede mannen, te assopieren en af te doen. Off wel bij onstentennis van dien hetselve aen de arbitrage en uitspraake van onpartijdige arbiters te submitteren.

Zo is tussen bovengenoemde heeren van den Oldenhoff en Stoevelaar en dr. Aug. Besier als speciale lasthebbende van de weduwe van der Sluys en hare kinderen, in en vermits desen geconvenieerd en overgekomen, dat partijen van wedersijden binnen ses weeken a dato deses aen malkanderen sullen communiceren sodane stukken als tot adstruatie van hunne sustenue sullen oordelen te behoren ende dat suppl. vooraff gegaen sijnde vervolgens een minnelijke conferentie tot vereffening van het questieuse point van collatie sal worden gehouden.

Dat in val suppl. onvermoedelijk mogte ontstaan als dan die questieuse saek word gesteld (gelijk geschied in ende vermits desen), aen de arbitrage en uitspraake van de heren doctoren

Balthazar Muntz en Jacob ten Brinck burgermr. tot Deventer, omme over het voorsch. onderlinge verschil, na dat van simultane deducten en debatten op termijnen bij parthien te beramen, off andersints door gem. heren geligeerde compromissarien te profigeren, sal wesen gedient na regten te decideren en uitsprake te doen met magt wijders om in cas van onvermoedelijke discrepance een overman te verkiesen, zullende al het geen door gem. heeren arbiters en casu quo die te nomineren en te kieser, overman sal worden gelaudeerd en uitgesproken, worden gehouden van wedersijdse parthien als een sententie van den hoogsten richter geweest, sonder enige reductie, revisie off appel.

S.A.L. en in kennisse der waerheyt hebben resp. parthien dese acte van compromis (waervan twe alleens luidende gemaakt zijn), in hunne resp. qualiteyt ondertekent binnen Zwol den 15 april 1734.

Was getekent Aug. Besier W.J. van Haersolte J.P.C. Keppel
pro vera copia Derk Dumbar.

14-03-1744.

Also door het beroepen van den eerwaarden en geleerden heer Gabriel van Hoorn na Raelte den predikdienst van Markelo is komen te vaceren en het seer noodzakelijk is dat die plaets met een bequaem herder en leeraar worde voorsien, soo hebben wij ondergeschreven in desen collatoren van de kerke te Markelo gepresenteert, gelijk wij presenteren mits desen, den eerwaarden en welgeleerden heer Jacob Hendrik Meylink (van wiens gaeven en bekwaemheyt wij ten vollen versekert sijn), aen de respective oude en nieuwe kerkenraet representerende de gemeente te Markelo, met versoeck dat sij sijn eerwaerde willen beroepen tot haeren herder en leeraer op sodaene tractementen en emolumenten als daer toe sijn staende.

In waerheyds oirkonde hebben wij dezen bij onse eygenhandige ondertekeninge bekragtigt. Deventer den 14 meert 1744.

Onderstont en was met verscheiden handen getekend.

W.J. van Haersolte.

Stoevelaer den 15 meert 1744 D. van der Wijck.

Westervlier den 16 meert 1744 Joan van der Sluis.

pro vera copia Derk Dumbar.

18-03-1744.

Alzoo door het beroep van den wel eerwaarden en geleerden heer Gabriel van Hoorn naa de gemeente Jesu Christi te Raalte, de predikdienst alhier te Markelo is koomen te vaceren en het zeer noodzakelijk is dat deeze plaats wederom met een bequaamen leeraar en herder werde voorzien.

Zoo hebben wij ondergeschrevene ledemaaten (zoo veel als er van de oude en tegenswoordige kerkenraad in wezen sijn), op presentatie van de heeren van Stoevelaar en Oldenhof als heeren der inleggende adelijke hovesaaten en van den heer van het Westervlier als collatoren in deezen, met eenpaarige genegentheid en stemmen beroepen, gelijk wij beroepen kracht deezer, den wel eerw. en welgeleerden heer Jacob Henderik Meiling S.S. Ministerie Candidatus te Linge, van wiens bequaamheit en gaven wij ten vollen verzeekert sijn tot onzen herder en leeraar om Gods woord zuiver te verkondigen de H. sacramenten te bedienen, kerkelijke disciplyne te houden en verder alles te doen wat de opperste herder der schaapen van een herder in sijn gemeente in sijn woord eischt.

En dat op zoodaanige tractementen en emolumenten als daar toe sijn staende.

Wordende om dit ons beroep ten effecte te brengen uit het midden onzer kerkelijke bijeenkomst gecommitteert de ouderling Wolter Snelling en de diaken Gerrit Kistemaker om bij de eerwaerde classis (gelijk ook bijzonder met alle behoorlijk respect bij sijn Hoog Wel

Gestrenge de heer Landdrost van Twenthe moet geschieden), de approbatie te verzoeken en verder te doen wat naa gewoone order vereischt wordt opdat alzo deeze onze beroepene leeraar in onze gemeente bevestigd worde, biddende vooral den opperherder der schaapen dat hij uit sijne genaade onzen herder wil zeegenen en onze gemeente onder deszelfs opzigt wil laten toenemen in getal en Godzaaligheid.

Aldus geschied in onze kerkelijke vergaderinge te Markelo den 18 maart 1744.

Onderstont en was met verscheiden handen getekend.

huic aviatione se adstissime testantur

G.F. Racer V.D.M. Deldensis.

Fredr. Hendr. Monhemius V.D.M. in Goor.

Jan Heckhuis als oude olderling.

Egbert Roesynck oude olderlijnck.

Derk Welmers als oude diaeken.

Wolter Snellynk oud

Y dit is het merk van Jan Vinkers ouderling.

Beerent Wanninck diaken.

Gerrit Kistemakers als diaken.

Hermen Wijmeryenk als dyaken.

lager stond

Deze bovenstaende beroepinge is in onze classicale vergaederinge geapprobeert, Deventer den 15 april 1744.

was getekent Gerhard Imminck, pred. te Haxbergen cl. h.t. scriba.

noch lager stond

Dese vorenstaende acte van beroepinge mij verthoont sijnde hebben deselve met veel plaasier geapprobeert en wensche den beroepenen eerwaerden heer Jacob Henrick Meilink alle contentement en dat de gemeente onder desselfs bestieringe een stichtelijk leven mogen leyden, Diepenheym den 18 april 1744.

was getekent W. Bentinck.

pro vera copia Derk Dumbar.

Extract uit de handelingen des eerw. classis van Deventer gehouden den 14 en 15 april 1744 art. 7

Beroeping van Markeloo gevallen op dom. J.H. Meiling.

Zijn op haar versoek binnengestaan de gecommiteerdens van Markeloo Wolter Snelling ouderling en Gerrit Kistemaker diaken, voorzien met een genoegzaam credential en over leverende een acte van presentatie der heeren collatooren, alsmede een instrument van kerkelijke beroepinge gevallen op de persoon van dom. Jacob Hendrik Meiling S.S. Minist. Cand. tot predicant te Markeloo, verzoekende dat de eerw. classis dom. Meiling tot het examen wilde toelaaten en daaromtrent verder handelen zoo als naa kerkenordre gebruikelijk is, op dat zijn eerw. aan de kerke van Markeloo mogte toegevoegd worden.

De classis de voorgemelte instrumenten van presentatie en beroepinge geleezen en geexamineerd hebbende, heeft dezelve voldoende bevonden en maakt derhalven geen zwaarigheid die beroepinge te approbeeren.

Hier op is dom. J.H. Meiling binnengestaan en door dom. preses afgevraagd of zijn E. op de sincerste en heyligste wijze kon verklaren.

1. dat hij die beroepinge in des heeren vreesse aannaem ?

2. dat hij door geen onwettige wegen, die het minste nae simonie smaakten, die bedieninge verkregen had ?

Waarop zijn eerw. zig tot genoegen van de E. vergadering verklaard hebbende, heeft de vergadering geen swarigheid gemaakt zijn E. tot het examen peremtoir toe te laten, waar toe de tijd bepaald is morgen naemiddag te half vier.

Van dit alles is aan de leden van den kerkenraadt van Markelo, weder binnengestaan zijnde, kennisse gegeven.

Collata concordant Petr. Js. Schriever cl. Dav. l.t. deput.

07-03-1760.

Wij ondergeschrevene betuigen hier mede dat wij verzogt zijnde om de beroepinge van een predicant te Markelo als consulenten bij te wonen, daer ook zijn verschenen.

Dat nadat die handeling door een gebedt tot Godt was geopent door ons op verzoek van den kerkenraadt met luider stemme is voorgelezen een acte van de Hoog Welgebooren heeren collatores door den custos aen den kerkenraadt gebragt, waerin dezelve tot predicant dezer gemeente presenteeren den eerwaarden en welgeleerden heer Berend ten Cate met verzoek aen den kenrkenraadt dat zij denzelven tot haeren herder en leeraer willen beroepen.

Dat daerop alle de nog in leven zijnde leden van den ouden en nieuwen kerkenraadt met namen gelijk zij diezelve opgaven, Derk Welmers oud ouderling, Gerrit Kistemaker ouderling, Zwier Snellink ouderling, Harmen ten Poel diaken, Gerrit Meenks diaken, dat zeggen we dezelve betuigt hebben dat zij den gepresenteerden Berend ten Cate niet willen beroepen om die redenen dat zij schoon ze op zijn leere niets te zeggen hebben, wegens de zwakte van zijn stemme van alle toehoorders niet kan verstaen worden. Ende geheele gemeente niet aengenaem is waerbij de drie laetsten nog deeze reden voegden dat hij in het bidden van het volmaekte gebedt, thoen hij hiervoor de eerste mael predikte, eenige woorden heeft overgeslagen.

Markelo den 7 maert 1760.

H. Scholten pred. te Diepenheim.

Hoseas Slaterus V.D.M. te Goor.

maert 1760.

Hoog Wel Geboren Gestrenge Heer den heer baron Heide heer van Ootmarsum Landdrost van Twenthe etc.

De ondergetekende uitmakende de kerkenraad van Markelo geven uw H. WelGGestr seer onderdaniglijk te kennen hoe dat op den .. deses maends maert de collatie van een predicant voor haere gemeente is gevallen op de persoon van de proponent Bernhardus ten Cate ende sulks, vermits aen de eene kante haere gemeente seer talrijk is en daartoe haer kerk groot ende aen de andere kante de stemmen van deselve heer ten Cate seer swak, sodanig dat niemant uit de gemeente sijn eerw. in desselfs beroepings predicatie heeft kunnen verstaen, seer tegens het genoegen van hun remonstranten in hunne qualiteit voorn. end van een ieder lid uit haere gemeente.

Weshalven sij, so veel in hun is behertigende, het nut en welzijn van hunne gemeente sig onderdaniglijk tot uw H WelGebGestr zijn wendende met ootmoedige bede dat u H WelGebGestr om geseide redenen met de approbatie op die gedaene collatie op de persoon van den heer Bernh. ten Cate eenige tijdt gelieve te supersederen en deselve in advys houden opdat sij remonstranten in voorschr. qualiteit sig intussen ter saeke voormelt nader aen hun ed. mogende Ridderschap en Steden ofte anders aen hun ed. mog. de ordinaris heeren gedeputeerden van de Staeten deser provincie zullen kunnen en mogen adresseren. T'welk doende.

Campen maert 1760.

Edele Mogende Heeren Ridderschap en Steden de Staeten van Overijssel etc.

De ondergetekende als uitmakende de kerkenraad van Markelo geven uw ed. mog. seer onderdaniglijk te kennen hoe dat de predicantsplaats in haere geseide gemeente vacant zijnde geworden, de voornaemste der collatoren van Markelo wel hadden willen declareren op geen persoon tot predicant un haer gemeente haer stemmen te zullen uitbrengen dan in welke de gemeente genoeg zoude nemen.

Dat de heer proponent Bernhardus ten Cate op die vacature voor haer gemeente hebbende gepreedikt, sij remonstranten ende een ieder uit haere gemeente sijn eerw. hebben bevonden te zijn seer swak van stemme, sodanig dat sijn eerw. van niemant uit haere gemeente heeft kunnen verstaen worden, waerom sij dan ook en vermits haere gemeente seer talrijk is als bestaende uit meer of min sevenhondert ledematen, daer toe haer kerk mede groot, nog voor de uitgebrachte collatie aen de heeren collatoren hebben versogt gehad, hunne stemmen niet te willen uitbrengen op de persoon van gem. heer ten Cate, maar op sodanig ander als hun wel edelens zouden goeddenken en welke aen de gemeente nuttig zoude kunnen zijn.

Egter de collatie is gevallen op meergem. heer ten Cate, dus seer tot ongenoegen van haer remonstranten in haere qualiteit ende van een ieder uit haere gemeente, gelijk uw ed. mog. uit het hier annexe document zullen gelieven te vernemen.

Al het welke dan ook reden is waerom sij remonstranten geseiden qualiteit die uitgebrachte collatie niet hebben kunnen onderteikenen.

Dat sij hier door wel geensints willen geagt worden het gegrond recht der collatoren in twijffel te trekken, veel minder hetselve tegens te spreken, ne maer alleen behertigende het welzijn van hunne so talrijke gemeente, sig deswegens tot uw ed. mog. zijn wendende met ootmoedige bede en smeking.

Dat uw ed. mog. in desen sodanige voorsieninge gelieven te doen als uw ed. mog. tot meeste nut en beste van de kerken de gemeente van Markelo zullen oordelen te behoren.

T'Welk doende.

Extract uit het register der resolutien van Ridderschap en Steden de Staaten van de provincie van Overijssel ter griffie van welgem. heeren van de Ridderschap berustende.

Campen den 25 maart 1760.

Op de requeste van de kerkenraad van Markelo houdende dat tot wedervervulling van de aldaar vacant zijnde predikants plaats de collatie gevallen is op de persoon van de proponent Bernhardus ten Cate, verzoekende dewijl dezelve aldaar predikende, om deszelfs zeer swakke stem genoegzaam van niemand van de gemeente heeft kunnen verstaan worden, dat haer ed. mog. daaromtrent zoodanige voorsieninge gelieven te doen als ten meesten nutte en dienste van de kerke en gemeente van Markelo zullen oordeelen te behooren.

In het verzoek bij dezen requeste gedaan kan niet worden getreden en word hetzelve afgewesen.

Accordeerd met het voorschr. register.

Derk Dumbar.

Extract uit de handelingen des eerw. classis ordinarius van Deventer gehouden den 15 en 16 april 1760.

art 4

Ook heeft D. van Riemsdijk pred. te Deventer als deputatus classis overgegeven een acte van presentatie door de heeren collatoren der kerke te Markelo uitgebragt op dom. Bernhard ten Cate S.S. Min. Cand. tot predicant in die gemeente.

Terwijl tegelijk aan de E. classis door sijn eerw. en de heeren Scholten en Slaterus (deeze twee laaste verzocht zijnde geweest om als consulenten bij die beroepinge te assisteren), vertoond wierde dat de E. kerkenraad te Markelo heeft kunnen goedvinden te weigeren om den gedispicieerden dom. ten Cate kerkelijk te beroepen.

Hierop gedelibereerd zijnde bij de eerw. vergaderinge is goedgevonden den scriba te gelasten om de leeden van den kerkenraad te Markelo uit naame der eerw. classis te citeeren en te gelasten dat zij tegen morgen ten 10 uur in deeze vergaderinge verschijnen en reden geven van gemelde verweigeringe en zoo zij niet verschijnen, dat de E. classis dan met de zaak zal voortgaan en doen wat wettig en raadzaam zal oordeelen.

Dit is door den scriba geschiet en per expresse naa Markelo gezonden.

art. 62

De leeden der E. kerkenraad van Markeloo in de vergadering verscheenen zijnde, is hen alle en ieder derzelve in het bijzonder door dom. preses gevraagd waarom zij geweigerd hadden den gepresenteerden dom. ten Cate kerkelijk te beroepen, waarop zij geen andere reden gaven als dat dom. ten Kaate te zwak van stem en niet tot genoeg van de gemeente was.

Hier op ging de kerkenraad buyten en deeze reden bij de E. classis overwoogen zijnde, vond die niet wichtig en ook geetsins bestaanbaar omdat dom. ten Caate daags te voren eene propositie gedaan hebbende vrij zwaar van stem en ook overal in de groote kerk zeer verstaanbaar bevonden is. Gelijk alle de leden toen genoegzaam met dezelve volle ruimte eenpaarig verklaart en nu nog wederom herhaalt hebben.

Dit wierd de leden der gem. kerkenraad wederom binnen gestaan zijnde, door dom. preses met veel ernst en moderatie onder het oog gebragt en zij daarop nog met veel bescheidenheid gevraagd of zij nu nog den gepresenteerden wilden kerkelijk beroepen. Met bijvoeging zoo, zij bleven weygeren, dat de classis dan het beroep zou doen.

Dog zij verklaarden dit beroep niet te willen doen en zijn zoo ter vergaderinge uitgegaan.

Hierop heeft de E. classis de acte van presentatie goedgekeurt hebbende, welgemelden dom. ten Cate kerkelijk beroepen tot predicant in de gemeente te Markelo.

Dit wierd zijn E. binnen gestaan zijnde door dom. preses onder toebiddinge van des Heeren dierbaarste zegeningen bekend gemaakt en insgelijks gevraagd of hij deeze beroepinge in des Heeren vreesse aannam en betuigen konde die door geen onwettige wegen of door iets naar simonie smakende gezogt te hebben.

Dit verklaarde zijn E. en wiert daarop tot het examen toegelaaten.

Hierop deede dom. Hallegraaff tot genoeg van de classis eene propositie en wiert met dom. ten Caate door dom. van Hummel pred. te Wesepe geexamineert over de Hebreeuwsche en Grieksche taalen en de voornaamste stukken der H. Godgeleerdheid. In welk examen beyde heeren op de voorgestelde vraagen met zeer veel vaardigheid en bequaamheid hebben geantwoord en zulk een algemeen en volkoomen genoeg aan de geheele vergaderinge gegeven, dat de E. classis hun eerw. zeer bequaam en waardig tot den H. dienst, verklaart ieder aan zijn gemeente onder hartelijke zegen beeden toewijst en de districten waaronder de plaatzen behooren, beveelt de nodige orde te stellen op de proclamatiën en bevestigingen.

Collata concordant P.J. Schriever cl. Dav. l.t. deput.

Circa 1760.

Handtekeningen van inwoners Markelo i.v.m. de kwestie over het aanstellen van een nieuwe predikant.

En kennen bij onderget. door veel onser handtekeninge als boermannen van de boerschap en dorp Markel dat wij neffens onse gesamentlijke leden des kerkeroots volgens dit neffensgaande smeekschrift begeben en bidden tot onse herder en leeraar te mogen hebben den daar in benoemden proponent Kelder/Keller (*hier wordt bedoeld Joan Keller Hendricuszn. als adjunct dominee beroepen in 1739 te Losser en geordineerd aldaar 1750 en ovl. op 20-05-1799 te Losser*).

Gerrit Kistemaker als olderlyng

Hermen Montenij als diacenen

J.H. Heylersigh als gesworen

Berent Dijckenck

Derk Welmers

Jan Menderink als gesware

Hendrik Berentsen

Henderijck Loos

Hendrijck Bussynck

dyt is het Y mark van Wyllem Schrijvers

Jan Nijlandt als geswoore

Hendrijck Lammertynck

Gerrit Meengs

Harmen Weevers sine Y mark

Adam Jabbenga

Hendrick Hueten

Wander Luykes

Jan Brokmans

dit is Y het mark van Harmen Bolink

dit is het X mark van Harmen Oldenhof

Jan Reynts

Henderik Brinkers

Henderik Loodewegs

dit is T het mark van Berent ten Dam

Harmanus Dockhooren

sit is + het mark van Plas Garrit

Berentje Fede

Willem Fokkers

Jan Elckinck

dit is > het mark van Hendrik Rosink

Jan Kaerkemeyes

Hendrik Snel

Gerrit Krabberbos

Hendrik Baan

Jan Klumpers

Gerryt Sigers

Arent Varenhorst

Arent Slygman als geswooren

Berent Tijmans

Arent Ritmans

Jan Swiers

Jan Loneck

dit is het + merk van Tonis Brinkers

Jan ten Dame

dit is Y het mark van Hendrik Kloster

dit is Y het mark van Albert Rensink

Hendrik Onk

Harmen Janssen Vedders

.....

Hendriek Endeman

Jan Vollekijnk

Albert Stegeman

Jan [Leunck]

dit is X het mark van Jan Grot Lovelink

Arent Wensyenck

dit is + het mark van Garrit Hyddinck

dit is # het mark van ...

Hieronder de kopieen van het origineel van de handtekeningen zoals hierboven vermeld. Dit stuk nu is een belangrijk onderdeel van dit proces. Gerrit Meengs (1727-1782) als diaken speelt hierin een belangrijke rol. Het bijzondere nu is dat dit originele document tot op heden bewaard is gebleven bij een nazaat van deze Gerrit. Het bevindt zich in het archief Meengs.

Aangezien de kerkenraad van Markelo niet akkoord gaat met de benoeming van dominee ten Cate volgt hieronder het uitgebreide proces en getuigen verhoren.

25-08-1760.

Interrogatoria (=ondervragingen)

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Landdrost van Isselmuiden, Joan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot het Westervliet, te samen collatoren van Markeloo, nae voorgaande citatie, erinneringe van de swaere straffe des meineds en gepresteerden eede te verhooren en te doen deponeren.

Jan Hendrik Gorkink

1. Getuiges ouderdom en verwantschap af te vragen ?

ad 1. Getuige Jan Hendrik Gorkink verklaard in sijn 76e jaar oud en niet verwant te sijn.

2. Weet getuige niet nog seer wel dat wanneer de predikants plaats tot Markelo vacant was geworden door het vertrek van dominus van Hoorn nae Raalte, de kerkenraed en gemeente van Markel een request aen de toenmalige heeren van den Oldenhof en Stoevelaar hebben laten presenteren en van die heeren als collatoren van Markel te versoeken dat haar den proponent J.H. Meilink tot haaren predikant wilden geven ?

ad 2. Getuige verklaerd nog seer wel te weten dat wanneer de predikants plaats tot Markelo vacant was geworden door het vertrek van dominus van Hoorn nae Raalte de kerkenraed en

gemeente van Markel een request aen de doemalige heeren van den Oldenhoff en Stoevelaar hebben laten presenteren en van die heeren als collatoren van Markel versocht dat haar den proponent J.H. Meilink tot haaren predikant wilden geven.

3. Is getuige naederhand ook noch selfs niet, nevens den overleden Wolter Snellink die toenmaals mede een lid van de kerkenraad was, bij wijlen den heere van Haarsolte Landdrost van Zalland als heer van den Oldenhof en collator van Markel geweest en uit naame van de kerkenraad en gemeente van Markelo sijn Hoogwelgeb gestr nochmaels te versoeken dat haar toch met gemelde proponent Meilink tot haeren predikant mogte begunstigen ?

ad 3. Getuige verklaerd naerhand nog selfs met den overleden Wolter Snellink, doen ter tijd ouderling sijnde bij wijlen den heere van Haarsolte Landdrost van Zalland als heer van den Oldenhoff en collator van Markel geweest te sijn en uit namen van de kerkenraad en gemeente van Marculo sijn HWGeb Gestr nogmaals versocht dat haar toch met de gemelde proponent Meilink tot haaren predikant mogte begunstigen.

4. Zeide daarop welgemelde heer van den Oldenhof niet met eenige scherphheid en bitsheid tegens haar waerom versoekt gij lieden juist zoo een jongeling ?

ad 4. Getuige verklaerd dat welgemelde heer van den Oldenhoff tegens haar hadde geantwoord waerom versoekt gij soo een jongeling, gij konden wel een ander krijgen.

5. Antwoorde den zij daar op niet aan sijn HWGeb dat sulks vrindelijk versochten omdat de gemeente liefde voor de familie hadde, terwijl sijn grootvader daar soo lange tijd predikant was geweest ?

ad 5. Getuige verklaerd dat sij daarop aen sijn HWGeb Gestr hadden geantwoord dat de gemeente liefde voor de familie hadde, terwijl sijn grootvader daar soo lange tijd predikant geweest was en dat sij sulx ook vriendelijk versochten.

6. Zeide welgemelde heer van den Oldenhof daarop niet tegen haar, ik hebbe het verstaan men sal sien hoe men het maakt ?

ad 6. Getuige verklaerd dat de heer van den Oldenhof daarop tegens haar hadde gesegt, ik hebbe het verstaan men sal sien hoe men het maakt.

7. Is daarna dan daarop proponent Meilink door de heeren collatoren beroepen en aan de kerkenraad gepresenteert ?

ad 7. Getuige verklaerd dat daer nae gemelde proponent Meilink door de heeren collatoren is beroepen en aan de kerkenraad gepresenteert.

8. Hoe veel beroepinge van predikanten van Markelo geheugt getuige wel ?

ad 8. Getuige verklaerd dat hem drie beroepingen van predikanten tot Marculo geheugt.

9. Weet getuige niet seer wel dat die alle gedaan sijn door de tijdelijke heeren van den Oldenhoff, Stoevelaar en het Westervlier als collatoren van Markeloo ?

ad 9. Getuige verklaerd seer wel te weten dat die alle door de tijdelijke heeren van den Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier als collatoren van Marculo gedaan sijn.

10. Heeft getuige wel ooit anders geweeten en gehoort als dat die drie huizen alleen de collatie van Markel hadden en soo lange getuige geheugt of sedert 60 a 70 jaeren altoos door die heeren alleen de predikantsplaatse als costers en schoolmeestersplaatse, is begeben geworden ?

ad 10. Getuige verklaerd nooit anders geweeten off gehoort te hebben als dat die drie huizen alleen de collatie van Markel hebben en soo lange getuige geheugt altoos door die heeren alleen de predikantsplaatse en de costers en schoolmeestersplaatse door de heeren van Oldenhoff en Stoevelaar alleen is begeben geworden.

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat nae voorgegane citatie voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompareerd ende erschienen is voorgemelde getuige Jan Hendrik Gorkink en heeft nae voorgegane erinneringe van de swaere straffe des meineds en daarop in forma gepresteerd den eede articulation soo en als

onder voorsch. vraagarticulen getekent staat, gedeponereert ende verklaard dat ten waeren oirconde ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en gesegelt hebbe.

Actum Goor den 25 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Interrogatia

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Landdrost van Isselmuiden, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot het Westervliet, te samen collatoren van Markeloo, nae voorgaande citatie, erinneringe van de swaere straffe des meineds en gepresteerden eede te verhooren en te doen deponeren.

Berent Dijkink wonende in de Swaan tot Markeloo.

1. Getuiges ouderdom en verwantschap af te vragen ?

ad 1. Geruige Berent Dijkink verklaerd in de 40 jaeren oud en niet verwant te sijn.

2. Is getuige niet nae dat de predikants plaats tot Markelo vacant was geworden door het vertrek van dominus van Hoorn nae Raalte met wijlen Hendrik Ebbelink uit naeme van den kerkenraad en gemeente van Markelo nae Zwoll geweest met een request, waar bij aen de heeren collatoren tot Zwoll wonende en welke des tijdes waeren, wijlen den heer van Haarsolte Landdrost van Zalland als heer van den Oldenhoff en burgermeester Derk van der Wijck als heer van Stoevelaar, versogt wierd dat haar met de proponent J.H. Meilink tot haar predikant mogten begunstigen en hebben sij toen ook dat versoek selfs daarenboven niet mondeling aen die heeren als collatoren gedaan ?

ad 2. Getuige Berent Dijkink verklaerd nae dat de predikants plaats tot Marculo vacant was geworden door het vertrek van dominus van Hoorn nae Raalte met wijlen Hendrik Ebbelink uit naeme van den kerkenraad en gemeente van Marculo nae Zwolle geweest te sijn met een request, waar bij aen de heeren collatoren tot Zwoll en welke des tijdes waeren, wijlen den HWGeb Gestr heere baron van Haarsolte Landdrost van Zalland als heer van den Oldenhoff en burgermeester Derk van der Wijck als heer van Stoevelaar, versogt wierd dat haar met de proponent J.H. Meilink tot haar predikant mogten begunstigen en dat getuige en wijlen Hendrik Ebbekink sulx ook mondeling aen de hoog gem. heeren als collatoren gedaan hadden.

3. Wat voor antwoord hebben sij toen daarop van die heeren gekreegen ?

ad 3. Getuige verklaerd dat sijn HWGeb Gestr den heere baron van Haarsolte daarop geantwoord hadde, hij is nog soo jong en wat de heer burgermeester van der Wijck voor antwoord heeft gegeven is getuige ontschooten.

4. Is daarop naderhand door de heeren collatoren ook niet dese proponent Meilink waerom die heeren als collatoren versocht hadden beroepen ?

ad 4. Getuige verklaerd dat de proponent Meilink naederhand tot predikant van Markel beroepen is maar door wie weet getuige niet.

5. Getuige is nog seer wel bekend dat voor eenigen tijd op een zondagh agtermiddagh ten sijnen huise is geweest om een kanne bier te drinken Derk Bannink van Gelselaar, de custos Adolph Qwack, Gerrit ten Dam, als mede Gerrit Meengs en meer anderen die soo bekend te noemen ?

ad 5. Getuige verklaerd dat op zondagen deese en geene personen wel aen sijn huis komen om iets te drinken, edog onthoud daarvan geen tijd en ook niet wie al op eenen tijd bij elkanderen sijn en kan dus van het gevraagde in desen articul met geen sekerheid deponeren.

6. Heeft getuige doen niet seer wel gehoord dat den diaken Gerrit Meengs van het beroep dat er door de heeren collatoren gedaan was gesproken ?

ad 6. Getuige verklaerd van het gevraagde in desen articul niet te weeten nog gehoord te hebben.

7. Heeft gemelde Gerrit Meengs toen ter tijd niet veele lasterlijke woorden van de heeren collatoren van Markel gesproken en onder anderen van den heer van Stoevelaar gesezt dat hij die niets achtete om haar een predikant te setten, met bijvoeginge, ik acht den donder soo veel daar in als mijn hand en diergelijke woorden meer ?

ad 7. Getuige verklaard al mede van het gevraagde in desen articul niets te weeten.

8. En voorts daarop door hem Gerrit Meengs gesezt of Dumbar mijn provisoor is, dat kan mij niet scheelen, hij wilde nooit geenen ten Cate alhier tot predikant hebben, hem was gesezt, hij moest soo niet tegen sijn provisoor weesen, dat soude niet passen, maar Dumbar soude hem maar een bril opsetten, dat hij van daar tot Deventer konde sien, als hij sijn pagt betaalde, dan scheet hij wat in Dumbar ?

ad 8. Getuige verklaard all mede van het gevraagde in desen articul niet te weeten nog gehooft te hebben.

9. En eindelijk door hem Gerrit Meengs nog gesezt de Grave van Rechteren is een braaf man, waarom hij heeft sijn woord niet gehouden, hij heeft ons beloofd dat wij een goed predikant soudon hebben maar waerom kwam hij selfs niet hier en laat door sijn volmagt nu den ten Cate beroepen, maar het is best, hij heeft er niet in te seggen, de drostinne sijn moeder heeft de stem en daarom kan hij geen volmagt geven, dat kan niet bestaan en nooit willen wij ook ten Cate hebben ?

ad 9. Getuige verklaard al mede van het gevraagde in desen articul niet te weeten nog sulx gehooft te hebben.

10. Heeft hij niet wijders daar nog bij gevoegt, ik meende dat alles goed was voor Kelder (*nb dit is de andere proponent dom. Keller uit Lossen*) en daght niet dat judas daar onder was, of dier gelijke laster woorden meer, die te noemen ?

ad 10. Getuige weet al mede van het gevraagde niet af.

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat nae voorgegane citatie voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompereerd ende erschenen is voorgesemde getuige Berent Dijkink woenede in de Swaan tot Markel en heeft nae voorgegane erinneringe van de swaere straffe des meineds en daarop in forma gepresteerd den eede articulaten soo en als onder voorschr. vraagarticulen geschreven staat, gedeponereert ende verklaard.

Des ten waeren oirconde en om te strekken nae behooren hebbe ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en gesezelt.

Actum Goor den 25 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Interrogatia

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Landdrost van Isselmuiden, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot het Westervliet, te samen collatoren van Markeloo, nae voorgaande citatie, erinneringe van de swaere straffe des meineds en gepresteerden eede te verhooren.

Adolph Qwack custos tot Markel

en **Jan Harmen Heilersigh**.

1. Getuigen ouderdom en verwantschap nae landrechte af te vragen ?

ad 1. Eerste getuige Adolph Qwack verklaard in het 27^e jaar oud en niet verwant te weesen.

Getuige Jan Harmen Heilersigh verklaard 59 jaeren oud en niet verwant te weesen.

2. Zijn getuigen op eenen zondag wanneer de proponent Keller van Losscher voor de eerste maal in de vacature van Markel nae het vertrek van de laatste predikant Meilink gepredikt

hadde, nae die gedaane predicatie met gemelde proponent Keller en den kerkenraad van Markel geweest ten huise van Derk Welmers te Markel ?

ad 2. Eerste getuige verklaard op eenen zondag wanneer de proponent Keller van Losser voor de eerste maal in*blz manco*.

3.

ad 3. Eerste getuige verklaard dat ter dier tijd de kerkenraad beslooten hadde te samen voor gemelde proponent Keller te weesen en haar best te doen voor hem en tot dien einde een request aan de heeren collatoren te presenteren om haar met dien proponent te willen begunstigen.

Tweede getuige verklaard dat ter dier tijd van de kerkenraad wel gesproken om voor de proponent Keller te weesen om hem tot haar predicant te hebben en van het verdere gevraegde in desen articul getuige bewust.

4. Heeft toen op die selfde tijd van voorschreven genomene besluit den ouderling Wolter ter Look den eersten getuige Adolph Qwack niet bij hem geroepen en van hem versogt, hij soude tegen den proponent Keller seggen dat hij een paar ducaaten aen hem Wolter ter Look geven soude, dan dan wilde hij hem stem geven en voor hem doen al wat hij konde tot het beroep ?

ad 4. Eerste getuige verklaard dat toen op die selfde tijd van het voorgemelde genomen besluit den ouderling Wolter ter Look hem getuige bij hem hadde geroepen en van hem versogt, hij soude tegen den proponent Keller seggen dat hij een paar ducaaten aan hem Wolter ter Look soude geven, dan wilde hij hem sijn stem geven en voor hem doen al wat hij konde tot het beroep.

Tweede getuige verklaard ter dier tijd wel gesien te hebben dat den ouderling Wolter ter Look en de meester Adolph Qwack met malkander hebben gesproken maar niet te weeten wat deselve samen verhandelt of gesproken hebben.

5. Heeft getuige Adolph Qwack daar op niet gesegt, Lookman houd de mond van sulke dingen dat mag in het geheel niet weesen sulks wil ik niet voor uw vraagen.

ad 5. Eerste getuige verklaard daar op geantwoord te hebben, Lookman houd de mond toe van sulke dingen, dat mag in het geheel niet weesen, sulx wil ik niet voor uw vraagen, ik wil uw liever twee ducaaten uit mijn sack geeven.

Tweede getuige verklaard van het gevraegde in desen articul niet te weeten.

6. Heeft gemelde Wolter ter Look daarop niet wederom gesegt, o dat is niemendal, dat word wel meer gedaan dan wil ik het hem vraagen ?

ad 6. Eerste getuige verklaard dat gemelde Wolter ter Look daar op geantwoord hadde, o dat is soo een werk niet, dan wil ik het hem selfs vraagen.

Tweede getuige verklaard almeede van het gevraegde in desen articul niet te weeten.

7. Viel getuige Adolph Qwack Lookman daar op niet om den halt en zeide Lookman, ik bid uw doet het toch niet ?

ad 7. Eerste getuige verklaard dat Wolter ter Look nae voorgemelde gesegde hadde willen opstaan, hij getuige hem op de schouwder hadde gevallen en gesegt hadde dat hij de mond soude toehouden, dat hij getuige niet gaarne hadde dat sulx in sijn presentie geschiede en soo gij sulke dingen seiden dan sal de heer Keller niet langer in uw presentie willen blijven.

Tweede getuige verklaard wel gesien te hebben dat Wolter ter Look en de meester Adolph Qwack malkander bij de armen gehad hebben, maar maar wat samen gesproken hebben weet getuige niet.

8. Zij sij vervolgens nae dat de kerkenraad beslooten hadde haar best voor de proponent Keller te doen uit het huis van Derk Welmers met lange pijpen en vlesschen in de hand gegaan nae het huis van de overledene diaken Hermen Monteni, des tijdes siek sijnde ?

ad 8. Eerste getuige verklaard dat vervolgens nae dat de kerkenraad beslooten hadde haar best voor de proponent Keller te doen, de proponent Keller met twee uit den kerkenraad, dog

weet getuige niet wie, uit het huis van Derk Welmers waeren gegaan en gesegt hadden nae het huis van de overleden diaken Harmen Montenij, des tijds siek sijnde, te willen gaan en getuige ook naderhand gehoord hadde dat aldaar geweest waeren.

Tweede getuige verklaard naederhand wel gehoord te hebben dat de proponent Keller, als doen ook aan het huis van de overleeden diaken Harmen Montenij, des tijdes siek sijnde, soude geweest sijn, voor het overige onbewust.

9. Heeft de kerkenraad toen wijders niet beslooten de gemeente te doen tekenen voor Keller en is daer niet een opstel van gemaakt om het aan de heeren collatoren te vertoonen of ten welken anderen einde ?

ad 9. Eerste getuige verklaard dat den kerkenraad toen wijders beslooten hadde de gemeente voor Keller te doen tekenen en dat getuige ten dien einde een opstel hadde gemaakt om het dien nae aen de heeren collatoren te vertoonen en voor Keller te versoeken.

Tweede getuige verklaard dat er een opstel is gemaakt, edog wat tijd weet getuige niet en dat hij getuige het selfs meede heeft ondertekent om Keller tot predicant te hebben, voor het overige onbewust.

10. Heeft de kerkenraad dat ook niet vervolgens door verscheiden menschen doen teekenen ?

ad 10. Eerste getuige verklaard dat den kerkenraad dat opstel hadde getekent en ook door eenige anderen was geteekent.

Tweede getuige verklaard dat Kistemaker met dat opstel aen sijn huis was geweest ende aldaar onderteekent hadde, gelijk hetselve ook van meer anderen was getekent geworden.

11. Eerste getuige Adolph Qwack alleen te vraagen.

Is getuige niet voor eenige tijd op een zondagh achtermiddagh ten huise van Berent Diekink in de Swaan geweest, dat daar insgelijks tegenwoordig waeren Gerrit Meengs, Derk Bannink van Gelselaar en Gerrit ten Dam uit Markel ?

ad 11. Eerste getuige Adolph Qwack verklaard voor eenigen tijd op een zondag agter middag ten huise van Berent Dijkink in de Swaan geweest te sijn en alwaar insgelijks tegenswoordig waeren Gerrit Meengs, Derk Bannink van Gelselaar en Gerrit ten Dam uit Markel en meer anderen.

12. Heeft getuige niet gehoord dat, toen gemelde Gerrit Meengs van het beroep dat er door de heeren collatoren gedaan was, gesproken hebbende en onder anderen veele lasterlijke woorden van de heeren collatoren meede gesegt heeft, dat hij den heer van Stoevelaar niet achtete om haar een predicant te setten met bijvoeginge, ick acht den donder soo veel daar in als mijn hand en diergelijke woorden meer ?

ad 12. Eerste getuige verklaard gehoord te hebben dat toen gemelde Gerrit Meengs van het beroep dat er door de heeren collatoren gedaan was gesproken hebbende, gesegt hadde den heer van Stoevelaar den donder heeft die er wat in te seggen met soo veel als onse hand.

13. En voorts daar op door hem Gerrit Meengs gesegt of Dumbar mijn provisoor is, dat kan mij niet scheelen, hij wilde nooit geenen ten Cate alhier tot predicant hebben, hem was gesegt hij moest soo niet tegens sijn provisoor weesen, dat soude niet passen, maar Dumbar soude hem maar een bril opsetten dat hij van daar tot Deventer konde sien als hij sijn pacht betaalde, dan scheidt hij wat in Dumbar ?

ad 13. Eerste getuige verklaard dat Gerrit Meengs vervolgens gesegt hadde off Dumbar mijn provisoor is, dat kan mij niet scheelen, hij wilde nooit alhier geenen ten Cate tot predicant hebben, hem was gesegt, hij moeste soo niet tegens sijn provisoor weesen, dat soude niet passen, hij soude hem wel een bril op de neuse kunnen setten, dat hij Gerrit Meengs vervolgens gesegt hadde, laat mij Dumbar maar een bril op de neuse setten, dat ik van hier tot Deventer kan sien als ik Dumbar mijn pagt betale dan schiet ik wat in Dumbar.

14. En eindelijk door hem Gerrit Meengs nog gesegt, de grave van Rechteren die is een braaf man, waerom hij heeft sijn woord niet gehouden, hij heeft ons beloofd dat wij een goed predicant souden hebben maar waerom kwam hij selfs niet hier en laat door sijn volmagt den

ten Cate beroepen, maar het is best hij heeft er niets in te seggen. De drostinne sijn moeder heeft de stem en daarom kan hij geen volmagt geven, dat kan niet bestaan en nooit willen wij den ten Cate hebben.

ad 14. Eerste getuige verklaerd dat Gerrit Meengs nog geseget hadde de graven van Rechteren is een braaf man, hij heeft sijn woord gehouden, hij heeft beloofd dat wij een goed predicant souden hebben, maar waerom kwam hij selfs niet hier en laat nu door sijn volmagt den ten Cate beroepen, maar het is best hij, heeft er niets in te seggen, sijn moeder heeft de stem, een volmagt kan geen volmagt setten, dat kan niet bestaan en laten se doen wat se wilt, wij willen nooit eenen ten Cate hebben.

15. Heeft hij wijders niet daar nogh bij gevoegt, ik meende dat alles goed was voor Keller en dagte niet dat judas daar onder was, off dier gelijke laster woorden meer ?

ad 15. Eerste getuige verklaerd dat hij er wijders nog bijgevoegt hadde, ik meende dat alles goed was, maar ik dagte niet dat judas daar onder was, dat moet gij uw niet aantrekken meester.

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompareerd ende erschienen sijn voorgemelde getuigen Adolph Qwack custos tot Markel en Jan Harmen Heilersigh en wel nae voorgegane wettige citatie en hebben nae voorgaande erinneringe van de swaere straffe des meineeds en daarop in forma gepresteerd den eede articulien en soo als onder ieder der voorschreven vraagarticulen geschreven staat, gedeponereert ende verklaerd.

Des ten waeren oirconde hebbe ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en geseget.

Actum Goor den 25 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Interrogatia

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Landdrost van Isselmuiden, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot het Westervlier, te samen collatoren van Markeloo, nae voorgaande citatie, erinneringe van de swaere straffe des meineeds en gepresteerden eede te verhooren.

Gerrit ten Dam

1. Getuiges ouderdom en verwantschap af te vragen ?

blz manco

2. Swaan geweest dat daar insgelijk tegenwoordig waeren Gerrit Meengs, Derk Bannink van Gelselaar en de custos Adolph Qwack ?

ad 2. Getuige verklaerd voor eenigen tijd op een zondag agtermiddagh ten huise van Berent Dijkink in de Swaan geweest te sijn alwaar Gerrit Meengs, Derk Bannink van Gelselaar en de custos Adolph Qwack ook waeren.

3. Heeft getuige niet gehoord dat thoen Gerrit Meengs van het beroep dat er door de heeren collatoren gedaan was heeft gesproken en onder andere veele lasterlijke woorden van de heeren collatoren meede heeft geseget heeft. Dat hij den heer van Stoevelaar niets achtete om haar een predikant te setten met bijvoeginge, ik acht den donder soo veel daar in als mijne hand en diergelijke woorden meer ?

ad 3. Getuige verklaerd van alle het gevraagde in desen articul niets gehoord te hebben.

4. En voorts daar op door hem Gerrit Meengs geseget of Dumbar mijn provisoor is, dat kan mij niets scheelen, hij wilde nooit geen ten Cate alhier tot predicant hebben, hem was geseget hij moest soo niet tegens sijne provisoor weesen, dat sou niet passen, maar Dombaer sou hem

maer een bril op setten dat hij van daar tot Deventer konde sien als hij sijn paght betaalde dan scheet hij wat in Dumbar ?

ad 4. Getuige verklaerd wel gehoord te hebben dat Gerrit Meengs en de meester Qwack van de heeren van Deventer en jaegen van plaats en hebben gesproken, edog niet onderscheiden of gehoord wat all gesproken hebben en dat Gerrit Meengs wat beschonken was geweest en van het verdere gevraagde onbewust.

5. En eindelijk door hem Gerrit Meengs nog gesegt, de Grave van Rechteren is een braaf man, waarom hij heeft sijn woord niet gehouden, hij heeft ons beloofd dat wij een goed predikant souden hebben, maar waerom kwam hij zelfs niet hier en laat door sijn volmagt den ten Cate beroepen, maar het is best hij heeft verder niets in te seggen, de drostinne sijn moeder heeft de stem en daarom kan hij geen volmagt geven, dat kan niet bestaan en nooit willen wij ook den ten Cate hebben ?

ad 5. Getuige verklaerd mede van alle het in dese articul gevraagde niets gehoord te hebben.

6. Heeft hij wijders niet daer nogh bijgevoegt, ik meende dat alles goed was voor Kelder en dagte niet dat judas daar onder was of diergelijke laster woorden meer, die te noemen ?

ad 6. Getuige verklaerd dat wel gehoord heeft dat Gerrit Meengs gesegt hadde, ik meende dat alles goed was voor Keller, maar niet dat judas daar onder was ?

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat na voorgegane citatie voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompareerd ende erschienen is voor gemelde getuige Gerrit ten Dam en heeft nae voorgaande erinneringe van de swaere straffe des meineds en daarop in forma gepresteerd den eede articulatiën en soo als onder ieder der voorschreven vraagarticulen geschreven staat, gedeponereert ende verklaerd.

Des ten waeren oirconde hebbe ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en gesegelt.

Actum Goor den 25 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Interrogatia

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Oldenhof Landdrost van Isselmuiden, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot het Westervliet, te samen collatoren van Markeloo, nae voorgaande citatie, erinneringe van de swaere straffe des meineds onder eede te verhooren.

Henrik Roelofsen geweest Heuboer.

1. Getuiges ouderdom af te vragen ?

ad 1. Getuige Hendrik Roelofsen verklaerd in sijn 65^e jaar oud en onverwant te sijn.

2. Is het niet gebeurt dat wanneer nae het vertrek van de laatste predikant Meilink van Markel de proponent Keller van Losscher aldaar sijne eerste predikatie gedaan heeft, de geheele kerkenraad nevens de koster Qwack en Jan Harmen Heilersigh, uitgesondert Harmen Monteni, die ziek was, uit de kerk te samen in de kaamer van Derk Welmers sijn gegaan en aldaar wel een uir samen geweest ?

ad 2. Getuige verklaerd gebeurt te sijn, dat wanneer nae het vertrek van de laatste predikant Meilink van Markel de proponent Keller van Losscher aldaar sijn eerste predikatie gedaan heeft, de geheele kerkenraad nevens Jan Harmen Heilersigh of de koster Qwack daar ook mede bij is geweest weet getuige niet, exempt Harmen Monteni die ziek was, uit de kerk te samen in de kamer van Derk Welmers gegaan en aldaar een tijd lang samen geweest sijn.

3. Zijn deselve toen van daar niet gegaan nae het huis van wijlen Harmen Monteni mede diaken, die ter dier tijd ziek sijnde, met eenige lange pijpen en vlesschen in de handen ?

ad 3. Getuige verklaard dat deselve toen van daar sijn uitgegaan met lange pijpen en vlesschen in de handen en soo als gesegt was geworden dat naa het huis van Harmen Montenij mede diaken en ter dier tijd ziek sijnde, wilden gaan.

4. Is het niet gebeurt dat getuige dien avond van Markel van huis willende gaan hem in den Esch ontmoet is eene der ouderlingen van Markel Swier Snellink genaamt ?

ad 4. Getuige verklaard dat het gebeurt is dat hij dien avond van Markel nae huis willende gaan hem in den Esch ontmoet was eene der ouderlingen van Markel Swier Snellink genaamt.

5. Is deselve Swier Snellink toen niet bij hem getuige gekomen en heeft hem gevraagd of hij getuige ook voor Keller tekenen wilde ?

ad 5. Getuige verklaard dat Swier Snellink als doen hem gevraagd hadde of hij getuige ook voor Keller tekenen wilde.

6. Wat heeft getuige daarop geantwoord ?

ad 6. Getuige verklaard dat daar op geantwoord hadde sulx niet te doen en dat niet wiste wat de heeren mombaeren wilden doen, die hij niet tegen wilde doen en dat daar toe ook geen kragt hadde.

7. Is het wijders niet gebeurt, na dat de heeren collatoren den proponent B. ten Cate beroepen en aen den kerkenraad gepresenteerd hadden, dat de boode van Stockum Derk Slighman sijn dochter ten sijnen huise is gekomen en hem uit ordre van de kerkenraad aangesegt heeft dat des zondag morgens ten huise van de voorsch. boode of van Swier Snellink moeste komen om voor de proponent Keller te tekenen ?

ad 7. Getuige verklaard dat het wijders gebeurt is, nae dat de heeren collatoren de proponent B. ten Cate beroepen en aen de kerkenraad gepresenteerd hadden, dat de dochter van Derk Slightman boode van Stokkum ter sijnen huis is gekomen en hem uit ordre van den kerkenraad aangesegt heeft dat des zondags morgen ten huise van Swier Senllink moeste komen om voor de proponent Keller of ten Cate te tekenen.

8. Wat heeft getuige daarop geantwoord ?

ad 8. Getuige verklaard daarop geantwoord te hebben dat hij daar niet te doen hadde en ook niet kwam, voorts dat hij daar over niet te seggen hadde.

9. Is die selve booden dochter ter dier tijd ook met deselfde boodschap om te komen en voor de proponent Keller te tekenen, niet mede gegaan door den geheelen Westervlierschen hoek ?

ad 9. Getuige verklaard dat soo hem de anderen gesegt hadden, deselve booden dochter des tijdes met deselve boodschap om te komen tekenen door den geheelen Westervlier hoek was gegaan.

10. Is het al mede niet waar en waarachtig dat hij getuige agt dagen nae de voornoemde eerste predikatie van de proponent Keller tot Markeloo bij de boode Gerrit van Scheepen komende en hem vragende hoe is dat dat gij nu rondt loopt voor Keller, daar gij eerst voor den proponent Smit geweest bent, gemelde Gerrit Schepen hem daar op geantwoord heeft, dat weet de donder dank, daar ben ik van de kerkenraad toe gekregen, daar krijge ik een rijksdaalder van, ik wilde alle dagen wel sulke dagen hebben ?

ad 10. Getuige verklaard al mede waar en waarachtig te sijn, dat hij acht dagen nae de voornoemde eerste predikatie van de proponent Keller tot Markeloo bij de boode Gerrit van Schepen komende en hem vragende hoe is dat, dat gij nu rond loopt voor Keller, daar gij eerst voor den proponent Smit geweest bent, gemelde Gerrit van Schepen hem daar op geantwoord hadde, dat weet de donder dank, daar ben ik van de kerkenraad toe gekregen, daar krijge ik een rijksdaalder van, ik wilde alle dagen wel sulke dagen hebben.

11. Hoe veel beroepingen van predikanten tot Markel geheugd getuige wel ?

ad 11. Getuige verklaard dat hem de beroepingen van predikanten tot van dominus van Hoorn en dominus Meilink heugen.

12. Weet getuige niet seer wel dat die alle gedaan sijn door de tijdelijke heeren van den Oldenhof, Stoevelaar en Westervlier ?

ad 12. Getuige verklaard seer wel te weten dat die beide beroepingen gedaan sijn door de tijdelijke heeren van den Oldenhof, Stoevelaar en Westervlier.

13. Heeft getuige wel ooit anders geweeten, gehoord of gedagt als dat die drie huizen alleen de collatie tot Markel hadden ?

ad 13. Getuige verklaard nooit anders geweeten, gehoord of gedagt te hebben als dat die drie huizen alleen de collatie tot Markel hadden en ook van oude menschen niet anders hooren seggen.

14. Heeft getuige wel ooit gehoord dat de kerkenraad van Markel te vooren sig aangematigt of gesustineert heeft, eenig recht mede tot het beroepen van een predikant te hebben of sig daar mede gemoeit, verder dat wel eens op eene vriendelijke wijze de heeren collatoren voorn. versocht hebben om de eene of andere die naa haaren sin was te willen beroepen ?

ad 14. Getuige verklaard nooit gehoord te hebben dat de kerkenraad van Markel te vooren sig aangematigt of gesustineert heeft, eenig recht mede tot het beroepen van een predikant te hebben of sig daar mede gemoeit, verder als dat wel eens op eene vriendelijke wijze de heeren collatoren voorn. versocht hebben om de eene of andere die naa haaren sin was te willen beroepen.

15. Weet getuige dan ook niet seer wel dat wanneer door het vertrek van domine van Hoorn de predikants plaats tot Markel vacant was, hij getuige door wijlen sijnen neeff Gerrit Hendrik Gorkink toenmaals kerkmeester, versogt is om bij den toenmaligen heer van het Westervlier wijlen Joan van der Sluis te gaan (aan wien en den tijdelijken heer van Stoevelaar, burgermr. Derk van der Wijck door wijlen de heeren van Haarsolte tot den Oldenhof dat beroep voor die keer was overgelaten), en den selven te versoeken om haar den proponent Jacob Meilink tot predikant te geven ?

ad 15. Getuige verklaard ook nog seer wel te weten dat, wanneer door het vertrek van domine van Hoorn de predikants plaats tot Markel vacant was, hij getuige door wijlen sijnen neeff Gerrit Hendrik Gorkink doenmaals kerkmeester, versocht is om bij den doenmaligen heer van het Westervlier wijlen Joan van der Sluis te gaan (aan wien en den tijdelijken heer van Stoevelaar, burgermr. Derk van der Wijck door wijlen de heeren van Haarsolte tot den Oldenhof dat beroep voor die keer was overgelaten), en den selven te versoeken om haar de proponent Jacob Zs. Meilink tot predikant te geven.

16. Heeft hij dat versook daar op dan ook niet aan gemelde heer van het Westervlier gedaan ?

ad 16. Getuige verklaard dat hij daarop dat versook ook aan gemelde heer van het Westervlier heeft gedaan.

17. Heeft die heer hem daar op niet gevraagd hoe hij zoo voor Meilink sprak en hij getuige daar op geantwoord, omdat de gemeente daar voor was ?

ad 17. Getuige verklaard dat dien heer hem daar op gevraagd hadde hoe hij soo voor Meilink sprak en dat hij getuige daar op geantwoord hadde, omdat de gemeente daar voor was.

18. Heeft die heer hem daar op niet wederom geantwoord, het is mij even veel, maar de heer van der Wijck heeft er een die hij gaerne wilde hebben, maar wanneer daarom door de gemeente versogt worde, sal ik sien hoe ik het make ?

ad 18. Getuige verklaard dat dien heer daarop wederom geandwoord hadde, het is mij evenveel maar de heer van der Wijck heeft er een, die hij gaerne wilde hebben, maar wanneer daarom door de gemeente versocht worde, sal ik sien hoe ik het make.

19. Heeft hij getuige toen niet van dat andwoord van de heer van het Westervlier bescheid gebragt aen den toenmaligen ouderling Wolter Snellink en diaken Berent Wannink ?

ad 19. Getuige verklaard van dat andwoord van den heer van het Westervlier bescheid gebragt te hebben aen de toenmaligen ouderling Wolter Snellink en soo niet beter weet mede aan de diaken Berent Wannink.

20. Zijn daarop niet een dag of twee of drie daar naa den geheelen toenmaligen kerkenraad en geswoorens van Stockum, waarvan hij getuige eene was, aan sijn huis gekomen en zijn toen

met alle te samen naa het Westervlier bij wijlen den heer Joan van der Sluis gegaan en hebben hem als collator vriendelijk versogt om den proponent Meilink tot haar predikant te willen beroepen ?

ad 20. Getuige verklaard dat daar op een dag twee of drie daar nae den geheelen toenmaligen kerkenraad en de geswoorens van Stokkum, waer van hij getuige eene was, samen aan zijn huis zijn gekomen en toen alle tesamen nae het Westervlier bij wijlen den heere Joan van der Sluis gegaan en hebben hem als collator vriendelijk versocht om den proponent Meilink tot haar predicant te willen beroepen.

21. Heeft die heer van der Sluis toen daarop aen haar te samen niet geantwoord, terwijl gij lieden mij daarom soo vriendelijk versoekt, sal ik mijn best doen en ten minsten het soo verre brengen, dat de heer van der Wijck met mij moet looten ?

ad 21. Getuige verklaard dat de heer van der Sluis als doen daarop aen haar te samen geandwoord hadde, terwijl gij lieden mij daarom soo vriendelijk versoekt, sal ik mijn best doen en ten minsten het soo verre brengen dat de heer Van der Wijck met mij moet looten.

22. Weet getuige dan ook mede niet seer wel dat kort daar naa de heer van der Wijck van Stoevelaar op het Westervlier gekomen is en dat toen te samen om de predikant van Markel gelootet hebben en dat dit lot getrokken is door den tegenwoordigen heer van het Westervlier Gerhard van der Sluis ?

ad 22. Getuige mede seer wel te weeten dat kort daar naa de heer van der Wijck van het Stoevelaar op het Westervlier is gekomen en dat doen te samen om de predikant van Markel gelootet hebben en dat het lot getrokken is door den tegenswoordigen heer van het Westervlier Gerhard van der Sluis.

23. Heeft wijlen de heer Joan van der Sluis dit den eygensten avond naa dit looten aan getuiges huis komende, niet selfs tegens hem getuige gesegt met deese of diergelijke woorden, Hendrik ik hebbe het gewonnen, Meilink is pastoor ?

ad 23. Getuige verklaard dat wijlen den heer Joan van der Sluis den selfden avond naa dit looten of des anderen daegs smorgens aan getuigen huis was gekomen en selfs tegen hem getuige met dese of diergelijke woorden, Hendrik ik hebbe het gewonnen, Meilink is pastoor, Gerrit heeft getrokken.

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat na voorgegane citatie voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompareerd ende erschenen is getuige Hendrik Roelofsen gewesen Heuwboer en heeft nae voorgaande erinneringe van de swaere straffe des meineds en daarop in forma gepresteerd den eede articulien en soo als onder ieder der voorschreven vraagarticulen geschreven staat, gedeponeert ende verklaard. Des ten waeren oirconde hebbe ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en gesegelt.

Actum Goor den 26 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Interrogatia

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Oldenhof Landdrost van Isselmuiden, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot het Westervlier, te samen collatoren van Markeloo, gerichtelijk nae voorgaande citatie, erinneringe van de swaere straffe des meineds onder eede te verhooren.

De vrouw van **Jan Klumpers, Gerrit Nijland of Snorrewind, Waander Luikes, Jan Kerkemeyer en Berent Thijman.**

1. Getuigen ouderdom en verwantschap af te vragen ?

ad 1. Eerste getuiginne Geertruid Baan vrouw van Jan Klumpers segt in de 40 jaeren oud en onverwant te sijn.

Tweede getuige Gerrit Nijland of Snorrewind verklaard 54 a 55 jaeren oud en onverwant te sijn.

Derde getuige Waender Luikes verklaard in de 40 jaeren oud en onverwant te sijn.

Vierde getuige Jan Kerkemeyer verklaard 50 jaeren oud en niet verwant te sijn.

Vijfde getuige Berent Thijman verklaard aan de 50 jaeren oud en niet verwant te sijn.

2. Is het niet gebeurt, nae dat voor eenigen tijd door de heeren collatoren van Markel wegens der huisen Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier de proponent Berent ten Cate tot predicant van Markel beroepen is, de kerkenraad van Markel een boode van huis tot huis heeft rond gesonden om de menschen aen te seggen om ieder aen een seeker huis te komen en wel die van de boerschap Markel aen het huis van Jan Klumpers, die uit den Diekerhoek aan het huis van Jan Lonink en die uit het dorp aan het huis van den ouderling Gerrit Kistemaker ?

ad 2. Eerste getuiginne verklaerd dat het gebeurt is dat eenigen tijd daar nae, als de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier de proponent Berent ten Cate van Markel beroepen hebben, de kerkenraad van Markel een boode aan ieder huis heeft rond gesonden om de menschen aen te seggen, te weeten van die uit den Agterhoek aan getuiginnen huis te komen en van het overige gevraagde onbewust.

Tweede getuige Gerrit Nijlant verklaard dat het gebeurt is dat eenigen tijd daar nae, als de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier de proponent Berent ten Cate van Markel beroepen hadden, een boode uit order van de kerkenraad van Markel aan sijn huis was gekomen en gesegt om aan het huis van Jan Klumpers te willen komen, voor het overige en van het verdere gevraagde onbewust.

Derde getuige Waander Luikes verklaard dat eenigen tijd daar nae, als de beroepinge door de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier de proponent Berent ten Cate van Markel geschiet was, een boode aan sijn huis was gekomen en gesegt om aan het huis van Jan Lonink, alsoo getuige onder den Dijkerhoek hoort, te willen komen sonder te seggen uit wiens order en getuige van het verdere gevraagde onbewust.

Vierde getuige verklaerd niet anders te weeten of is door een boode aan sijn huis gesegt geworden (als menende doe van huis geweest te sijn), om aan het huis van Jan Klumpers te komen en waer nae toe getuige ook geweest is en weet niet uit wiens order die boodschap is geschiet en van het verdere gevraagde ook onbewust.

Vijfde getuige verklaerd van geen boode of aensage te weten, nog ook nergens geweest te sijn dus van het gevraagde in desen onbekent.

3. Zijn getuigen toen niet meede daar opgekomen en geweest aan het huis van Klumpers ?

ad 3. Eerste getuiginne verklaard als doen meede te huis geweest te sijn en andere menschen aldaar ook gekomen waeren.

Tweede getuige verklaard op die gedane aensage ook nae het huis van Jan Klumpers gegaan en meede aldaar present geweest te sijn.

Derde getuige verklaard op die ontfangen boodschap gegaan te sijn nae het huis van Jan Lonink en niet nae Clumpers.

Vierde getuige verklaard als doen meede aan het huis van Jan Clumpers geweest te sijn.

Vijfde getuige verklaard niet aan het huis van Jan Klumpers geweest te sijn.

4. Zijn daarop daar ook gekomen de ouderling Gerrit Kistemaker en Hendrik Berendsen en hebben die aldaar aen de presente persoonen niet versoght een zeker opstel of afschrift te teekenen ?

Eerste getuiginne verklaard dat daarop ook ten haeren huise sijn gekomen de ouderling Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen met een brief of afschrift bij haar hebbende en aan de presente persoonen versocht hetselve te tekenen.

Tweede getuige verklaard dat de ouderling Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen als doen aldaar bij sijn aankomst geweest waeren en door deselve aan hem getuige versogt een seker opstel of geschrift soo bij haar hadden te willen teekenen.

Derde getuige Waender Luikes verklaard dat daarop ook aan het huis van Jan Klumpers sijn gekomende ouderling Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen welke bij haar hebbende een afschrift en aan getuige en verdere presente personen versocht hetselve te teekenen.

Vierde getuige verklaard dat de ouderling Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen ook aan het huis van Jan Klumpers sijn geweest en dat als doen aen hem en anderen door Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen een opstel of geschrift was verthoont en versocht om hetselve te teekenen.

Vijfde getuige onbewust.

5. Hebben verscheiden van die aenweesende daarop van haar niet gevraagd waar dat tekenen wederom van was ?

Eerste getuiginne verklaard van het gevraagde in desen articul niets gehoord te hebben, alsoo des tijdes en ondertusschen met haar huiswerk was bezig geweest.

Tweede getuige verklaard dat hij en meer presente persoonen daarop aan haar gevraagd hadden waar dat tekenen voor was.

Derde getuige verklaard van het gevraagde in desen articul nielt te weeten.

Vierde getuige verklaard dat hij gesegt hadde wel te willen tekenen maar niet dat daarover een recht soude worden aengevangen.

Vijfde getuige is niet present geweest en kan niet weeten wat gepasseert is.

6. Is daarop toen door Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen niet geantwoord, het was om geen rechten of pleiten tegen de heeren collatoren of het gedaene beroep, maar de heer Landdrost wilde de handen van de geheele gemeente eens sien en sijn wilden eens weeten waer de valsche handen saten die op het classis gebragt waeren ?

ad 6. Eerste getuiginne verklaard onder haar werk doen wel gehoord te hebben dat Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen gesegt hadden dat het om geen rechten of pleiten te doen was en voor het overige onbewust.

Tweede getuige verklaard dat Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen, nae dat hij getuige vooraf gesegt hadde met geen pleiten of rechten te willen te doen hebben, daarop geantwoord hadden dat het niet tot pleiten soude komen en daarvoor soo wel als getuige bange waeren maar dat de heer Landdrost de aen van de gemeente eens geliefde te sien en van het gevraagde in desen articul ten aensien van de valsche handen soo op het classis soudon gebragt sijn niets gehoord te hebben.

Derde getuige verklaerd dat als doen gesegt is geworden door Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen dat den heere Landdrost de handen van de gemeente eens sien wilde en getuige van het verdere gevraagde in desen articul onbewust.

Vierde getuige verklaerd op het gevraagde in desen articul met geen sekerheid te kunnen deponeren.

Vijfde getuige verklaard almeede van het gevraagde niet te weeten.

7. Hebben daarop die presente lieden niet alle geteekent niet anders weetende of dat was de reden alleen ?

ad 7. Eerste getuiginne verklaard dat de presente menschen daarop dat afschrift getekent hadden en weet getuiginne van geen redenen te seggen.

Tweede getuige verklaard dat hij om redenen als op articul 6 gedeponeert heeft dat geschrift geteekent hadde.

Derde getuige verklaard daarop meede getekent te hebben, gelijk ook meer anderen en weet van geen ander redenen als op de 6^e art. bereeds gedeponeert heeft.

Vierde getuige verklaard het afschrift of opstel mede getekent te hebben, voor het overige niets bewust.

Vijfde getuige weet hier niet aff.

8. Zijn zij getuigen naderhand ook onderricht of hebben se niet naderhand gehoord dat om een andere reden soude geweest sijn en waar voor ze werkelijk getekend hebben, sulks te noemen ?

ad 8. Eerste getuiginne verklaard van het gevraagde in desen articul niets te weeten nog gehoord te hebben.

Tweede getuige verklaerd van geen andere redenen van tekenen te weeten nog gehoord te hebben.

Derde getuige verklaard van geen andere redenen van tekenen te weeten of gehoord te hebben.

Vierde getuige verklaard van geen andere redenen te weeten nog gehoord te hebben.

Vijfde getuige ne seit.

9. Zijn getuigen voor het beroepen van den proponent ten Cate tot predicant door de kerkenraad ook niet al versogt en aangedrongen geweest om te tekenen voor den proponent Keller om een request te presenteren aan de heeren collatoren om denselven Keller tot predicant te willen beroepen ?

ad 9. Eerste getuiginne verklaard dat iemand, dog niet seker wetende wie, voor het beroepen van den proponent ten Cate tot predicant van Markel aen haar huis was geweest en versogt om voor de proponent Keller als tot predicant van Markel te hebben te tekenen en weet van het presenteren van een request aen de heeren collatoren niets af.

Tweede getuige verklaerd voor het beroepen van de proponent ten Cate tot predicant van Markel door niemant tot eenige tekeninge, soo voor de proponent Keller presenteren van een request aan de heeren collatoren of anders versocht te sijn.

Derde getuige verklaerd voor de beroepinge van de proponent ten Cate tot predicant van Markel ook al versogt geweest te sijn, edog sijnde hem ontschooten door wie, voor de proponent Keller om denselven tot predicant te hebben te tekenen, gelijk ook gedaan hadde en van het verdere gevraagde onbewust.

Vierde getuige verklaerd voor de beroepinge van de proponent ten Cate tot predicant van Markel al versocht te sijn, edog door wie hem ontschooten, voor de proponent Keller te tekenen en verder onbewust.

Vijfde getuige verklaerd voor de beroepinge van de proponent ten Cate tot predicant door de kerkenraad versocht te sijn geweest voor de proponent Keller te tekenen, gelijk ook gedaan hadde en van het verdere gevraagde onbewust.

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat na voorgegane citatie voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompareerd ende erschienen sijn voorschr. getuigen als Geertruid Baan vrouw van Jan Klumpers, Gerrit Nijlant of Snorrewind, Waender Luikes, Jan Kerkemeyer en Berent Thijman en hebben nae voorgaande erinneringe van de swaere straffe des meineds en daarop in forma gepresteerden ieder in het bijzonder articulatiën, soo als onder ieder der voorschreven vraagarticulen geschreven staat, gedeponereert ende verklaard.

Des ten waeren oirconde hebbe ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en gesegelt.

Actum Goor den 26 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Vraagarticulen

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Oldenhof Landdrost van Isselmuiden, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot

het Westervliet, te samen collatoren van Markel, gerichtelijk nae voorgaande citatie en erinneringe van de swaere straffe des meineds onder eede te verhooren.

Jan Harmen Snel en Jan Meenderink.

1. Getuigen ouderdom en verwantschap af te vragen ?

ad 1. Eerste getuige Jan Harmen Snel verklaard in de 30 jaeren oud en niet verwand te sijn.

Tweede getuige Jan Meenderink verklaard aan de 50 jaeren oud en onverwant te sijn.

2. Weeten getuigen niet seer wel dat, nae dat de heeren collatoren van Markel de proponent Berent ten Cate tot predikant van Markel beroepen en aan de kerkenraad gepresenteert hebben, deese kerkenraad van Markel een boode van huis tot huis heeft rond gesonden om de menschen aan te seggen, dat een ieder aan zeker haar genoemd huis moest komen en wel die van het dorp aan het huis van de ouderling Gerrit Kistemaker, van de boerschap Markel van Jan Clumpers en die uit den Dijkerhoek aan het huis van Jan Lonink ?

ad 2. Eerste getuige verklaard seer wel te weeten dat, nae dat de heeren collatoren van Markel de proponent Berent ten Cate tot predikant van Markel hadden beroepen en aan de kerkenraad gepresenteert, desen kerkenraad van Markel aan getuigen huis bij desselfs absentie aan sijn vrouw door een boode hadde doen aenseggen, dat hij getuige aan Lonink moeste komen en is getuige van het verdere gevraagde onbewust.

Tweede getuige verklaard wel te weeten dat, nae dat de heeren collatoren van Markel den proponent Berent ten Cate tot predikant van Markel beroepen en aan de kerkenraad gepresenteert hadden, een boode bij hem op het land was gekomen en gesegt (sonder te melden uit wiens order hij kwam), om aan Lonink te koomen en van het verdere gevraagde onbewust.

3. Is zulks aan getuigen niet meede aangesegt ?

ad 3. Eerste getuige verklaard als reeds gedaan heeft sulx in sijn absentie aan sijn vrouw aangesegt te sijn.

Tweede getuige verklaard als reeds gedaan heeft dat die boode aan hem op het land sijnde hadde gedaan.

4. Zijn getuigen daar ook meede gekomen of sijn zij vandaar gebleven en om wat redenen zijn zij daar vandaan gebleven ?

ad 4. Eerste getuige verklaard aan Lonink niet mede present te sijn geweest om redenen dat Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen des tijdes aan sijn huis waren gekomen.

Tweede getuige verklaard aan Lonink niet te sijn geweest om redenen dat Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen des tijdes aan het huis van Snel waeren en getuige door Snel is versogt geworden aldaar ook te koomen.

5. Weeten getuigen niet dat de ouderling Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen op die als voorschreven aan de menschen bepaalde tijd en plaatsen die huizen rond gegaen met een seker opstel of afschrift omdat te tekenen ?

ad 5. Eerste getuige verklaard van het gevraagde in desen articul niets te weeten.

Tweede getuige verklaard van het gevraagde in desen articul niets te weeten.

6. Weeten getuigen ook niet wel dat dit afschrift toen door alle die menschen of ten minsten seer veele, die op die plaatsen gekomen waeren, getekent is ?

Eerste getuige verklaard van het gevraagde in desen articul al meede niet te weeten, vermits hij niet aan Lonink is geweest.

Tweede getuige verklaard al meede van het gevraagde in desen articul niet te weeten.

7. Zijn Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen daar nae met dat afschrift of opstel ook niet aan getuiges huizen of aen het huis van eerste getuige Jan Harmen Snel gekomen, daar de tweede getuige present was en haar versocht hetselve mede te tekenen ?

ad 7. Eerste getuige verklaard dat Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen voordat nae Lonink sijn gegaen met een opstel of afschrift aan getuigen huis sijn gekomen alwaar de tweede getuige mede present was en haar versocht hetselve mede te tekenen.

Tweede getuige verklaard dat Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen dat afschrift aan hem ten huise van Hendrik Snel hadden vertoont en dat hetselve aldaar mede ondertekent hadde.

8. Hebben sij getuigen toen niet gevraagd wat dat geschrift inhield en waerom sij tekenen souden ?

ad 8. Eerste getuige verklaard als doen gevraegt te hebben wat dat geschrift inhield en waerom sij het tekenen souden.

Tweede getuige verklaard niet gevraagd te hebben wat dat geschrift inhield maar dat vrouw Snel hetselve gelesen hadde.

9. Is haar daarop door Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen niet geantwoord, het was om geen rechten of pleiten tegen de heeren collatoren of het gedane beroep maar de heer Landdrost wilde de handen van de geheele gemeente eens sien en sij wilden eens weeten waer de valsche handen saaten die op de classis gebragt waeren ?

ad 9. Eerste getuige verklaard dat Gerrit Kistemaker en Hendrik Berentsen daar op geantwoord hadden, het is om geene rechten of pleiten te doenen van het verdere gevraagde is getuige onbewust.

Tweede getuige verklaard van het gevraagde in desen articul niets te weeten.

10. Hebben getuigen dat geschrift daar op soo niet ter goeder trouwe getekend, meenende dat sulx alleen de reden was ?

ad 10. Eerste getuige verklaard dat geschrift mede getekent te hebben en om redenen dat de gemeente overkwam dat hem sulx overkwam.

Tweede getuige verklaard dat geschrift ondertekent te hebben en soo hem nog voorstaat is hetselve van inhoud geweest over de reeds aangewende als nog te doene kosten.

11. Zijn getuigen niet naderhand gewaar geworden dat dit geschrift geheel wat anders behelsde en dat zij misleid waeren en wat heeft hetselve behelst ?

ad 11. Eerste getuige verklaard met sijn gedane ondertekeninge van dat geschrift niet misleid te sijn en wat hetselve eygenslijk behelst, kan getuige door langheid van tijd alsnu niet seker seggen, maar heeft het ter tijde van sijn ondertekeninge wel verstaan.

Tweede getuige verklaard met het ondertekenen van dat geschrift niet misleid te sijn en ten aensien van den inhuod van hetselve refereerd hij sig tot sijn gedeponeerde op articul tien.

12. Zijn getuigen voordat het beroep van de proponent ten Cate geschied is, niet mede versocht om te tekenen voor de proponent Keller en een request te presenteren aan de heeren collatoren om gemelde proponent Keller haar predicant te beroepen en hebben sij dat request selfs gesien en mede getekend ?

ad 12. Eerste getuige verklaard voordat het beroep van de proponent ten Cate geschied is, mede versocht te sijn geweest voor de proponent Keller om denselven Keller tot predikant te hebben, te tekenen maar heeft sulx niet gedaan en van het verdere gevraagde onbewust te sijn.

Tweede getuige verklaard voordat het beroep van de proponent ten Cate geschied is, meede voor de proponent Keller om tot haar predikant te hebben, getekent te hebben en van het verdere gevraagde onbewust.

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat na voorgegane citatie voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompareerd ende erschienen sijn Jan Harmen Snel en Jan Meenderink en hebben nae voorgaande erinneringe van de swaere straffe des meineeds en daarop in forma gepresterden eede articulatiën, soo als onder ieder der voorschreven vraagarticulen geschreven staat, gedeponeerde ende verklaard.

Des ten waeren oirconde hebbe ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en gesegelt.

Actum Goor den 26 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Vraagarticulen

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Oldenhof Landdrost van Isselmuiden, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot het Westervlier, te samen collatoren van Markel, gerichtelijk nae voorgaande citatie en erinneringe van de swaere straffe des meineds onder eede te hooren.

Roelof Loedewijck en Jan Berent Loedewijck.

1. Getuigen ouderdom en verwantschap af te vragen ?

ad 1. Eerste getuige Roeloff Loedewijck verklaard in de 70 jaeren oud en onverwant te sijn. Getuige Jan Berent Loedewijck verklaard 26 jaeren oud en niet verwant te sijn.

2. Is het niet gebeurt, nae dat eenige tijd te vooren door de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en het Westervlier de proponent Berent ten Cate tot predicant van Markel beroepen is, ten haeren huise is gekoomen den ouderling Gerrit Kistemaker ?

ad 2. Eerste getuige verklaard dat de ouderling Gerrit Kistemaker nae het gedaene beroep door de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier van de proponent Berent ten Cate tot predicant van Markel, aan sijn huis is gekomen.

Tweede getuige verklaerd dat het gebeurt is, nae dat eenige tijd te vooren door de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier de proponent Berent ten Cate tot predikant van Markel beroepen was, den ouderling Gerrit Kistemaker aan sijn huis was gekomen.

3. Heeft gemelde Kistemaker hun getuigen niet versoght om haar handen onder een opstel of geschrift te teekenen ?

ad 3. Eerste getuige verklaard dat Gerrit Kistemaker aan hem getuige versocht heeft om sijn hand onder een opstel of geschrift te teekenen.

Tweede getuige verklaard dat gemelde Gerrit Kistemaker hem versocht hadde om sijn hand onder een opstel of geschrift te teekenen.

4. Hebben getuigen daarop niet tegens gemelde Gerrit Kistemaker geantwoord, ik wil wel teekenen maar voor geen proces tegens de heeren collatoren off het gedaane beroep ?

ad 4. Eerste getuige verklaard daarop tegens gemelde Gerrit Kistemaker geantwoord te hebben, ik wil het wel tekenen maar voor geen proces tegens de heeren collatoren of het gedaane beroep.

Tweede getuige verklaard daarop tegens gemelde Gerrit Kistemaker geantwoord te hebben, ik wil met geen proces te doen hebben.

5. Heeft meergemelde Gerrit Kistemaker tegens hun getuigen niet geantwoord, het is om geen proces tegens de heeren collatoren of het gedaane beroep, maar den heere drost wil de handen de geheele gemeente eens zien en daarom versoeke dat gij teekend ?

ad 5. Eerste getuige verklaard dat meergemelde Gerrit Kistemaker tegens hem getuige hadde geantwoord, het is om geen proces tegens de heeren collatoren of het gedaane beroep, maar den heere Landdrost wil de handen van de gemeente eens zien en daarom versoeke dat gij teekent.

Tweede getuige verklaard dat meergemelde Gerrit Kistemaker tegens hem getuige hadde geantwoord, het is om geen proces te doen, maar daar waeren handen bij den drost om die tegens malkander te sien en daarom versocht hadde dat getuige soude teekenen.

6. Hebben dan getuigen op dat voorgeven van Gerrit Kistemaker ook haar handen geteekend of sijn sijn gewaar geworden dat sulx niet waar, dat de heere drost de handen van de gemeente zoude zien, maar dat het waar voor de onkosten van het proces tegens de heeren collatoren en daarom sulx niet geteekent ?

ad 6. Eerste getuige *blz manco*

en van het verdere gevraagde in desen articul onbewust.

Tweede getuige verklaard door den kerkenraad voor het beroep van de proponent Berent ten Cate niet tot eenige teekeninge van sijn hand aengesocht te weesen en van het verdere gevraagde in desen articul onbewust.

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat na voorgegane citatie voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompareerd ende erschenen sijn voorgemelde getuigen Roeloff Loedewijck en Jan Berent Loedewijck en hebben nae voorgaande erinneringe van de swaere straffe des meineds en daarop in forma gepresteerden eede articulatiën, soo als onder ieder der voorschreven vraagarticulen geschreven staat, gedeponeert ende verklaard.

Des ten waeren oirconde hebbe ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en gesegelt.

Actum Goor den 30 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Vraagarticulen

Om daarop ter gerichtelijke instantie van de heeren de Grave van Rechteren tot het Laar en Oldenhof Landdrost van Isselmuiden, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Hendrik Wilhelm Dumbar en Derk te Linteloo, als momberen van Gerhard van der Sluis tot het Westervlier, te samen collatoren van Markel, gerichtelijk nae voorgaande citatie en erinneringe van de swaere straffe des meineds onder eede te hooren.

Arent Varenhorst en Derk Hendrik Gorkink.

1. Getuigen ouderdom en verwantschap af te vragen ?

ad 1. Eerste getuige Arent Varenhorst verklaard ongeveer 36 jaeren oud en niet verwant te sijn.

Tweede getuige Derk Hendrik Gorkink verklaard in sijn 26^e jaar oud en niet verwant te sijn.

2. Is het niet gebeurt, nae dat eenige tijd te vooren door de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en het Westervlier de proponent Berent ten Cate tot predikant van Markel beroepen is, den kerkenraad van Markel door de boode Gerrit van Schepen heeft doen aenseggen om op sekeren morgen om 6 uiren aan het huis van den ouderling Gerrit Kistemaker te komen ?

ad 2. Eerste getuige verklaard gebeurt te sijn, nae dat eenige tijd te vooren door de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier de proponent Berent ten Cate tot predikant van Markel beroepen is, de kerkenraad van Markel door de boode Gerrit van Schepen aen getuigen huis heeft doen aenseggen om op sekeren morgen om 6 uiren aen het huis van den ouderling Gerrit Kistemaker te koomen.

Tweede getuige verklaard gebeurt te sijn, nae dat eenige tijd te vooren door de heeren collatoren van Markel wegens de huisen Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier de proponent Berent ten Cate tot predikant van Markel beroepen is, getuiges vader en moeder aen hem gesegt hadden dat de kerkenraad van Markel door de boode Gerrit van Schepen aen haar huis hadde doen aenseggen om op sekeren morgen om 6 uiren aen het huis van den ouderling Gerrit Kistemaker te komen.

3. Zijn getuigen daar ook niet heen gegaan ?

ad 3. Eerste getuige verklaard daar ook heen gegaan te sijn.

Tweede getuige verklaard mede daar heen gegaan te sijn.

4. Heeft gemelde Gerrit Kistemaker als doen niet ten sijnen huise versocht om haere handen onder een seker opstel of geschrift te teekenen ?

ad 4. Eerste getuige verklaard dat gemelde Gerrit Kistemaker als doen ten sijnen huise versocht heeft om sijne hand onder een seker opstel of geschrift te tekenen.

Tweede getuige *blz manco*

5.woude de handen van de geheele gemeente eens hebben of diergelijke woorden ?
ad 5. Eerste getuige verklaard gevraagd te hebben waar dat tekenen voor soude weesen en dat den ouderling Gerrit Kistemaker hadde geantwoord, het was voor geen proces en van het verdere gevraagde in desen articul onbewust.

Tweede getuige verklaard mede gevraagd te hebben waar dat tekenen voor soude weesen en dat iemand, dog niet Gerrit Kistemaker, geantwoord hadde dat het was dat de heere drost de handen eens woude hebben.

6. Heeft daarop de tweede getuige Derk Hendrik Gorkink dat geschrift of opstel niet gelezen en bevonden dat het niet behelste dat de heere droste de handen van de geheele gemeente woude hebben, maar dat het waar voor de gedaene en nog te doen kosten aengaende de proceduire tegens de heeren collatoren en haer gedaene beroep ?

ad 6. Eerste getuige verklaard dat tweede getuige Derk Hendrik Gorkink dat geschrift of opstel hadde gelezen en dat het behelste en waar over de gedaene en nog te doene kosten en van het verdere gevraagde onbewust.

Tweede getuige verklaard dat geschrift of opstel gelezen te hebben en bevonden dat het waar voor de reeds gedaene en alsnog te doene kosten van het proces tegens den Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier.

7. Hebben getuigen niet verweygart dat opstel of geschrift te tekenen om redenen dat daar meede niet te doen wilden hebben ?

ad 7. Eerste getuige verklaard verweygart te hebben dat opstel of geschrift te tekenen om redenen dat daar meede niet te doen wilde hebben.

Tweede getuige verklaard verweygart te hebben dat opstel of geschrift te tekenen om redenen dat daar meede niet te doen wilde hebben.

8. Zijn getuigen ook niet al door den kerkenraad of iemand anders voor het beroep van den proponent Berent ten Cate aangesogt om een request te tekenen voor den proponent Keller om sulx aan de heeren collatoren te presenteren en te versoeken om Keller tot predicant te willen beroepen ?

ad 8. Eerste getuige verklaard dat Gerrit Kistemaker voor het beroep van en proponent Berent ten Cate met een geschrift aan sijn huis was geweest om voor de proponent Keller om denselven tot predicant te hebben, te tekenen, gelijk getuige ook getekent hadde en verder onbewust.

Tweede getuige verklaard door den kerkenraad of iemand anders voor het beroep van den proponent Berent ten Cate niet aangesogt te weesen voor de proponent Keller of iemand anders te tekenen en van het verdere gevraagde onbewust.

Ick Joan Jalink jud. en wegens hooger overigheid verwalter richter van Kedingen, doe cond en certificere kragt deses dat na voorgegane citatie voor mij en ceurnoten, de welke waeren burgermr. Wolter Jalink en Jan ter Zijthoff, persoonlijk gecompareerd ende erschienen sijn voorgemelde getuigen Arent Varenhorst en Derk Hendrik Gorkink en hebben nae voorgaande erinneringe van de swaere straffe des meineds en daarop in forma gepresteerden eede articulatiën, soo als onder ieder der voorschreven vraagarticulen geschreven staat, gedeponereert ende verklaard.

Des ten waeren oirconde hebbe ik verwalter richter voorn. desen eygenhandig getekent en gesegelt.

Actum Goor den 30 augusti 1760.

Joan Jalink verw. richter.

Nede den 21 8ber 1761.

Ik ondergeschreven verklaere bij dezen dat den wel eerwaerden heer Bernardus ten Cate, thans beroepen predikant te Markelo, niet alleen verscheyden malen in mijne absentie maer

ook drie malen in mijne presentie, den predikdienst voor mij heeft waergenomen en dat ik zijne zeer zaekelijke en wel uitgewerkte predikationen klaer en wel verstaen hebbe. In oirkonde der waerheyte hebbe dezen eigenhandig ondertekent.
Lambertus Hermanus Spancker predikant te Nede.

Berigt voor de heren J.L. Grave van Rechteren heere tot het Laar etc, Landdroste van Isselmuyden etc, waar mede sig zoo veele in desen nodig voegd, de vrouw douariere van wijlen de heer Wolter Joan van Haersolte in leven heere tot Bijssele, Oldenhof etc, Landdroste van Zalland etc, Johan Hendrik van der Wijck tot Stoevelaar en dr. Henrik Wilhelm Dumber en Derk te Linteloo als momberen van Gerhard van der Sluis tot Westervlier, als wegens de huysen Oldenhof, Stoevelaar en Westervlier, collatoren van Markel.

Op en tegens de zogenaamde memorie off decreet houdende redenen van beswaer tegens het pretense beroep van de heer proponent ten Cate tot predikant van Markeloo door de heeren van Stoevelaar, Oldenhof en Westervlier, uit kragte van een preetens regt van collatie gedaan, met den aenkleve van dien aen sijn hoogwelgeboren gestrenghe den heer baron van Heiden, heere van Ootmarssum, Landdrost van het Twente gedaan, overgegeven door en vanwege de leden van de kerkenraed van Markeloo voornoemd.

Hoogwelgeboren gestrenghe heer mijn heer F.J.S. baron van Heiden heere tot Ootmarssum etc, Landdroste van Twente etc.

1.

Gelijk het de berigtgeveren seer vreemd en onverwagt is voorgekomen.

2.

Dat de kerkenraed van Markeloo, nadat meermalen selvs bij mond en penne, ook nog bij dese laeste beroepinghe van hun berigtgeveren de collatie van een predikant tot Markeloo volmondig hebben toegekent.

3.

Ja, daar se alle zeer wel in haar geweten overtuygd zijn, dat die ook altoos en sedert een reex van meer dan honderd jaeren gerustelijk en sonder tegenspreken van de kerkenraed selvs quod quam maxime notandum, wegens het hier na geallegerde document sub litt O in den jaere 1733 en vervolgens bij haar en hare precesseuren als besitteren van de huysen den Oldenhoff, Stoevelaar en Westervlier geexceerd zij geweest.

4.

Nu nog eindelijk om haare driften en passien so lang mogelijk te voldoen hebben durven onderstaan hun dat regt te betwisten.

5.

En daerenboven niet alleen haar en den beroepenen predikant maar ook de classis selvs op een onbetamelijke en onverdiende wijze taxeren ende te blameren als of in desen geheel en al haren pligt vergeten, sig op eene wederregtelijke maniere hier in gedragen en tegens haar consciëntie gehandeld souden hebben.

6.

So twijffelen de berigtgeveren ook geensints of uw hwggestr sal ook niets minder als dit verwagt hebben dan veel meer gesurpreneerd zijn geworden over dese handelwijse van den kerkenraed van Markeloo sekerlijk niet hebbende kunnen denken of tegemoet sien.

7.

Dat een kerkenraed die sig alle moeite gegeven heeft om, was het mogelijk, haere heeren collatoren na haar pijpen te doen danssen en deselve te dwingen haar een predikant te geven die sij om wat verkeerde insigten haar best bekend tegen derselve wille en dank wilden hebben.

8.

Die sig dieswegens reeds bij requeste aan Ridderschap en Steden geadresseerd hadden, dog bij haar ed. mog. na overweginge harer futile redenen van beswaar afgewesen waren.

9.

Ja, die haere beswaeren des tijdes aan uw hwg gestr als bij absentie van de heere droste van Zalland, toenmaels ter vergaderinge van Ridderschap en Steden presiderende, bij het overgeven van dat request selvs mondelings voorgedragen en soo veel mogelijk angedrongen hadden dog sonder succes.

10.

Dat die kerkenraad, welke toen niet het minste gerept heeft tegen dese collatie of het regt het welke de voornoemde huizen daartoe hebben, nog in eenigen deele gesustineerd het beroep selvs alleen of conjunctim met de berigtgeveren te hebben moeten doen, gelijk sulx ook niet gedaan hadden in de kerkenraad selvs wanneer de presentatie van de proponent ten Cate aan haar gedaan is.

11.

Daar het toen de regte tijd en plaats geweest was, sulx soo niet alleen ten minsten mede als een voornaam deel van haar beswaar, in de eerste plaats te allegeren.

12.

Dat die kerkenraad nadat dit alles is voorgegaan en sij daarenboven hare vermeinte beswaeren ook nog wederom sonder de minste meldinge van dit haar gesustineerde regt aan de classis voor gebracht, dog deselve aldaar al mede onwaar en te ligt bevonden waeren en zij dus overal het hoofd gestoten hadde en het beroep reeds bijna zijn volle beslag bekomen hadde, zoo dat er niets meer aan ontbrak als de formele approbatie van uw hwggestr nu nog van agteren soude zijn opgekomen met zoo een opgeroep en tegen haar eigen beter weten, ja plenaire concessie en verbintenis in die beide requesten gedaan strijdende voorwendsel.

13.

Als of de heeren van Stoevelaar, Oldenhof en Westervlier geensints beregtigt souden sijn geweest om het voorschr. beroep te hebben mogen doen.

14.

En daar dan nog om niets ongetenteerd te laten, waar door se haren verkeerden en driftigen toeleg maar eenigsints souden mogen kunnen bereiken. bij te voegen.

15.

Dat ook buiten dien dat beroep soude zijn onwettig, so dat daarop geene approbatie na de regten van dese provincie soude mogen volgen.

16.

Maar zoo gaat het als men eens zijn dolle en onbesonnen driften den hengel geviert heeft en voornamentlijk wanneer door anderen nog een spoorslag daar toe gedaan word.

17.

Want men twijffelt seer of de kerkenraad wel ooit uit haar selfs alleen tegen haar beter weeten zo verre gekomen soude zijn, so se niet door anderen die haar eigen belang of het bereiken van haar doelwit daarbij sogten, daartoe aengeset en aangehitst waren geworden.

18.

Dan gaat en vervalt men van kwaad tot erger en durft niet alleen sig eigen sijn beter weeten een regt aanmatigen, daer men nooit te voren en gedagt heeft of gedroomt heeft als al te wel bewust, dat het anderen alleen toekomt.

19.

Maar durft men ook nog met onbeschaamde kaken een ander bij sig selven afmetende hem sulke euvelheden aanwrijven maar mede niet hij, maar men in tegendeel selven besmet is.

20.

Gelijk dit so in desen door de kerkenraed bij haare memorie of deductie seer stout en onbeschaemt gedaan te zijn, men bij dit berigt uw hoogwelgeb gestr wat nader onder het oog brengen en ten klaarsten doen sien sal.

21.

Daartoe volgende den insteller van die memorie of deductie in tegendeel van deselve eerst (alhoewel ongehouden en onder uitdrukkelijk protest van sig tot geen bewijs in desen te willen hebben geengageert) aantonen, dat de kerke van Markeloo van lange tijden herwaerts haare collatoren gehad heeft en dat regt legt op en geoeffend is en word bij de besitteren van de huizen Oldenhof, Stoevelaar en Westervlier.

22.

En dan ten tweeden dat ook dit laaste beroep van de proponent ten Cate allesints wettig geschied.

23.

En soo dan daarop ook (onder reverentie) de approbatie van uw hwggestr sal kunnen mogen en moeten volgen.

24.

Zullende ten derden alle de schijn redenen tegens het eene en andere ingebragt, voor so verre dan nog niet mogten beandwoord zijn nog kortelijk nagaan en wederleggen.

25.

Was men met deselve pleitlust als de kerkenraed beset en was het de heeren collatoren te doen om haar op kosten sonder noodsaake te jaegen, hoe welke na haar voorgeven daarvoor niet schromen en se sig door anderen selvs sonder haar weten daar in te trekken als hierna nog wel blijken sal, daar ook gedeeltelijk ten minsten voor hebben zoeken te dekken.

26.

Zoude men vooraf van deselve nog wel editie van hare menigvuldige inbedongene bewijsen bij haere memorie of deductie hebben kunnen eischen.

27.

Ja selvs incidentaliter of exceptioneel met het grootste regt van de wereld hebben kunnen concluderen tot remotie en intrekkinge van dat haar gehele libel.

28.

Als zijnde seer informeel boven het bladgetal bij het reglement van den 14 april 1719 art 13 uitdrukkelijk bepaald seer verre geextendeerd zonder voorgaande permissie of consent.

29.

Daar in stede dat so een libel van aansprake volgens dat reglement bekendelijk niet groter zijn mag als tien bladen, hetselve immers het dubbelt dat ons daar van geïnsinueerd is, bestaat geheele seven en dertig bladen en dus de extensie bijna viermaal soo groot is als se eens wesen mogt.

30.

Maar niet meer wenshende als het welzijn van de kerke en gemeente van Markeloo en haar op geene vergeefsche kosten soekende te jagen.

31.

Is men ten dien einde en om de saak door sulke incidenteele versoeken in handelingen niet op te houden, maar veel meer ten spoedigsten een einde daarvan te erlangen, te rade geworden terstond en zoo ras maar eenigsints mogelijk van berigt te dienen.

32.

Niet twijffelende of wanneer se hetselve bedaard overdagt en haar eigen gewisse en consciëntie daarbij gelegd zullen hebben, zullen geen de minste swarigheid maken om van haere onbedagtsame deductie met aenneming van alle kosten liever nog bij tijds af te sien, dan bij haren eysch daarbij gedaan halsterrig en temerair volharden en soo sig selven en

anderen, die zij daarmee tegen haar wille en dank ingesleept hebben, nog meerder kosten onvermijdelijk op den hals halen.

33.

Latende ondertussen ten aanzien van het eerste aan haer over, soo zij desniettemin bij haren eisch onversettelijk mogten blijven volharden, hare en bedongene bewijzen na haeren goeden rade intra terminos probatorios haar bij landregt vergunt over te leggen.

34.

Inmiddels ten kragtigsten protesterende van hier door gene van die hare onbewesene position te willen hebben gestendigt, maar deselve alle als meede onbewesene diensten passerende en contraderende.

35.

En ten aanzien van het tweede onder dat midts en beding dat het ons dan ook wederom vrijstaat de palen van een ordinair antwoord en het bladgetal daartoe bij het gem. reglement verordend mede te excederen.

36.

En sulx volgens het edictum pretoris ut quod quit que jurisin alterum staluerit ipse codem jure utatur.

37.

Quod edictum (als de regtsgeleerde Ulpianus zegd in l.i. ff. quod quit que juris) (*Nb Domitius Ulpianus was een beroemd Romeins jurist uit Tyrus; hij bekleedde verscheidene belangrijke functies in de keizerlijke administratie en werd vermoedelijk in 223 vermoord*), summam labet aquitatem et sine cujutraque indignatione justaquis enim aspernabirur idem jus sibidici quo ipse aludixit vel dici affecit.

38.

Zijnde dit trouwens het einde van alle wetten dat men zoo aan een ander doe en wedervaren late als men wil dat aan hem selven geschiede.

39.

Te meer, vermids het ons ook geconsidereert, de meenigvuldige documenten hoe seer men die voor als nog ook nog gemenageerd heeft, minder dan de partije mogelijk geweest is binnen de nauwe perken van het bepaalde bladgetal in desen te blijven, als hebbende deselve ten minsten moeten aenhalen en iets daarvan seggen.

40.

En soo dan overgaande tot de saak selvs moet men vooraf aanmerken.

41.

Dat in het gerigte waarvoor men hier geconvenieerd is en de conclusie bij memorie of deductie genomen, klaar aanwijzen dat hier niet ten petitoiren dan alleen ten possessoiren geageerd word.

42.

En dat dan daar kennelijk het petitoire met het possessoire in deze provincie niet mag of kan gemeleerd, maar separaat en voor diverse vierscharen moet behandeld en gedecideerd worden, al hetgeene van de deducenten van het bewijs ten petitoiren gesegd en beweerd word, hier niet in aenmerkinge kan komen.

43.

En ten anderen, dat het mede in regten even kennelijk is dat, hetzij men ten petitoiren, hetzij ten possessoiren ageerd, altoos regulatiler het bewijs of van den eigendom of van de possessie ten laste van de aenlegger en niet van de verweerder legd.

44.

Ziet maar om nu en soo een bekende saak geen andere regten aan te halen ons eigen land p 1 lit 14 art 1 en in specie ten opsigte van possessoire saken p 1 lit 15 art 2 et 3.

45.

Alwaar uitdrukkelijk in het generaal gestatuceerd is tam in interdicto retinendo quam in interdicto occuperaunde possessionis, de klager altoos sijn besit van jaar en dag bewijsen moet en sonder dat daarin niet gemaintineerd of hersteld mag worden.

46.

En dat dus de deducenten den heeren berigtgeeveren desen last alhier te vergeefs en tegen alle regt en reden saeken op den hals te schuyven, die zij selvs niet weten te dragen en waarvan se niet het minste bewijs ten haren voordele hebben weten bij te brengen.

47a.

Dat haar immers gemakkelijk te doen zoude zijn geweest en se ook wel souden hebben weten werkstellig te maken, zoo se niet in consciëntie overtuigd waren nooit eenige beroepinge gedaante hebben, dan deselve altoos zederd ondenkelijke tijden geschied te zijn op de presentatie alleen van de heeren collatoren.

47b.

Te meer moeten de deducenten hier bewijsen quia eulesia parochiales indotate nunquam presumuntier adeoque jus presentandi in illis aliuis competere debet nullaue eulesia ab is onere libera presumitur nisi conqissimi temporis prescriptione munita S. van Leeuw cent foi lib 2 cap 25 num 3.

48.

Dog terwijl de berigtgeeveren zo slegt in desen met het bewijs niet staan, maar desnoods daarvan genoegsame overtuigingen kunnen bijbrengen, hebben se daartoe bij desen hoewel ongehouden tot plenaire convictie van uw hoogwelgeb gestr en confusie van de deducenten wel willen overleggen sub A B C D de authentyque copien van de beroepingen van deezer laast agtereenvolgende predikanten van Markeloo, waarbij men dan nog dese gedane beroepinge als de vijfde moet voegen.

49.

Welke alsoo van diergelijke acten tot Markeloo selfs geen prothocol gehouden word, genomen zijn uit de classicale acten van Deventer waaronder Markel gehoord en welke dan ook in desen volkomen bewijs uitleveren.

50.

Waarbij men nog wel eenige voorige acten soude hebben kunnen voegen van dese hare precesseuren welke mede door de tijdelijke heeren der voorschr. huysen gepresenteert en beroepen zijn.

51.

Hadde men niet liever die moeite en kosten willen sparen in soo eene sekere en bij een ieder bekende saak als dese.

52.

En soo men niet versekert was met zoo veel agtereenvolgende acten, waarin de kerkenraad altoos selvs dit regt der heeren collatoren uitdrukkelijk erkend heeft van bijna een geheele eeuw, niet alleen haar besitregt maar ook den eigendom selvs van dese collatie den regten genoeg bewesen te zijn, soo men anders als verweederen al eens tot eenig bewijs konde gehouden worden als neen.

53.

Hoewel het hier daar alleen ten possessoiren geconcludeerd is dan nog genoeg voor haar sijn souden, het bezit alleen daar te doen.

54.

Daar tog gemeenlijk, wanneer over de wettigheid en kragt van een gedane presentatie of collatie gedisputeert word, niet zoo seer moet gesien worden bij wien het eygentlijke regt van eigendom is, als wel wie in het besit daarvan is.

55.

Tot bewijs van welke possessie dan ook nog niet nodig is, soo veel agter eenvolgende actus possessorios gepleegd te hebben als men in desen heeft bijgebracht.

56.

Daar integendeel de kerkenraad, die anders hare possessie in desen bewijsen moest, niet eene eenige heeft weeten te allegeren veel min te proberen.

57.

Maar genoeg is een eenige en insonderheid van de laat voorgaande beroepinge aan te toonen die door approbatie van de classis en den heere droste haar volkomen beslag gekregen heeft.

58.

Gelijk dit alsoo gedecideerd ende verstaan is op den 3 febr. 1687 voor den heere graven van Rechteren tot Almelo als gesurrogeerde richter tussen de goedheeren en erfgenamen des carspels van Haexbergen ter ene, en de kerkenraad van die plaets ter anderen sijde, op het advys van drie seer voorname rechtsgeleerden en constumieren P. Verstegen, Wilh. Tichlerus en Everh. Bouwer afgegeven den 6 decemb. 1686, waarvan men copie hier nevens overlegd sub E.

59.

Waarbij die heeren dit alles niet alleen uit verscheiden autheuren over dese stoffe handelende, als Carpzovius in juris pr const L 1 lit 2 des 2 n 8, Faber in cod lib 6 lit 1 def 5 n 3 en Beiking de regim secul et eccles L 3 class 1 cap 9 n 26 et 17, maar ook uit de resolutie selvs van de staaten deser provincie van den 5 april 1666 art 5 daar deselve doorgaans alleen spreken van possesseuren, seer nerveus hebben aangetoond waartoe men sig korthedshalven gedraagd.

60.

Sullende op de naast voorgaande beroepinge van de nu vertrokkene predikant Jacob Henrik Meilink ten opsigte van het extract uit de classicale handelingne daarvan sub D overgelegd nog maar alleen moeten aanmerken.

61.

Dat uw hwg gestr en niemand vreemd moet voorkomen dat men daar uit het classicale boek niet heeft bijgevoegd de beroepinge selvs zoo als van de anderen.

62.

Alsoo men sulx niet heeft kunnen doen, vermids het volgens het berigt van eenige leeden van die classis, een constant gebruik bij haar zijnde dat de nieuws beroepenen predikanten haare acten selvs op een seekere boete binnen seekeren tijd, in het daartoe verordende boek moeten schrijven, dit door deese predikant Meilink egter is versuimd geworden en soo die acte daar in niet te vinden is.

63.

Waarom men, omdat gebrek aldaar hier te vervullen bij desen is overleggende den authentyque copien van de originele acten, zoo van de presentatie van dien predikant door de toenmalige, dog nu reeds alle drie overleden heeren en besitteren van de huysen Oldenhof, Stoevelaar en Westervlier, aan de respective oude en nieuwe kerkenraad als collatoren van Markel gedaan sub F.

64.

Als van de daar opgedane kerkelijke beroepinge door de kerkenraad en bijwesende consulenten gevoegd met de classicale en vervolgens drostelijke approbatie sub G.

65.

Waartoe men sig korthedshalven seer gediensstig gedraagd en welkers auscultatie tegens de origineelen men bij onvermoedelijke poursuite van dese saak voor het sluiten de partie daarop staande wil inbedongen hebben.

66.

Dog uit welke laaste niet nalaten kan evenswel als in het voorbijgaan aan te merken.

67.

Dat niet alleen de geheele toenmalige kerkenraad daarbij uitdrukkelijk dese drie huizen de collatie met zoo veele woorden heeft toegekent.

68.

Gelijk trouwens nog dese tegenwoordige kerkenraad hetselve met ronde woorden mede erkend heeft in haar request, dat se aan de berigtgeveren even voor dese laaste beroepinge gepresenteerd hebben om daar bij aan die heeren collatoren haren geliefden en soo seer gerecommandeerden proponent Keller op te dringen.

69.

Gelijk al mede ten klaersten uit hetselve consteren sal, als sij anders dat request maar durven voor den dag brengen en zij dit hare confessie zelfs ook nog bij het request aan R. en St. gepresenteert en het na desen bijgevoegd herhaeld hebben.

70.

Maar dat ook onder die geene, welke als leden van de kerkenraad die acte van beroepinge en confessie van dit collatorschap sub G mede getekend hebben, sig ook nog bevinden twee der deducenten in desen Derk Welmers en Gerrit Kistemaker selfs.

71.

Die nu nog des niettegenstaande met ja boven alle anderen een groot geschreeuw van het gewaande regt des kerkenraeds durven maken en haar eigen daad en bekentnisse wederspreken om maer jaer fas et nefas (=met alle middelen) tot haar vuil oogmerk was het mogelijk te geraken.

72.

En dus dan het regt aan collatie en presentatie der voornoemde huizen, hoewel ongehouden in desen, de quo iterum atque iterum protestamur, genoegzaam houdende aengetoont en zoo onse eerst voorgestelde hoofdpoinct daar het hier ook maar alleenlijk op aankomt, afgehandeld.

73.

Sal men tot het tweede overgaande daaromtrent kortelijk seggen.

74.

Dat wat de wijsse van dese beroepinge betreft het volkomen zeker is, dat deselve hier in het minste of geringste geen deel van dese proceduire uitmaakt als zijnde een saak dewelke uw hwg gestr alleenlijk betreft en geensints de deducenten.

75.

Want zoo al enig beroep door uw hwge gestr als onwettig geschied geimprobeerd wierde, soo soude in sulken geval niemand regt hebben om des wegens te klagen, dan alleen die geene welke dat beroep gedaan hebben, welke hier zijn de berigtgeveren en derhalven a contraris, soo hebben de deducenten ook geen regt het stuk van wettigheid of onwettigheid van dit gedane beroep, als zijnde een saak welke haar geensints aangaat ende een questio de jure tertii alhier tegens de berigtgeveren in questie te brengen, waartegens men ook ten kragtigsten protesteerd bij desen dat sulx in eeniger hande wijze geschiede.

76.

Voorts laat men het gaarn onder protest dan nog als even gemelt en alleen om de verkeerden en slegte handelwijse van de deducenten in desen te doen sien aan het hoog wijs oordeel van uw hwg gestr ende een ieder over of men na regt, reden, billijkheid en kerken ordre wel anders soude hebben kunnen handelen als men in desen in dit beroep gehandeld heeft.

77.

Want tog toen de kerkenraad van Markel daartoe behoorlijk met assistentie van twee consulenten versogt, verbodet en bijeengekomen zijnde, dese presentatie weigerde te accepteren en dit beroep kerkelijk te maken.

78.

En sulx niet omdat se de berigtgeveren niet als collatoren wilden erkennen daar se toen, of nooit voorheen, of selvs ook nog daarna, bij Ridderschap en Steden of ook bij de classis niets van gemeld hebben, maar telkens haar dat regt integendeel toen nog met woord en daden toegekend.

79.

Dog ook omdat se op het leven of de leere van de haar voorgestelde persoon te seggen hadden, waarvan se in tegendeel selv getuigenisse hebben moeten geven.

80.

Maar enkel om wat onware en nietige verdigtselen als uit de attestatie van de heeren consulenten sub H1 te zien, als mede de documenten sub H2 en H3 welke zijn de egte minuten van de twee requesten door de deducenten aan uw hwg gestr en Ridderschap en Steden gepresenteerd en hier in quantum pro overgelegd, worden waarvan het tegendeel bij de classis ten genoegen gebleken is, ja die Ridderschap en Steeden selfs ook te vooren reeds zoo futil waren voorgekomen, dat se deselve al mede van de hand gewesen hebben als sub J nader kan gesien worden.

85.

Wilde men wel eens weeten waar de berigtgeveren, die niet de collatie betwist maar alleen het kerkelijke beroep geweigerd wierd, dat op hare presentatie in de eerste plaats door de kerkenraad met assumtie van consulenten geschieden moest toen dit haer door de kerkenraad geweigerd wierd.

82.

Om nu dit kerkelijke beroep op haar notoir en onbetwist regt kerkelijk te verkrijgen dat immers door geen seculair regter konde geschieden.

83.

Zig anders in de tweede plaats zouden hebben kunnen en mogen vervoegen dan bij de classis waaronder dese kerke resorteert en so bij de classis van Deventer gelijk se gedaan te hebben in confesso is en uw hwg gestr mede gebleken uit de ter approbatie gepresenteerde acte door de beroepene en van de classis geapprobeerde predikant Berend ten Cate.

84.

Het geene se meinen, niet alleen de natuurlijke ordre van saken mede te brengen, maar ook de voorgemelde resolutie van Ridderschap en Steden van den 5 april 1666 art 4 in een geval als dit duidelijk genoeg te dicteren.

85.

Gelijk dat bij de verhandelinge van het derde en laaste hoofdpoinct nog wel klaerder doorstralen sal.

86.

Waarbij men voorgenomen hadde alle de onware voorgevens, tegelijk met de schijnredenen tegen de twee eerst voorgestelde en nu zoo verre al nog nodig afgehandelde hoofdpoincten bij memorie of deductie ingebracht, wat nader te beschouwen en de onwaerheid en valschen schijn daarvan aen te toonen.

87.

En waartoe men dan nu zal overgaan, dog om buiten noodsake niet te lang te zijn daar men het notoire deugdelijk regt en besit van collatie nu zoo middagklaar heeft aangetoond, hetzelfde met alle mogelijke korthed behandelen.

88.

Deselve bestaan omtrend onse eerste hoofdpoinct voornaamlijk en hoofdsaakelijk hierin.

89.

Dat de kerken ordre van het Synode Nationael in de jaere 1618 en 1619 gearresteerd in dese provincie zoude sijn aengenomen.

90.

Dat volgens deselve de verkiesing van de predikanten in het generaal soude staan aan de respective kerkenraaden en diakenen.

91.

Ten ware dan nog dat iemand klaar konde doen blijken, dat hij heeft het regt van collatie of jus patronalus ende daarvan is in een deugdelijke possessie.

92.

Dat derhalven, als uit de post acta sinodi nationalis soude kunnen gesien worden sessie 157 art 1, de kerkenraden een intentionem fundatam souden hebben tot het beroepen van de predikanten.

93.

Dier gestalte, dat ieder wie het was die zoude willen sustineren dit regt alleen of in concurrentie met haar te hebben, hetselve of hunnen deugdelijke possessie ten klaarsten bewijsen souden moeten.

94.

Sodanig dat bij gebreke van dien het beroepen onveranderlijk soude blijven bij de kerkenraaden.

95.

En dat dit niet geschied sijnde een beroep door haar gedaan niet soude mogen worden geaprobeerd.

96.

Idque pro primo de jure van het begin van de memorie en deductie tot art 28 inclus.

97.

En dan ten tweeden vervolgens usque ad art 64 inclusive.

98.

Dat se op dit fundament alles hebbende nagevorst ter goeder trouw souden kunnen verklaren met die van haren rade tot hier toe, niets te hebben gevonden dat na sulken bewijs of ten possessor eenige de minste gelijkens soude dragen.

99.

En dat se ook vertrouwden dat de heeren berigtgeveren van dit hun nieuws opgeworpene regt geen het minste bewijs souden kunnen daar doen.

100.

Want dat se geen bewijs van gifte, onderhoud, fundatiebrieven van constitutie of iets anders souden hebben.

101.

Dat se integendeel uit desen hoofde geen penning meer als andere goedheeren souden betalen.

102.

Dat ook uit de fundatiebrief, welke de heer van Stoevelaar onder sig soude hebben, het tegendeel soude geblijken welke se dieswegen eischten geedeerd te sullen worden.

103.

Dat ook eene van desselfs voorsaten zoudens verklaerd hebben sonder de kerkenraad en gemeente in desen niets te kunnen doen.

104.

Dat se daarom voor eenigen tijd ook onderlinge questie daarover gekregen hebbende, deselve had den gesmoort uit vrees dat haare naaktheid daardoor soude aan den dag komen.

105.

Terwijl het enigste dat se gisten haar daartoe aenleidinge gegeven te sullen hebben, soude bestaan nadat zij berigt waren in dese en gene oude kerken rekeninge en aentekeninge.

106.

Dog dat die alleen zoudens kunnen dienen om aan te tonen dat se mede directie daar in gehad hadden.

107.

Zoo nogtans dat ze nooit zouden kunnen aantonen over de pastoriegoederen eenig het minste bewind boven anderen gevoerd te hebben.

108.

Daar het egter om het jus patronatus te bewijzen soude op aankomen.

109.

Dat ook daartoe sulke rekeningen niet genoeg zijn soudent.

110.

Omdat het even soo weinig als een servituit, met welke naam het ook wel bestempeld wierd, soude mogen worden gepresumeerd.

111.

Ja, der maten odinus aen de Dortsche vaderen was voorgekomen dat uitwijsent den 15^e sessie in post actis hetselve als een Roomsche inventie, schadelijk voor de kerk en niet seer bij het evangelie voorgeschreven, gaarn geheel uit de gereformeerde godsdienst soudent hebben weggebannen.

112.

Dat men ten possessoire niet beter beslagen soude zijn.

113.

Alsoo men geen uniformiteit van acten en successive beroepingen, soo als zij wel wisten, soude kunnen bijbrengen.

114.

En dat men nimmer meer soude kunnen toonen dezelve beroepingen op hare voorgaande privative presentatie alleen van tijd tot tijd gedaan te zijn.

115.

Dat men mede geen bewijs soude hebben van eenigen deugdelijken titul van besit soo als evenswel soude vereischt worden.

116.

Alsoo weinig als die van Vollenhove voor eenige jaren om haar patronaetschap over de kerke van Beulake te toonen.

117.

Die daarom ook hetselve soudent wesen ontsegt op het advys van wijlen de heer A. van Muiden sub C bij haar memorie of deductie overgelegd.

118.

Waarop korteljk diend tot andwoord eerst op het voorgeevende regt en intentionem fundatam van de kerkenraad.

119.

Dat het regt van presenteren en collatie op zig zelven sekerlijk en buiten allen twijffel seculier en wereldlijk en niet geestelijk is vide inter alios S.V. Leeuwen cens for p 1 lib 2 cap 25 n i en het advys sub E.

120.

Dat daaruit noodzakeljk volgd dat de kerkenraad eene kerkelijke vergaderinge zijnde, hetselve daerin niet kan geradiceerd zijn.

121.

Nog zij, als welke op haar selvs geen het minste regt daartoe hebben, kunnen geagt worden een intentionem fundatam daartoe te hebben.

122.

Maar dat regt eigentlijk voortvloeiende uit hoofde van fundatie dan aller eigentlijkst de gesamentlijke goedheren, als welke doorgaans de fundateurs en onderhouders van de kerken zijn, in de eerste plaatze toekomt en die veel meer soudent moeten geagt worden uit dien hoofde een intentionem fundatam te hebben tot het regt van presentatie en collatie.

123.

Gelijk die hetselve ook op seer veele plaatsen deser provincie kennelijk tot hiertoe behouden hebben en dagelijks exerceren. En zulx ook in Vriesland ten plattenlande overal nog gebruikelijk is.

124.

En dat dan den kerkenraed, zoo wel als een off meer particulier goedheer, soude moeten bewijsen haar dat regt van die geene welke daartoe regt hadden en privative geschonken of uit eenigen anderen hoofde gelaten te zijn, conf art 47 sig all sins van Leeuwen.

125.

Dat de kerkenraed dit dan voornaementlijk in desen daar sij aanleggeren zijn, welken altoos het bewijs incumbereerd, hadde moeten bewijsen.

126.

En soo lange sij dat niet kunnen doen geen het minste regt hebben om sig aan te kanten tegen een beroep, hetzij door alle de goedheren te samen, of door eenige uit deselve gedaan.

127.

Terwijl het haar als kerkenraed niet raakt of eenige uit die goedheren met conniventie en patiëntie van de anderen of uit particuliere concessie of uit eene aloude possessie of wat dies meer is, dit doen dan of de goedheren dit te samen doen.

128.

Terwijl dit na het eigen reisounement van de partie art 23 een quaestio juris tertur is, die haar niet raakt.

129.

Dog dat de kerkenraed daarvan niet het minste bewijs, ja selvs niet een eenige actum hebben kunnen bijbrengen waarbij sij het regt van collatie, hetsij met de gesamentlijke goedheren, hetsij alleen souden hebben geexerceerd.

130.

Waaruit dan allesints dit regtelijk gevolg en besluit moet opgemaakt worden dat hetselve altoos verbleven is, of bij die geene welke het uit de natuire der saken van regtswegen toekomt.

131.

Namentlijk bij de gesamentlijke erfgenamen en fundateurs en onderhouders van die kerke waarvoor noit de kerkenraad kan gehouden worden, als sekerlijk na het stigten deser kerke en gemeente eerst aengesteld en volgens haer eigen stelling ook de onderhouders daarvan niet zijnde.

132.

Of ook bij eenige uit de voornaamste van deselve aan welke die gesamentlijke goedheren hetselve gelaten en toevertrouwt hebben.

133.

Gelijk se dat gedaan te hebben aan de besitteren der drie voornoemde huizen uit de bewijsen, hier vooren bijgebracht, evident is.

134.

Welke sekerlijk, soo niet de eenige fundateurs van dese kerke van Markelo zijn geweest en uit dien hoofde daartoe beregtigt, dat men bij manquement van de oude brieven die daarvan mogelijk in voorige tijden sullen zijn voorhanden geweest, niet met sekerheid kan aantoonen.

135.

Kunnende den heer van Stoevelaar des noods in alle opregtheid verklaren de fundatiebrief nooit gehad of gesien te hebben en daarna ook tevergeefs bij sijn tante als anderwegen gesogt en gevraegt te hebben.

136.

Ten minsten als verre de grootste geerfden nog zijnde en haar alle apparentie in voorgaande tijden nog meerder geweest sijnde en daarenboven heeren van een groot aansien en credit in de eenigste havesaten onder haar karspel verre het meeste daartoe zullen hebben bijgebracht.
137.

En uit hoofde en consideratie ook dit regt van collatie alleen aan haar gekomen gelaten gedemandeert of toevertrouwt zal zijn.

138.

Het is waar de Dordsche vaderen hebben wel seer aangedrongen dat het regt van collatie en beroepinge van predikanten alleen op de kerkenraeden mogte worden geconfereerd.

139.

Waarvan bij de post acta van die synode de nationaal sessie 156 aldus gesproken word.

140.

Disceptatum furt de jure quod vocant patronatus an non aliqua ratione illud aut pemitus ex ecclesiis Belquis tolli acut saltem ta limitari possit ut ne quid ecclesia detrimente patiatur.

141.

Maar dat die post acta of de kerken ordre dier synode, waarop sig de kerkenraad in desen beroept, oogt bij de hoge bondgenoten en staten deser provincie als een wet, souden zijn aangenomen, sulx stond aan de kerkenraad te bewijzen dog heeft sij nergens gedaan, ne maar selve het contrarie van dien gesustineerd art 7, hetgeen men derhalven ook pro cofesso aenneemd.

142.

Zijnde in tegendeel toenmaals door de afgezondene van de staten generael, die dit als een polityque en geensints als een kerkelijke saak aensagen als in dict sess 156 te zien, geandwoord in deser voegen.

143.

Illustres DD delegati noncierunt fieri nullo mado posse ut hoe jus omnino tollatur nunquan enim permissuros affe illustrissimos DD ordines ut que legitima hujus possessione fruantur rolla constitution ecclesiastica abc adem priventur ac proinde ut synodus potius velit dis jucere de corrigendis ejus si qui sint abusibus quam de eo plane tollendo.

144.

Dermaten dat selvs in Vriesland daar als gezegd de collatie overal nog staat bij de edelen en eigenerfden volgens resolutie van den 10 july 1622 die geen, welke souden onderstaan de kerken ordre in de voorn. synode nationael vastgesteld door te dringen of in train te brengen, als pertur bateurs van de gemene rust gehouden en gestraft souden worden oid Huber hed regts gel p 2 lib 1 cap io n 51.

145.

Deshalven dat ook de kerkenraad in desen naderhand sig daar op te vergeefs beroept om daaruit haar gesustineerde fundamenteel regt af te leiden en een intentionem fundatam te bekomen.

146.

Zijnde daarom ook daarna bij deselvde voorgemelde post acta die geene, welke toenmaels het regt van presentatie en collatie hadden, wel uitdrukkelijk hetzelfde voorbehouden en alleen de polityque overigheid versocht.

147.

Het daar heenen te willen dirigeren dat bij daartoe te maken wetten, institutien of placiaten sorge wierde gedragen dat de kerke daardoor geen nadeel kwam te lijden als in deselve post acta sess 161 quod administratinet breder te zien.

148.

Het welke dan ook de heeren staaten en souveraine wetgeveren van dese provincie bij resolutie van den 5 april 1666 agter het landr. sub N 22 te vinden, wel hebben willen doen.

149.

Dog evenswel nergens daarbij gewilt en vastgesteld dat de kerkenraden alleen het regt off een intentionem fundatam tot op het regt van collatie souden hebben.

150.

Hebbende daarbij wel gewilt dat overal kerkenraden souden worden gesteld.

151.

Maar nergens daerbij gestatueert dat die kerkenraden tegelijk de collatie souden hebben.

152.

Maar veel meer een ieder bij sijn besit en oeffeninge van de collatie en begevinge der predikants plaatsen willen gemainteneerd hebben, als uit inspectie van die resolutie ten eenermale manifest en het eene en andere ook breeder betoogd en bewesen is bij desersijds overgelegte advisen sententie sub E.

153.

Bij welk regt en besit haar ed. mog. deselve ook altoos dadelijk bewaard hebben en telkens sorge gedragen en verklaard haar intentie te zijn dat een ieder daarbij gemaintineerd soude worden, men sie maar de resolutie van haar ed. mog. van den 30 july 1619 voor de kerken ordre gedrukt.

154.

Soo dat ook selvs de heeren drossen niet souden vermogen een beroep door deselve gedaan irro lubitu te approberen of te disapproberen, dan in tegendeel geschonden zijn hare approbatie daarop te verleenen, tenzij daartegen wettige redenen mogten kunnen inbrengen.

155.

Als nu nog onlangs gebleken en uit de extracten der resolutien dies aangaande genomen sub K imo k2 k3 usq inclus annex breder kan gesien worden, waartoe men sig eerbiedigt gedraagt.

156.

Hoedanige wettige redenen sij schoon daartoe, dan nog ten eenemaal onbevoegd als art 74 en 75 gesegt, egter nog bij het doen deser presentatie aan haar nog bij Ridderschap en Steden, nog bij de classis hebben weten bij te brengen.

157.

En die daarom ook bij Ridderschap en Steden onder het presidie van uw hwgg en dus door uw hwgg selfs mede reeds verworpen zijn en soo dit beroep reeds genoegzaam geapprobeert als sub J.

158.

Zoo dat er niet soo seer het consent en de approbatie van uw hwgg meer aan manqueerd, als wel alleen de uiterlijke form van de approbatie selvs, die men niet en twijffelt of sal uw hwgg gestr nu ook niet nalaten volvaerdig daar aan te verlenen.

159.

Terwijl de classis die futile voorgevens, na verhoor van kerkenraad ook bevonden heeft, tegen de waerheid te strijden en van gener waerde te zijn.

160.

En waarom ook niet hebben kunnen of willen difficulteren dit beroep kerkelijk te maken en wat haar aangaat te approberen en sijn volkomen beslag daaraan na kerken ordre te geven als sub L 1.

161.

Zijnde men onderrigt dat het beswaar van de kerkenraad tegen den beroepenen predikant ten Cate daar in voornamentlijk bestaande, dat hij te swak van stem zoude zijn en door de geheele gemeente niet kunnen verstaen worden als uit voorschr. instrumenten sub H 1 en L 1 te zien, verscheiden uit de leden van de classis, wanneer de beroepenen predikant ten Cate als na gewoonte voor haar prediken moet in de groote kerke der stad Deventer, aan alle hoeken de veraf gelegenste van de predikstoel hebben gaan staan, om daar de proef van te nemen.

162.

Dog dat hebben moeten betuigen sijn welker allerwegen in die ruime kerk te hebben kunnen verstaan en soo desen uitvlugt onwaar bevonden.

163.

Behalven dat ook dit geen wezendlijk point van beswaer of genoegsame reden van des approbatie te zijn, niet alleen de classis maar ook Ridderchap en Steden selvs geoordeeld heeft.

164.

Hebbende sijn wijders op sijn leer of leven niets weten in te brengen, als aldaar mede blijkelyk en uitdrukkellyk by haar verklaerd.

165.

Waarom hij dan ook onder reverentie van uw hoogwelgeb gestr in gevolge den 4 art van de resolutie van den 5 april 1666 agter het landr sub 22, zal moeten worden geapprobeerd.

166.

Als hebbende haar ed mog aldaar expresselyk gestatueert.

167.

Dat de gepresenteerde wesende habilis et idoneus een persoon bekwaam tot het bedienen van de kerk in leven onstraffelyk en leere onberispelyk aan de kerkenraad of in plaats daar geen kerkenraad is, aan de classis gepresenteert zijnde, aangenomen kerkelyk beroepen en daarop van hoger overigheid in de respectieve distrikten geapprobeert alsoo geëxamineerd, geproclameerd en bekrachtigt sal, nb moeten worden.

168.

En dus voor als nog genoegsaam houdende beandwoord het geene quod jus door de kerkenraad is bijgebracht.

169.

Zal men verder quoad factum nog maar alleen aenmerken.

170.

Dat men wat bedienden van de kerkenraad betreft, wel wil geloven deselve in quata ignorantia te zijn en dat aan die heeren van de kerkenraad niet is gesuppeditieert waaruit die konden vermoeden of besluiten moesten, dat de berigtgeveren de collatie toekwam.

171.

Dat tog diende haer in haer kraem en kwaadwilligen opset niet.

172.

Maar hadden se omtrent dit stuk by die heeren gedaan als by andere advocaten en hadden het regt van collatie waarvan sijn selven in haer consciëntie overtuigd zijn.

173.

Terwijl er niet een van haer is of sijn hebben die heeren dat regt al meer dan eens sien en sonder eenige tegenspraak laten oeffenen aan deselve opregtelijk bekend.

164. (!)

Dewelke haer daarom ook in desen niet hebben kunnen of willen bedienen.

165.

Dan twijffelt men geensints of sijn zouden het selvde by die heeren ervaren hebben en zullen het ook nog ervaren, soo ras die heeren dit ons berigt maar zullen gesien of gelesen hebben. En zij tot haer schade en schande ondervinden dat een kwade biegt een kwade absolutie geeft.

166.

Ja hadden sijn die heeren het kerkenboek waerin de oude kerkenrekeningen en andere saken de administratie dier kerke aengaende, te vinden zijn en het welke onder haer berustende moet zijn, maer laeten zien of lesen in plaats van haer weled daaruit maer wat diets te maken.

167.

Die heeren soudē sekerlijk daar uit soo niet geraisonneerd hebben als nu bij die memorie gedaan hebben.

168.

Maar in tegendeel ook zelfs volgens haer eigen daaromtrent gehoudenē redenkavelinge, het regt van collatie van de meergemelde huizen der berigtgeveren en dat dese kerke altoos door collatoren en niet door de kerkenraad, van oude tijden herwaerds geregeerd is, ten duidelijcksten daaruit met ons gesien en opgemaakt hebben.

169.

Gelijk se dat nu nog tot een staeltjen kunnen zien uit een extract of copie van dat boek, zoo als men hetselve onder de papieren van het Westervlier gevonden heeft, desen annex sub L 2.

170.

Waaruit ten klaarsten blijken kan dat se niet alleen slegts eenige directie mede in en over de kerkenrekeningen gehad hebben.

171.

Maar dat se alleen en wel in qualiteit als collatoren reeds al in den jaere 1639 waarvan dese onse copie begint, de rekeningen niet alleen afgehoord, maar ook Nb de pastorie goederen geadministreerd en verpagt hebben.

172.

Waarmede zij dan volgens het eigen raisonnement van partije, het jus patronatus ten genoegē bewesen hebben.

173.

En teffens evident word dat het gants geen nieuw opgeworpen regt van de heeren berigtgeveren is als men voorwend, maar het selve haar van ondenkelijke tijden gecompeteert heeft.

174.

En hoe seer ter goeder trouwe dese kerkenraad te werk gegaan heeft, alse na van dit alles bij haar selven wel bewust te zijn, ja dit regt bij vorige bij haar geconsuleerde advocaten selvs gestendigt en nog bij dese laatste presentatie, nog bij Ridderschap en Steden, nog bij de classis te hebben durven ontkennen, nu nog dese haar advocaten hebben willen diets maken, als of se daarvan niets wisten of gevonden hadden.

175.

Daar ook nog daarenboven seer wel weeten dat niemand dan deese heeren successivelijk en kerk- en schoolmeesters aangesteld hebben als bij provisie kan gesien worden sub W nr 1 en 2 en 3 et N ad art 10.

En men met de laatste aanstellingen nog nader soude hebben aengetoont, soo die niet vermist en soo schielijk niet te vinden of te bekomen waren geweest.

176.

Almede een klaar blijck en verloog dat dese heeren altoos het jus patronatus van dese kerke in alle hare delen gehad ende geëxerceerd hebben.

177.

Waartegen niets te kunnen doen het enkele praatjen en getuigenisse van horen seggen bij de condschap bij partijes memorie of deductie sub B, dat kennelijk in regten geen het minste geloof verdiend en geen nader betoog waardig oordeeld.

178.

Te minder daar ook het tegendeel van het geposeerde bij de kerkenraad, als of de heer van Stoevelaar toen soude bekend hebben, de kerkenraad en de gemeente meede een stem in de beroeping te hebben bij die hare getuigen ad art 3 sui ult verklaerd is.

179.

En dat beroep van domine van Hoorn geschied te zijn, niet door de gemeente dog door de kerkenraad met de gemeente, maar alleen op de presentatie van de heeren van Oldenhof en

Stoevelaar uit het classiale extract van die beroepinge hier boven geallegeerd en bijgelegd, oogenschijnlijk blijken kan.

180.

Het is wel zoo dat die twee heeren van Oldenhoff en Stoevelaar het huis Westervlier en desselfs possessieurs toenmaals van die collatie sogten uit te sluiten, dog dat die questie in der minnen eindelijk nog is geassopieerd en bijgelegd.

181.

Maar dat deselve gesmoort of dit in een hoek soude geschied zijn om zijne naaktheid niet te ontdekken, is wederom een stelling en voorgeven waarvan het tegendeel in de kerkenraad ende geheele gemeente van Markel, soo verre doe eenige jaeren van onderscheid gehad hebben, genoegzaam bekent is en moet zijn.

182.

Terwijl de doemalige besitters van het Westervlier sig geensints ontsien hebben deselve terstond publyc te maken en haer welhebbend regt overal te vervolgen.

183.

Ja sig dieswegens toenmaels bij het presenteren van dit beroep van domine van Hoorn aan de kerkenraad terstond en in de eerste plaats bij de kerkenraad selvs, die nu hier van quasi ignorantie wil pretenderen, geaddresserd hebben.

184.

Vervolgens mede bij de classis, heere droste van Twente en Ridderschap en Steden selvs, waarna dese saak eerst in die termen gebragt is dat se bij onstentnisse van minnelijk vergelijk dat evenswel getroffen is, is begeven geweest ter arbitrage van twee onpartijdige heeren Balth. Muntz en Jacob ten Brink.

185.

Gelijk dit alles, voor soo verre nodig, voor als nog genoegzaam blijken kan om alle de breedvoerige insinuatien, requesten en handelingen dieswegens gedaan en gepresenteerd hier niet over te leggen sub O P Z R et S.

186.

Gelijk zij ook toenmaels niet alleen de weduwe van de predikant Sartorius haar verweigerende de extracten uit het kerkenboek hiervoren geapliceerd te geven als sub T 1 en 2, tot bekominge van deselve gerigtelijk hebben moeten aanspreken.

187.

Maar ook op gelijke wijze Jan Henrik Gorkink needsaken hierover condschap der waerheid te geven.

188.

Welke deselve dan ook eindelijk heeft moeten geven, soo als sulx ook door verscheiden anderen van de gemeente goedwilliglijk gedaan is.

189.

Gelijk men dat alles was het nodig insgelijks met de stukken soude kunnen aentonen, dog die men soo, omdat tog hier niet veel ter saak doend, die buiten dat klaer genoeg is als om derselver wijdlopigheid tot menage van kosten vermeind heeft immers voor al nog wel te kunnen en mogen terug houden.

190.

Verders vertrouwende nu ook hoewel in desen ongehouden genoegsame successive acten van beroepingen en privative presentatie van tijd tot tijd bijgebragt te hebben.

191.

Waaruit de kerkenraad, so se anders al eens voorheen ignorant daarvan mogte zijn geweest, als neen en waarvan het tegendeel mede genoegzaam gebleken is uit haar eigene gedane successive beroepingen op de presentatie van de heeren collatoren en uit de requesten en versoeken die telkens bij een vacature aan de heeren collatoren gedaan hebben en daarbij het

regt derselve erkend, maer nog nader uit de condschappen desen annex sub N V et U ad art 11 et segg kan consteren, waertoe men sig slegts korthedshalven mede moet refereren bij aldien niet willens blind zijn, willen van het regt tot de collatie van de berigtgeveren ten vollen moeten overtuigd staan.

192.

Immers waaruit men vertrouwt dat die aan haren raade, die se tot hier toe blind daarin gehouden hebben, sodanig daarvan zullen zijn geconvinced dat haer hen vorders haar patrocinie in deesen niet zullen verlenen.

193.

Nog ook sustineren dat, bij aldien anders al eens de heeren berigtgeveren naer rechten mogten verplicht zijn, den deugdelijken titul van dit haer besit aan te tonen.

194.

Als dog neen, soo om dat se hier als verweerders inkomen die niets behoeven te bewijzen, als omdat allent halven na landregt in hoc possessoris het bijbrengen van den titul en goede trouwe genoeg is, sonder dat dan nodig zij hier in te considereren de qualiteit des geallegerden besits ende of den titul van dien bestendig is of niet, alsoo sulx ten petitoir gehoord.

195.

Volgens den uitdrukkelijken text van ons landrecht part 1 tit 15 srt 3.

196.

Wel wetende dat uit soo een langdurig besit de titul en goede trouwe allent halven moet worden gepresumeert, ja dat deselve irro titulo gehouden word vid cludicis rev quot cap i n 25 et 26, menoch cons 737 n 7 matiard de probat concl 1 2 12 et 14 et concl 2602 14.

197.

En dat heden ten dage alle personele en reële actien met verloop en verwijlinge van een derde deel van hondert jaren expierende en verjaard wesende landr p 2 ut io art 1.

198.

Na die tijd, veel min nae verloop van meer dan hondert jaren als men nu bewesen heeft, dese collatie reeds tot Markel plaats gehad te hebben, niemand gehouden is tot maintien van sijn possessie eenigen titul of goede trouwe te allegeren, matth obs ver jud 9 n 2 qoris adversar tract 3 part 1 cap 9 61 et segg.

199.

Maer dat iemand na soo een gerust besit van een derden deel van 100 jaeren, hetsij er ten petitoiren, hetzij ten possessoiren geageerd word, allesints daar bij bewaard moet worden voet ad ut ft de divers temp prescript n 9.

200.

Terwijl een besit van een derde deel van hondert jaeren gaat voor alle regel en brief vid matth parem 9.

201.

Het welke niet alleen plaats heeft in rebus corporalibus, maar ook in incorporalibus, als dese en servituten waermede de partie dit regt van collatie, dog gansch ten onregte, wil vergeleken hebben en met Barbosa in thes loc comm van het eene tot het andere geargumenteert v voet dl alto in diss i de usu cap servit cap 2 en 12.

202.

En in welke ook nog de jure niet vereischt word sijnen titul te bewijzen, maar de patientia domini voor den titul gehouden word vid Henr. de Coccesi exerc curois val 2 disp 20 de prescript extraord velanom 46.

203.

Waarmede men dan ook vertrouwt het door de kerkenraed sub C overgelegde advis bij provisie genoegzaam beandwoord en ten minsten, voor so verre dese saak betreft, buiten eenige applicatie gesteld te hebben.

204.

Voor het overige daar tegen recommanderende de attente lecture van het advis desersijds sub E overgelegd.

205.

Zullende hier alleen omtrend dat advys van partie nog maar kortelijk aenmerken.

206.

Dat daarbij niet alleen ten possessoiren maar wel degelijk mede ten petitoiren gedecideerd is, daar we hier alleen nog maar in possessorio verseren.

Terwijl men de kerkenraed, als het haar vervolgens gelusten mogt, ons ook nog eens ten petitoiren te attaqueren ook daer in met alle gerustheyd afwagten sal.

207.

Dat sig de kerkenraed van Vollenhove aldaer beriep alleen op haer regt van fundatie.

208.

Daer se agter tot de kerke van Beulaken niets hadden bijgebracht, dan allene haar dienstwilligheid om buiten haere kosten de Beulakers te helpen, dat se voor haar eigen gecollecteerd gelt eene capelle vaerdig kregen.

209.

Welke dienst als de naam van fundatie niet kunnende menteren aan deselve, dan ook het regt van collatie niet geven konde volgens het eigen raisonnement van dien heer adviseur bij dat advys.

210.

Terwijl de kerkenraed in desen selvs bekennen, moet de heeren berigtgeveren of hare voorsaten, soo niet de eenigste fundateurs, ten minsten verre het meeste tot stigtinge en onderhoud toegebracht te hebben.

211.

Dat ook sekerlijk de reden zal zijn geweest waarom haer dese collatie bij vroegere tijden van de andere goedheren geconfereerd is.

212.

Dat aldaar de Beulakers ook de kerkenraed van Vollenhove, wanneer se het eerste beroep sonder eenig het minste regt daartoe te hebben gedaan hadden, niet in het geruste besit van die gepretendeerde collatie gelaten hebben, maar sig daertegen aengekant en sig als een vrije gemeente gehouden en gedragen en selvs een koster op approbatie van den heere droste aangesteld, als mede werkelijk na het overlijden van haaren eersten predikant een ander selvs beroepen, met dat gevolg.

213.

Dat die van Vollenhove sederd nooit weer in een rust en wettig besit daarvan geraakt zijn, maar die van Beulake sig daarin altoos hebben getragt te maintaineren en telkens bij vacatuire wederom selfs een beroep gedaan en Ridderschap en Steden het regt om daerin te voorsien en te decideren, sig voorbehouden hebben als breder uit dat advis te sien.

214.

Daarin tegendeel de kerkenraed van Markel nog nooit voorheen gesustineerd heeft enig regt tot dit beroep te hebben of een eenigen actum kan aentonen, dat se zig tegens het regt van dese heeren collatoren soude hebben aengesteld of eenig beroep getendeerd, veel min werkelijk gedaan te hebben.

215.

Waarmede dan het aloude regt der heeren berichtgeveren tot dese collatie genoegsaan houdende bevestigd en hetgeene daartegen ingebracht is wederlegd.

216.

Sal men onder herhaeld dierbaar protest als vooren art 74 et 75 vermeld en sonder daar sulx eenigsints als een point hier in questie voorkomende te willen hebben erkend, nu kortelijk nog bejegenen het geene door de kerkenraed vervolgens nog bij hare memorie tegens de form en wettigheid van dit beroep is ingebracht art 65 et segg.

217.

Alwaar se na eerst de requisiten van een formeel beroep na haar besef opgesteld te hebben, vervolgens daaromtrent eenige remarques in desen maken om daaruit aan te tonen dat dit beroep dan quasi onwettig en informeel zijn soude.

218.

Waartegens men nu nog ten opsigte van het eerste art 76 et segg maar kortelijk sal aenmerken.

219.

Dat of de heer van het Laer of de vrouw weduwe van wijlen de heer Landdroste van Zalland desselfs vrouw schoonmoeder, eigentlich wegens den Oldenhof de collatie toekomt, partie niet in raakt.

220.

En dat voor het overige haar geraisonneerde daaromtrent en gepretendeerde inbedongen bewijs door de voevinge van welgem. vrouw douariere van Haersolte genoegsaam van selvs verval.

221.

En het wijders een onwaer voorgeven is, dat de andere collatoren van de heer van Rhaan geen volmagt souden hebben afgevorderd, daar sulx niet degelijk geschied en deselve ook gelesen is.

222.

Dat het tweede art 81 et segg aenbelangende, de heeren berigtgeveren kunnen verklaeren nooit geloofd of gedagt te hebben of ook nog niet te denken, dat ten Cate aan de gemeente in het generaal ten eene maal onaengenaam is.

223.

En dat sij ook nog niet geloven dat ooit daar een woord van soude gerept of gesproken zijn geworden, soo sulx niet was veroorzaakt geworden door eenige seer weinige in of buiten de gemeente dewelke daar mede haar particuliere insigten gehad hebben.

224.

Dat se ook nooit intentie gehad hebben de gemeente eenen leeraar tegens haer genoegen op te dringen, hoewel het geene daaromtrent art 95 gezegd word besijden de waerheid is en die heeren met de kerkenraed daerover niet gesproken hebben.

225.

Maar dat se ook aen de andere sijde niet hebben kunnen willen of mogen dulden.

226.

Dat door instigatie van anderen of door eenige weinige uit de kerkenraed of gemeente die hare particuliere insigten daarmede hadden, haar eenen predikant tegens haar wille en dank wierde opgedrongen, latende daartoe verscheidene onnosele menschen tekenen en daervoor overal omgaende kuipen als sub U W X ad art 9 et segg et Y ad art 12 Y ad art 7 en Y ad art 8, om denselven soo aan de heeren collatoren voor te dragen, als quasi van de geheele gemeente gerequireerd wordende, gelijk bij haar request aan die heeren gepresenteerd gedaen hebben, als daar uit nader sal blijken, al se het maer willen overleggen.

227.

Terwijl die post acta synodi waeruit men art 89 raisonneerd als reeds aangetoond noit aangenomen zijn.

228.

En onse heeren staaten bij de meergem. resolutie van den 5 april 1666 art 2 aan de eene zijde wel gewilt hebben.

229.

Dat de heeren collatoren alle particuliere insigten sullen aen de sijd stellen en de eere van God almagtig in het welvaren van de kerke voor oogen houden en soo iemand presenteren die zij in consciëntie oordeelen daartoe nut en voordelig te zijn.

230.

Gelijk men vertrouwen moet door die heeren hierin niet anders gedaan te zijn als sij in haar consciëntie sullen kunnen verandwoorden en sij ook sulx alnog betuigen.

231.

Dog tegelijk daar ook bij geset dat particulierlijk mede daarop gelettet soude worden.

232.

Dat bij de gemeente door omstemminge, tekeninge van acten, complotteren of andere menees het regt van die geene welke de presentatie toekomt, niet illusoir en vrugteloos gemaakt word.

233.

Gelijk de kerkenraed in desen, schoon anders daertegen diende te waken, heeft zoeken te doen als uit bovengemelde condschappen genoegsaam te sien en men des nodig ook in het vervolg nog wel met meerderen sal kunnen aentonen.

234.

Hebbende om dit nu ook nog al verder was het mogelijk te effectueren en sulx op de beurs van het gemeen te doen naderhand, wanneer se nadat reeds het hoofd overal selvs bij Ridderschap en Steden gesloten hadden, eindelijk dit niet te min nog wederom in het hoofd kregen tegen dese heeren collatoren als se haar wil niet konden krijgen, te pleiten over het regt van collatie, het koste wat het wilde, schoon nu al meermalen selvs overal gestendigt, verscheiden menschen een seekere acte of geschrift laten tekenen sonder die eens te laten lesen, horen of te willen seggen, wat daar in stond of dat die menschen nog weten wat zij getekent hebben.

235.

En sulx onder protest alsof het niet soude wesen om te pleiten tegen de heeren collatoren, daer se wel wisten dat die menschen als van derselver regt van collatie overtuigd, niet aan souden willen maar alleen omdat uw hwggestr de handen van de geheele gemeente eens sien wilde als wederom bij de conschappen sub Y 1 en 2 et Y 3 breedvoeriger te sien.

236.

Daar dit tekenen egter nergens anders om te doen was als om dit pleiten tegen de heeren collatoren en deselve, soo verre in haar vermogen was, dit haar notoire regt van collatie illusoir en vrugteloos te maken als sub Y ad art 10 en uit dien acte, soo se die anders maar meede durven voor het ligt brengen, nader sal consteren.

237.

Terwijl ook de heeren berigtgeveren seer verre van daer dat overtuigd souden zijn de beroepen predikant ten Cate de minimus fratrum te zijn van die gene welke hangende de vacatuire hare gaven aldaar souden hebben laten horen.

238.

Ter contrarie bij haar selven overtuigd zijn, dat hij zoo niet in uiterlijke gaven, daar de boeren sig doorgaans op vergapen en selden anders als daar over weten te oordelen en van te spreken, ten minsten in bekwaamheid, goede leer en leeven, dat het voornaamste requisit van een goed predikant is en bij onse heeren staten ook daarvoor gehouden en alleen gerequireert art v van de voorn. resolutie, veele derselver overtreft.

239.

En hij in sijn examen, soo als men onderrigt is, sig ook met lof en wel boven veele anderen gequeten heeft.

240.

Om nu met de kerkenraad in geene particulariteiten en hatelijkheden te treden van de door de kerkenraad soo seer gekruyden en door allerhande menees gesogten proponent Keller in het bijzonder niet te melden, die men in sijn waarde laat.

241.

Dewelke het ongeluk, als overbekent al meer gehad heeft van niet te reüsseren, schoon al seer en mogelijk tot sijn ongeluk al te sterk gekroden wierd, willende niemand in sijn vrije keur geforceerd zijn of om wat andere redenen laat men ..., sal men hier niet onderzoeken.

242.

Belaggelijk is het geene de kerkenraad art 98 bekennen moetende, dat de presentatie van domine ten Cate door de heeren berigtgeveren haar in de kerkenraad na voorgaande convocatie door de custos gedaan zij en dus na kerkenordre.

243.

Verder art 99 et 100 durven poseren dat die convocatie eerst daegs te vooren gedaan zijnde, deselve tot zoo een gewigtige saak veel te anqst soude gedaan en alsoo ten eene maal nul en ongeoorlooft zijn.

244.

Even als of zij in het geheel te vooren geen kennis daarvan gedragen hadden, dat dit beroep of deese presentatie haast geschieden soude en geschieden moeste, daar de tijd van het ordinaris classis zoo nabij was.

245.

Ja daar zij al soo lange te vooren selvs gewormt en gecomplotteert hadden om haren geliefden en soo seer gerecommandeerden Keller te hebben en selvs al aan de heeren collatoren request gepresenteerd om denselven haar tot predikant te willen geven.

246.

En ook al selvs bekennen moeten tijding genoeg geweten te hebben dat mogelijk het beroep op desen ten Cate vallen soude.

247.

Behalven dat men wel eens wil vragen en in consideratie leggen of diergelijke vergaderingen en selvs wel in saken van veel grooter aenbelang en daar de geconvoceerde veel meer in te seggen hebben, wel ooit eerder dan daegs te voren belegt worden ? Gelijk ook deselve bij het naast voorgaande beroep niet eerder belegt te zijn uit de acte daarvan hiervoren overlegt, genoegzaam op te maken is.

248.

Wijders kan het wel zijn dat de vrouw douariere van Haarsolte gemeind en sig vergist heeft dat de beroepinge een dag of wat later soude geschieden en dat uit die oorszaak het haar leet gedaan heeft, dat de proponent van Zutphen een vergeefsche reise gedaan heeft.

249.

Maar dat haar hoogwelgeb, soo seer als men voorgeeft, voor dien proponent geporteerd soude wesen en het gepasseerde so kwalijk genomen hebben is besijden de waerheid en toont haar hoogwelgeb sulx met dese haere accessie in dese proceduire en genegentheid om het gedane beroep soo veel nodig te helpen handhaven.

250.

Wijders soekt men art 107 et segg met veel omslag uit de resolutie van den 5 april 1666 art 2 3 et 4 te bewijsen.

251.

Eerstelijk dat de kerkenraad magt soude hebben eene gepresenteerde beroepinge af te slaan en zij dat doende gelijk in desen geschied was, daardoor alleen de beroepinge ob defectum forme eensklaps tot niet soude vervallen.

252.

Sonder dat dat defect soude konnen geheeld worden door sig te adresseren aan de classis.
253.

Maar dat men sig dieswegens aan uw hwggestr soude hebben moeten adresseren.
254.

En dat daarna dan nog eerst desen heer kerkelijk beroepen en daarop de approbatie van uw hwggestr nog wederom vooraf soude hebben moeten gaan alvorens het classis in eenigen opsigte te passe soude hebben kunnen komen.
255.

En dan ten anderen dat men dit wel soude geweeten maar sig met opset voor dien koninglijken weg als se het noemen, dog die wij den verkeerden weg meinen te zijn, soude gewagt hebben en een bedrieglijk bijpad ingeslagen.
256.

En sulx omdat men wel wist geen het minste regt tot dese collatie te hebben en wat dies meer is.
257.

Maar van dit laaste nu genoegsame andere blijken en bewijzen, schoon ongehouden bijgebracht hebbende, als men alle die beuselpraatjes voor als nog maar als impertinent en ten eenemale tegens de notoire waerheid strijdende, passeren.
258.

En op het eerste maer alleen nog met een woord en alle mogelijke korthed seggen.
259.

Dat wanneer het de kerkenraad pro lubitu vrij stond eenen leeraar haar door hare wettige heeren collatoren gepresenteerd, af te slaan en het kerkelijke beroep van denselven te verweigeren.
260.

Sij dan immers altoos en soo menigmaal het haar goed dagd tegens gemelden 2 art van de resolutie van den 5 april 1666 het regt van collatie van de heeren collatoren illusoir en vrugteloo konde maken.
261.

En die heeren altoos dwingen een predikant na haar sin en caprice te moeten voorstellen en beroepen, quod nec june aqutas patitur.
262.

En waarvoor onse heren staten altoos gewaakt en daarentegen gewilt hebben, dat de heeren collatoren in haar goedhebbende regt op allerbij wijze souden worden gemainteneerd.
263.

Zoo ook dat selvs niet de heeren drosten, die anders de hoogheid der provincie selven in hare districten waernemen, veel min een simple boeren kerkenraad, die sig ligt door hare passien en insigten laat bewegen, de faculteit hebben willen geven om pro lubitu en sonder erheffelijke redenen daarvan te geven de gepresenteerde te approberen ofte disapproberen, als hier boven reeds aangetoond.
264.

Gelijk dan ook soo trouwens in fine van gemelde 2^e art wel uitdrukkelijk gestatueerd is.
265.

Dat de kerkenraad bevindende erheffelijke redenen van onaengenaamheid, sig in het particulier of met toedoen van het classis sal hebben te adresseren, bij de gemelde collatoren en aan deselve gemelte redenen bekend maken.
266.

Heeft nu de kerkenraad sulke erheffelijke redenen aan de heeren collatoren bijgebracht ten tijde van de gedane presentatie, immers neen, als hiervoren mede reeds aan getoond.
267.

Heeft se toen dese hare futile en onware redenen bij de heeren collatoren niet aangenomen wierden, daarop de classis versogt haar te willen helpen en bij die heeren voor haar te intercederen.

268.

Neen integendeel, men heeft terstond een vuile opset genomen om die heeren in haar regt en keure te dwarsbomen en na sijn eigen phantasie sig selvs een predikant te stellen.

269.

En wat voor feitelijkheden daarop in Markel zijn voorgevallen, hoe men de heeren collatoren als dulle menschen uitgejout, eenen derselve met stenen na gesmeten.

270.

En de custos selvs die men waende al te veel toegenegentheid voor den beroepenen predikant getoond te hebben, met verscheiden kogels in en door sijn bedstede bij nagte geschoten heeft, die daarin nog kunnen gesien worden, hoewel men juist niet kan seggen door wie sulx geschied is.

271.

Zijn saaken dewelke uw hwggestr bekend zijn en die daarom ook reeds als een goed justicier seer nauwe informatien daarop genomen heeft om te mogen ontdekken door wie dit alles gedaan is en deselve loon na werken te doen erlangen, dog tot nog toe, soo als men onderrigt is, tevergeefs.

272.

Heeft dese kerkenraad al wijders ter stond daar op en ter regter tijd sig aan uw hwggestr geadresseert, voordat het beroep reeds zijn volkomen kerkelijk beslag hadde gekregen.

273.

Zoo als zij hadde moeten doen ingevolge den 3^e art van de meergem. resolutie van den 5 april 1666, wilde se sustineren dat de heeren collatoren het regt van presentatie, Nb notoirlijk misbruikt hadden en dat se daarom niet bevoegd of gehouden waren dit beroep kerkelijk te maken.

274.

En niet de heeren collatoren om haer te noodsaken tot dit kerkelijk beroep ?

275.

Neen, de kerkenraad vind goed uw hwggestr voorbij te gaan en sig direct hierover aan Ridderschap en Steden te adresseren en daar haer redenen van beswaer bij te brengen.

276.

Mogelijk in dien verkeerden en onbesonnen waan dat haar ed mog haar maar soo aanstonds de facto explenitudine potestatis, eenen predikant na haar sin soude geven en de heeren collatoren daartoe noodsaken souden naukeurig ondersoek of hare bijgebragte redenen van onaengenaamheid als bij gem. 2^e art gesegd word, erheffelijk waren of niet.

272. (!)

Maar hoe sij daer gevaren en die hare bijgebragte redenen als onvoldoende en onerheffelijk verklaard en soo die beroep selvs bij haer ed mog en onder die door uw hwggestr mede genoegsaam geaprobeert is, heeft men hier voren sub J reeds aangetoond.

273.

Heeft nu dese kerkenraad sig soo bij Ridderschap en Steden, in plaats van bij uw hwggestr, ingevolge gem. 3^e art geadresseerd en sig over het gewaande misbruik der heeren collatoren beklagd.

274.

En zijn haar redenen om quasi dat misbruik te betogen aldaer bijgebragt bij Ridderschap en Steden, in plaats van anders bij uw hwggestr, onvoldoende en nietig verklaerd.

275.

Wat hadde daer van nu ingevolge meergemelde resolutie het gevolg moeten zijn ?

276.

Dat de heeren collatoren sig nog wederom aan uw hwggestr hadden moeten adresseren om de kerkenraad te dwingen om dit beroep kerkelijk te maken so als die nu voorgeeft.

277.

Neen geensints, daer leest men geen een woord van in de meergem. resolutie.

278.

Maar dat de kerkenraad nu haar ongelijk siende en erkennende en als daarin en toe van den souverain selvs gerecondemneert die presentatie alnog aengenomen en de gepresenteerde kerkelijk beroepen hadden.

279.

Gelijk se daartoe ook door de classis, nadat die hare redenen van beswaar mede gehoord en nietig en onbestaanbaar bevonden hadde, nog sijn versogt en aangemaand.

280.

Voor en al eer de classis dit selvs op hare nogmalige iterative verweigeringe op het verszoek van de heeren collatoren gedaan heeft of heeft willen doen.

281.

Daar nu de kerkenraad hare vermeinde reden van beswaar, soo bij den polityquen als vervolgens bij den kerkelijken rigter, hadde voorgedragen en deselve allerwegen gedisapprobeert en van de hand gewesen.

282.

En egter des ongeagtet halsterrig bleef verweigeren dit beroep kerkelijk te maken; en men evenswel dit beroep kerkelijk moest hebben voor en al eer men hetselve aan uw hwggestr konde ter approbatie presenteren ingevolge den 4^e art van de dik geallegerde resolutie van den 5 april 1666.

283.

Wilde men wel eens weten waar men sig, omdat kerkelijk beroep te erlangen, toen anders en nader soude hebben kunnen of mogen adresseren als bij de classis.

284.

Gelijk ons dat dien 4^e art immers van selven genoeg aan de hand gaf.

285.

Willende dat daar geen kerkenraad is, of dat immers ten eenen uitkomt daer de kerkenraad sonder erheffelijke redenen en nadat daar over reeds erkend is, onwillig is en blijft en soo ten desen opsigte moet gerekend worden als of ze er niet en was.

286.

De presentatie aan de classis gedaan bij deselve aangenomen en het kerkelijke beroep uitgebragt sal worden en daarop van hoger overigheid en de respective districten geapprobeert sal worden.

287.

Gelijk ook de classicale approbatie hier in Twente, die de heeren drosten altoos voorgegaan te hebben en nog dagelijks voor te gaan en de classis telkens, wanneer het contrarie eens gedaan mogt zijn, daartegen geprotesteerd en redres versogt heeft, uw hwggestr overvloedig bekend en voor soo verre al nog nodig uit de bij desen overlegte beroepingen genoegzaam blijkbaar is.

288.

De classis nu bij perseverante verweigeringe van de kerkenraad van de heeren collatoren versogt sijnde om dit beroep kerkelijk te willen maken, schoon sulx nu sonder eenig verhoor van de kerkenraad hadden kunnen doen.

289.

Daar ook alveerde de redenen van haar beswaar bij Ridderschap en Steden selven afgeslagen en nietig verklaard waren.

290.

Wel evenswel de kerkenraad daarover nog selvs horen en bij aldien gene genoegsame redenen konden bijbrengen, so als reeds wel overtuigd waren haer voor en al eer selvs na kerkenordre daarmede voort te varen, in der minne soeken te bewegen om dit beroep selvs al nog kerkelijk te maken en laat haar daar toe citeren.

291.

Haar eerwaarde welkers vergaderinge als bekend niet lange duurd nog van weegens haar beroep verlengd en uitgerekd kan worden, geven haar daartoe soo veel tijd als konden en sij ook nodig hadden, als zijnde Markel geen volle ses uiren als men segt, maar kleyne vijf uiren en bij somerdag minder van Deventer.

292.

En dit alles niet tegenstaande, moeten se nu nog horen als of se sig in desen vergrepen haar een judicature, welke haar niet toekwam, gretig aangematigt in de kerkenraad.

293.

Die daardoor als eenvoudige landlieden quasi niet weinig verbaast souden geworden zijn, daar se ondertusschen niet minder dan verbaestheid dan veel meer een onversettelijke stoutmoedige en koppigheid betoond hebben, willende na niemands goeden raad luisteren, versneld souden hebben haar lieden op een seer lastige manier het accepteren van den gepresenteerden afgevergd, dat se nogtans volstrekt hadden verweigerd.

294.

Terwijl andere bescheidener broederen, si dis placet (=zo het de goden behaagt), sig tegens dese importune instantien souden hebben aengekant en de onbetamelijkheid en onwettigheid van desen handel saeken aan te tonen.

295.

So dat er onderlinge een hevige oneenigheid onstaen zijnde haar eerw. er eindelijk met de meerderheid souden hebben doorgeslagen.

296.

En wat diesmeer wederom van agteren aan over de ordre van procederen in desen daar word bijgevoegd, dog het geene men reeds genoeg wederlegt heeft en daarom hier maar als irrelevant voorbij gaan sal.

297.

En wijders aan de classis overlaten om doen in desen te regtvaardigen, welke sulx ook wel sal weten te doen en dan ook eerst te pas sal komen, wanneer het de kerkenraad gelusten sal haar daarover aen te spreken.

298.

Zullende alleen hier ten dien opsigte maar seggen.

299.

Dat de kerkenraed die immers altoos moest in staat zijn terstond reden van haar verweige te kunnen geven als die se reeds bij het verweigeren selvs hebben moesten en anders die verweigeringe niet doen konden.

300.

Ja, die voor dat se hier geciteerd wierden al bij een en andere advocaat geweest waren om daar hare redenen voor te dragen en die te versoeken haar behulpsaem te zijn tot het afweren van dit beroep en het bekomen van Keller.

301.

En die door behulp van deselve die redenen reeds eerst al aan de heeren collatoren en daarna bij Ridderschap en Steden geallegeert en haar versoeck gebragt hadden, dog beide met den selfden uitslag als zijnde ten eenemaal futil bevonden, gelijk haar sulx ook wel gewaarschouwt was.

302.

Dat seggen we zelfs nog soo een kerkenraad die voor dat se bij de classis nader selver citatie gecompereerd is, nog daarenboven en boven tijd genoeg gehad heeft een ander advocaat te spreken.

303.

Dog dewelke hare redenen mede gehoord hebbende en van de nietigheid derselve insgelijx overtuigd zijnde, haar geraden heeft de kerkelijke beroepinge te doen en sig daar tegen niet verder te opponeren en haar wijders daer in niet heeft willen bedienen, zo als men desnoods en bij onvermoedelijke ontkenenisse, soude konnen aantonen.

304.

Sig immers geensints kan beklagen niet tijdig genoeg geroepen en geciteerd of als eenvoudige lieden, die geen tijd om sig te beraden soudent gehad hebben, geprecipiteerd te zijn.

305.

Terwijl er in de gehele classis, zoo als men voor seker onderrigt is, niet meer dan een of twee leden gevonden zijn die men hier de bescheidener broederen gelieft te noemen, dog sonder welkers gewaande bescheidenheid die men was het nodig, nog mogelijk wel wat nader zou kunnen aan den dag leggen en sonder welke de kerkenraad na alle gedagten noit desen vorderen onbesonnen stap soude gedaan hebben, de kerkenraad hebben voorgesproken.

306.

Sonder dat er egter soo een hevige oneenigheid als men vorder tegen de waarheid voorwend in de classicale vergaderinge daarover geweest is.

307.

Zijnde alle de andere leden eenparig van gevoelen geweest dat de classis bij verdere verweigeringe van de kerkenraad dit beroep, als waar tegens niets wesendlijk door de kerkenraad was ingebragt, kerkelijk maken ende approberen moeste, soo als dan ook geschied is.

308.

De kerkenraad dan ook wel wetende dat alle dese hare voorgevens loutere verdigtselen en hersenschimmen zijn, waarmede sij haar verkeerde oogmerk niet soudent bereiken kunnen.

309.

Durven eindelijk nog de stoutheid gebruiken van op een enkel misschien en gissen soo als selvs art 147 in fine moeten bekennen en de heeren collatoren en de beroepene predikant ten Cate met dese vuile laster te bekladden.

310.

Als of se door ongepermitteerde middelen door giften namentlijk of beloften tot dit beroep zoudent gebragt en gekomen zijn.

311.

Maar gelijk se van de heeren collatoren geen den minsten schijn of blijk daarvan hebben weten bij te brengen en daartoe ook noit in staat sullen zijn waarop men haar sommeerd.

312.

Kunnende die heeren in alle opregtheid verklaren noit eenige de minste gelegenheid daar toe gegeven te hebben, niet alleen maar ook haar wegens de beroepene of een ander voor hem nooit iets diergelijks voorgekomen of het minste gepresenteerd of beloofd te zijn.

313.

Houdende dit alsoo voor een vuyle laster die se verklaren ad animum te nemen en soo de kerkenraad sig daarvan in het vervolg niet onthoud, wel te sullen weten haar dieswegens te adresseren daar het behoord.

314.

Soo is ook wat aan de andere zijde de beroepene predikant ten Cate betreft wiens saak hier ter plaatze nochtans in geen discussie kan nog mag gebragt worden arg meer gemelde resolutie art 2 in fine ende om redenen dat de berigtgeveren met geen mogelijkheid kunnen verpligt

worden eens anders sake de hare te maken en die te moeten defenderen, waarom men dan ook ten aller kragtigsten protesteerd van door hetgene men dienswegens op desselvs en op sijns vaders versoek sal seggen, geensints te willen hebben erkend die sake hiermede een point in questie uit te maken, waartoe het egter de deducenten soeken te brengen, ne maar alleen het regt van collatie ende niets meerders of anders, dit voorgeven even onwaar en onbewesen.

315.

Als zijnde die getuigen sub E voor eerst de grootste belhamers en aenstokers van dit werk en dus seer partijdig.

316.

Ten tweden leden van de kerkenraed selvs en dus getuigen in haar eigen saak.

317.

Ten derden een ieder op sig selven unicq en singulier.

318.

Ten vierden alle alleen sprekende of impersoneel sonder te melden van wie dat gelt komen soude of van het seggen van anderen die haar het eene of andere namens de vader van de beroepenen soude gepresenteerd hebben.

319.

Hoedanige getuigen in regte geen het minste geloof te verdienen over bekend is en men dus onnodig agt hier voor alnog breder daar uit aan te tonen.

320.

En die ten Caten beide bij haar selven volkomen bewust niets het minste onbetaemlijks in desen gedaan, veel min nog dit beroep door giften, gaven of beloften gesogt of bewerkt te hebben.

321.

Hebben dan ook niet alleen de ondergetekende versogt uit haren naam bij desen te willen seggen dat se dit mede houden voor een vuile en onbeschaemde lasteringe en in staat en desnoods ook vaerdigen bereid zijn solemneel te verklaren nooit anders in desen gedaan te hebben.

322.

De vader Tileman ten Cate dat hij bij gelegenheid de menschen wel eens heeft versogt of door anderen laten versoecken dat se de ruste in de gemeente mogten besorgen en niet tegen sijn soon wilden wesen.

323.

En dat hij wat in het bijzonder Harmen Hagens betreft, die bij geval op de Goorsche markt ontmoetende, hem toen ook niets anders versogt heeft als dit enkel mede aan sijn oom Derk Welmers, waar hij seide na toe te gaan, te willen versoecken.

324.

En de zoon, de beroepene predikant Berent ten Cate, dat hij nooit met eenig mensch over sijn beroepinge gesproken en daarom versogt heeft of laten versoecken, veel min daar voor iets gegeven, belooft of laten geven of beloven, gelijk hij dat ook reeds solemneel in de classis heeft moeten verklaren als sub L te zien.

325.

Hebbende dan ook uit die overtuiging en om te tonen dat se in desen een blank geweten hebben die personen, welke uit haar name quasi die beloften souden gedaan hebben, dieswegens reeds gerigtelijk laten sommeren.

326.

Dog die daar bij of hebben moeten betuigen noit eenige last gehad te hebben om iets te presenteren of ten mnsten dese last niet hebben durven gestand doen, maar in generale en niets beduidende termen en waaruit men veel meer de negative als affirmative moet opmaken

als die van Harmen Hagens die sijn eigen oom en moey soo publycq niet gaarn heeft willen ten toon stellen, die summation beandwoord.

327.

Als breder sub Z 1 en 2 et 3 te sien, die men mede versogt is bij provisie hier te willen overleggen tot een teken van de onwaarheid dier voorgevens.

328.

Onder betuiginge egter van ook nog het versoek so niet gedaan te hebben als die menschen op die summation geandwoord hebben.

329.

Maar enkel en alleen als hiervoren gesegd en aangenomen is, desnoods met eede te staven.

330.

En dat sij niet zullen manqueren so men onvermoedelijk mogt voortvaren haer mogte belasteren, soo wel tegens dese als anderen die sulx nog meer mogten durven onderstaan, haar goede naam en faam te defenderen en die lasteraars hare injurieuse lasteringe te doen wederroepen.

331.

En waarlijk als men de saak bij het ligt beschouwt, hoe soude het te vermoeden zijn dat dese ten Caten wel wetende en noit anders gedagt hebbende als dat de collatie bij de berigtgeveren stond de stem van de kerkenraad of gemeente die daer in niets te seggen had, met giften en gaven of beloften soude gesogt hebben quod autem non est verisimile habet emaginem falsitatis et pro salvo haberi debet per nat.

332.

Ondertusschen hebben de heeren berigtgeveren nog niet kunnen nalaten van uw hwggestr als tot een staaltjen, eens te doen sien wie die lieden selven zijn, die hier anderen soo verkeerdelijk saeken te belasteren en te bekladden.

333.

Daartoe uw hwggestr niet alleen willende erinnerd hebben het geene men van hare ongepermitteerde complotterie en kuiperie om voor Keller te doen tekenen, reeds gesegd en bewesen heeft.

334.

Alsmede hoe se op een slinks bedrieglijke wijze veele eenvoudige menschen naderhand mede hebben doen tekenen voor de kosten deser proceduire, die se tog wel wisten dat eindelijk dragen souden moeten.

335.

Maar insonderheid ook nog gerecommandeerd houden de attente lecture van de condschap sub U ad art 10.

336.

Daar uw hwggestr sien sal hoe de kerkenraad haren eersten bode en omloper om de menschen na haren sin te doen tekenen, Gerrit van Schepen, welke anders voor sig selven voor eenen anderen geporteerd was voor eenen rijksdaaler hebben omgekogt om voor Keller te zijn en daarvoor de gemeente rond te lopen.

337.

Alsmede van de condschappen sub Z 4 waeruit verder te sien is hoe seer die man sig sedert die tijd met de kerkenraad verbonden en deselve geresolveert hebben, de heeren collatoren op alle wijze par force te dwingen haren sin te willen hebben met lasteringe van de beroepene.

338.

En sij dieswegens de gemeente mede daarin hebben soeken te wikkelen als uit de bovengemelde tekeninge en sub Z 5 te sien.

339.

Voorts de condschap sub W ad art 4 et segg, daar uw hwggestr al wijder sien sal wat man de ouderling Wolter ter Look is, die de faut die hij selvs begaan heeft, op een ander schuiven wil.
340.

Hebbende de koster Quak bij hem geroepen en van hem versogt, hij soude tegen de proponent Keller zeggen dat hij een paer ducaten aan hem Wolter ter Look geven soude, dan wilde hij hem de stem geven voor hem doen al wat hij konde.

341.

Dog welke hem voor voor die tijd daar nog van onthouden en terug getrokken heeft als aldaar breder te sien.

342.

Hij heeft wel naderhand dit willen omdraien en den coster selvs te laste leggen, dog heeft dit met sijn eigen handtekeninge moeten wederroepen en sijn eigen schuld bekennen, gelijk dat uit sijn eigen handschrift sub Z 6 nader blijken kan.

343.

En eindelijk omtrent den diaken Gerrit Meengs die hier sijn rol so wonderlijk mede in gespeelt heeft, op welke eene onbetamelijke en gants injurieuse wijze hij sijne gal tegen de heeren collatoren heeft uitgespogen, toen hij meenende dat hij door sijn ongepermitteerde kuiperie alles na sijn sin voor Keller gekregen hadde en egter moest sien, dat het hem mislukt was de condschap sub W ad art 11 et segg en sub Z 7 per, tot welke alle men sig korthedshalven seer gediensig refereerd.

344.

En hier mede dan voor alsnog de memorie en deductie van de onbesonnene kerkenraad van Markel genoegsaam houdende bejegt en wederlegt.

345.

En daarenboven, hoewel ongehouden, het notoire en geensints twijffelagtige regt van de collatie van de berigtgeveren namens de huizen Oldenhof, Stoevelaar en Westervlier in sijn volle dagligt gesteld.

346.

En dat se daarin allesints na regt, reden en billijkheid zijn te werke gegaan.

347.

En de kerkenraad daaren tegen door onbetamelijke wegen dit haar regt heeft zoeken illusoir en vrugteloos te maken.

348.

Allesints tegenstrijdig het regt de reden, billijkheid en goede ordre en policie, neffens de uitdrukkelijke kerken ordre, successive resolutien van de staten deser provincie.

349.

Soo verkopen en verwagten de berigtgeveren met alle grond en reden, dat uw hwggstr nu niet langer sal difficulteren om haar gedane en uitgebragte beroep op de proponent Berent ten Cate tot predikant van Markel in forma te approberen.

350.

En haar so volgens de wil en intentie van den souverain het effect van haer goedhebbend regt van collatie te doen genieten.

351.

Vervolgens ex dictis et si necesse dicendis, onder nadrukkelijk protest van hetgeen in de memorie of deductie nog onaengeroerd mogte gelaten zijn, met stilswijgen niet te willen hebben gestendigd, maar hetselve als irrelevant, impertinent, onbewesen en hier niet ter saak doende of te pas komende te contradiceren en te passeren, omni meliori modo contra, concluderende dat de deducenten leden van de kerkenraad van Markel in haar versoeek en conclusie bij hare memorie of deductie gedaen en genomen zullen worden, verklaerd niet te zijn ontvankelijk met condemnatie van de deducenten leden van de kerkenraad van Markel in

al de kosten deser reukelose proceduure ofte de dan nog seer gediensig versoekende dat uw
hoogwelgeb gestr het gelibelleerde beroep van de proponent Berent ten Cate predikant van
Markelo gelieve te approberen.
dr. Derk Dumbar en dr. Petr. Adr. Meurs.